

PAPEŽ JANEZ PAVEL II. - ČASTILEC MARIJINEGA BREZMADEŽNEGA SRCA

BUENOS AIRES
LETO 67
MAJ
2000
LETO JUBILEJA

4

duhovno
življenje

Zgoraj:
1. Poldnevne duhovne obnove za žene je vodil 28. novembra v Slovenski hiši župnik Jože Bokalič CM.

Levo:
2. Ob 60-letnici smrti Jožeta Kastelica na Aconcagui je skupina Mendoščanov poromala na njegov grob ter odkrila spominsko ploščo ob tej obletnici - Foto: Marija Neža Fink Grintal

Zgoraj: 3. Možje na dvodnevni duhovni vaji v Domu duhovnih vaj v San Miguelu od 3. do 5. decembra.
4. Žene na dvodnevni duhovni vaji v istem domu duhovnih vaj od 10. do 12. decembra. Oboje je vodil župnik Jože Bokalič CM.
Foto: Olga Magister

Levo: 5. Prenovljena rojstna hiša mons. Antona Oreharja v Predosljah pri Kranju

MAJ, SPOMINI IN ODLOČITVE

MARKO KREMŽAR

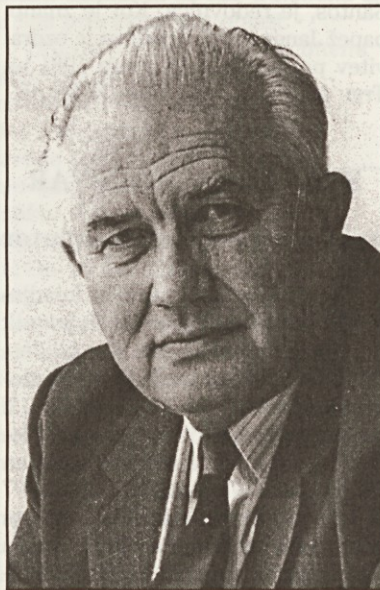
Če je za Slovence mesec junij čas spomina na pomorjene ju-nake in mučence, pa se v Ma-rijinem cvetočem majniku spominjamo odločitve, ki so zaznamovale ljudi, družine in rodove. Maja oživi spomin vseh, ki so doživljali po revoluciji slovenski eksodus, odhod iz domovine, pa tudi onih, ki so se odločili, da kljub nevarnosti v domovini ostanejo. Obojim, pa tudi njihovim potomcem, so dale te odločitve neizbrisen pečat.

Zakaj ste bežali, zakaj so šli od doma starši in vaših staršev starši, če niso bili ničesar krivi, sprašuje po pol stoletja rojake v zdomstvu kak slovenski časnikar. Tudi nekateri mladi, katerim starši niso pripovedovali svoje družinske zgodbe, si zastavljajo podobna vprašanja. Za temi se skriva obžalovanje vredna nevednost, za spraševanjem prvih pa poleg nepoučenosti morda še malo vzvišenega cinizma. Vsa Slovenija je posejana z ostanki trupel ljudi, ki so padli v roke komunističnim partizanom. Nas, ki smo pred njimi bežali, pa sprašujejo: Zakaj ste odšli, če niste imeli slabe vesti? Ironija. Mar naj bi vsi begunci s svojo smrtjo upravičevali umik pred nasiljem?

Morda pa je prav, da nam stavijo taka vprašanja. Tako smo prisiljeni, da od časa do časa razmislimo o razlogih našega odhoda od doma, tudi o tistih, na katere včasih nehote pozabljamo.

Gotovo je bil najmočnejši razlog, ki je pognal večino takratnih beguncev na dolgo belo cesto, ohraniti življenje. Močna pa je bila tudi zavest, da je v nevarnosti njihova svoboda, svoboda njihovih družin, svoboda živeti po vesti in veri, svoboda odločati o svojem življenju. Sovraštvo, ki so ga komunisti kazali do vsega krščanskega že od prvih dni revolucije, je dalo razumeti, da pod njihovo oblastjo ne bo lahko biti kristjan. Mar se pripadniki te ideologije niso kot oblastniki povsod posluževali nasilja?

Jasno je bilo, da se tudi slovenski komunisti ne bodo bali uporabljati sile pri uničevanju vere. Nihče nima pravice, da bi mučenje iskal. Pred kakšne preizkušnje bo postavljen mlajši rod, so

se bali starši. Kaj bo v takih razmerah z otroki, kaj s tistimi, ki se niti še niso rodili? Naj tvegajo, da bo brezbožni sistem poskušal iz otroških duš iztrgati Boga? Sprejeti nepoznane izzive začasne begunstva (na trajno izselitev niso mislili) ali tvegati srečanje z nasiljem komunističnega režima, pred to izbiro je stal maja leta Gospodovega 1945 velik del slovenskih katoličanov.

Nekateri so odšli, drugi so ostali. Ene je čakalo begunstvo, druge preizkušnja preganjanja in nasilja. Eni so se znašli v svetu, kjer je zahtevala več napora zvestoba slovenstvu, drugi v sistemu, kjer je bila težja zvestoba krščanstvu. Za te in za one, za potomce teh in onih, je mesec maj spomin na težko odločitve. Ko se starši ne bi odpravili na pot v neznano, večine slovenskih otrok, ki danes rastejo v obeh Amerikah, v Avstraliji in po Evropi, ne bi nikoli bilo. Ti mladi ne poznajo vetrinjskega polja, ne taborišč, v katerih so preživljali mladost njihovi predniki, in se niso nikdar z ladjo peljali čez ocean. In vendar imajo dovolj razloga, da poznajo im mislijo na tisti maj, ko so njihovi predniki s Slovenijo v srcu odšli iz domovine. Oni s svojo eksistenco so najbolj viden sad takratnih odločitev. Pa tudi

otroci tistih, ki so ostali v domovini, imajo razlog, da se spominjajo maja petinštiridesetega leta. Njihove starše in nato tudi nje so takratne odločitve postavile na zahtevno pot preizkušelj in jih globoko oblikovale.

Vsak na svoj način je prejel posledice takratnih, bodisi lastnih, bodisi svojih prednikov, majskih odločitev. Tako enim kot drugim je pri tem pomagala vera v Boga in zaupanje v pomoč Njegovе dobrotljive Matere.

Minilo je več kot petdeset let. Nasilja v domovini je konec, spomin na begunsko bolečino in na izseljenke težave polagoma blede. Doma in v svetu raste nov rod katoliških Slovencev, ki pa včasih pozablja, da so bile njegove korenine posvečene s krvjo in s trpljenjem. Tudi njihova vera in narodna zvestost stojita pred izzivi, ki niso manjši, čeprav so manj dramatični, kot so bili izzivi, ki so postavili njihove prednike tistega daljnega maja pred težko izbiro.

Če je generacija slovenskih beguncev reševala svojo vero in svobodo z umikom v svet, sedanji rod slovenskih katoličanov, po svetu in v domovini, tega ne more, pa čeprav sta tudi zdaj v nevarnosti njihova vera in na povsem drugačen način do neke mere tudi svoboda. Svet, v katerem živimo, je v zadnjih petdesetih letih postal poganski. To ni več svet krščanskih zablod in krivih ver, marveč je svet grobega poganstva. Ta svet ne spoštuje naravnih vrednot in malikuje zlato tele v raznih oblikah s takim fanatizmom, da človeka spominja na najbolj dekadentna obdobja rimskega cesarstva.

Kristjani smo v sedanjem svetu manjšina, ki živi - ne da bi se večkrat tega zavedala - pod neprestanim pritiskom in neredko celo pod prikritim nasiljem krščanstvu sovražnega javnega mnenja in poganskih družbenih navad. Zdjai nikomur ne grozita ne ječa in ne smrt zaradi verskega prepričanja in nihče ne bo postavljen pred sodišče zaradi moralnega življenja. Ves svet ima na ustih svobodo, a vendar je osebna svobodnost ogrožena, z njo pa sta v

nevarnosti tudi naša vera in narodnost. Ni lahko biti svoboden, ko poganski svet diktira in nam vsiljuje življenjske norme, ki naj bi bile univerzalne, pa so globoko zanikanje krščanske morale in prezir vsake npravnosti. Ni lahko ostati svoboden, ko ti ponujajo drogo, ki te bo povedla v sanjski svet neodgovornosti, ni lahko biti svoboden, ko te silijo k zabavi, ki je bližnja priložnost za greh. Prav tako pa tudi ni lahko živeti sredi sveta kot Slovenec, ko celo nekateri rojaki v domovini dvomijo, da bi bila narodnost vrednota.

Mučeništvo, cena ki so jo morali plačati za svojo zvestobo rodovi pred nami, ima zdaj drugačne, nekrvave oblike. Za dobo mučencev prihaja doba pričevalcev in spoznavalcev. Če so med predniki mnogi izpričali vero v vsatalega Zveličarja s svojo smrtjo, je naloga novega rodu, da oznanja isto resnico z življenjem. Zahteva je enaka kot je bila: zvestoba Kristusu pomeni odpoved malikom, odpoved lahkotnemu anonimnemu bivanju v množici, odpoved neodgovorni brezbriznosti, pa tudi odpoved strahopetnemu molku. Zvestoba je vedno pogumno dejanje, za kristjana pa pomeni še - križ.

Ko so mučili Kristusa, ni bilo sledu o slavi. Bil je pretepen, zezan, nag, brez moči in pogled nanj ni bil prijeten. Mučeništvo nima slavnega videza. Slovenski mučenci so umirali okrvavljeni, oropani dostojanstva, blatni in spomin nanje je umazan za lažjo. Podobno tudi nekrvavo pričevanje, ki je izziv sodobnemu kristjanu, ni prikupno. Kdor je drugačen od večine, ga imajo za čudaka, kdor ne sprejema poganskih navad, je zastarel. Fant in dekle, ki se držita božjih zapovedi, sta prezirana, kdor ne živi v skladu z modo, je starinski, čistost je večini v posmeh, zvestoba nesmisel, poštenost znak omejenosti, zavračanje splava ozkost in odklanjanje kontracepcije nerazumljiv fundamentalizem. Zavračanje vedno bolj plitvih in nemoralnih televizijskih programov, ki skoraj onemogočajo družinsko uživanje televizije, je za svet okrog nas znak prenapetosti. Odklanjanje kopaljšč in krajev, kjer se načrtno goji nemoralna, naj bi kazalo na pretirano konzervativnost staršev, ki otrokom ne pustijo potrebne svobode, medtem ko je moralna obsodba sodomije za pogansko družbo nesprejemljiva diskriminacija.

V svetu, ki ga doživljamo in čaka naše mlade, smemo pričakovati, da bomo diskriminirani, predvsem kristja-

PAPEŽ 12. IN 13. MAJA V FATIMI

Janez Pavel II. bo maja romal v Fatimo, kjer bo za blažena razglasil vidca pastirčka Francisca (1908-1919) in Jacinto (1910-1920). Edina še živa vidkinja, 92-letna Lucia dos Santos, je redovnica. Kot je znano, papež Janez Pavel II. pripisuje ozdravitev po atentatu 13. maja 1981 na Trgu sv. Petra prav fatimski Mariji.

MAG. STANISLAV HOČEVAR novi beograjski nadškof koadjutor

Novi beograjski nadškof koadjutor je postal salezijanski duhovnik mag. Stanislav Hočevar, ki je bil doslej 12 let višji predstojnik svojim slovenskim sobratom. Rojen je bil 12. novembra 1945 v Škocjanu pri Novem mestu in v duhovnika posvečen 29. junija 1973 v Ljubljani. Leta 1997 je bil en mesec pri nas v Argentini in vodil duhovne vaje za žene in može ter druga duhovna srečanja. Beograjski nadškof in metropolit je dr. Franc Perko, ki bo najbrž prosil Sveti sedež za razrešitev službe, ki jo opravlja od leta 1987.

ni. Smo manjšina v poganskem svetu in prav bi bilo, da se za lep čas sprijaznimo z dejstvom, da bomo v marsičem drugačni od večine. Slovenci, ki so odšli v svet kot izseljenci ali kot begunci, so se znašli, vsi brez izjeme, pred izzivom drugačnosti. Spoznali so, da je težko biti drugačen toliko časa, dokler se s tem ne sprijazniš, dokler svoje drugačnosti ne sprejmeš. Če hočeš biti na vsak način enak večini, te to napolni z bolešno negotovostjo in občutkom manjvrednosti. Ko pa različnost sprejmeš kot del danosti, opaziš, da so jo ljudje okrog tebe sprejeli prej ko ti in da jo cenijo. Takrat drugačnost neha biti breme in človeku celo pomaga, da je življenje pestro in polno.

Vsi kristjani stojimo pred takim izzivom. Ni lahko živeti kot prezirana manjšina, dokler si želimo biti podobni večini. Brez samozavesti, brez ponosa sta v svetu ogrožena naša vera in naša narodnost, ker je v nevarnosti naša osebnost. Biti to, kar si, Slovenec in kristjan, je prvi pogoj za razvoj osebnosti,

iz katere raste tudi družbena koristnost in z njo ugled. Seveda to ni lahko in marsikdo meni, da je za kristjana primerneje, da se utopi v množici in prilagodi prevladajočim tokom družbe. To naj bi bilo bolj v skladu s ponižnostjo. Tako gledanje je zgrešeno. Že Jezus nas je opozoril, da moramo kristjani delovati med ljudmi kot sol. Sol je različna od testa in prav zato daje kruhu okus. Soli je malo, pa vendar preprečuje gnitje. Tudi v družbi ima sol podobno nalogo; brez nje bi se proces družbenega razkroja razširil do take mere, da bi bila nezmožna organičnega obstoja. A tudi sol je koristna le, kadar služi; sama je neužitna. Pomembna naloga je to, a vendar ostaja sol, ko služi svojemu namenu, na videz neopazna, čeprav do konca razpoznavna in različna. Podobno je in bo z nalogo, pred katero smo postavljeni tudi slovenski kristjani. Dolžni smo se je lotiti kot pokončni in samozavestni ljudje, navajeni živeti iz svojih korenin, ne glede na pritiske okolja, ter sprejeti s tem povezane posledice v zavesti, da naše delo ne bo našlo razumevanja, kaj šele priznanja na tem svetu. Kakor celotni krščanski nauk, sta mučeništvo in pričevanje kristjanov enim v pohujšanje in drugim v posmeh. A če tega posmeha in pohujšanja, tudi s strani nekaterih dobrih ljudi, ne sprejmemo kot potrebno ceno, ki jo zahteva naša vera, bomo težko živeli.

Pred to nalogo, ki je poslanstvo, so postavljeni predvsem mladi kristjani po vsem svetu. Njim in vsem vernikom, tudi nam, je zaklical papež Janez Pavel II. letos marca, ko je kot romar nagovoril množico z gore Blagrov ob Genezareškem jezeru: „Biti kristjan danes se vam bo morda zdela naloga, ki presega vaše moči, vendar ne pozabite, da vas Jezus ne pušča samih, ko se soočate s tem izzivom, ampak je vedno z vami, da bi vašo slabost preobrazil v moč.“

Majske odločitve po koncu komunistične revolucije na Slovenskem so bile pomembne za posameznike in za družine do današnjih dni. Na začetku novega stoletja je nova, mlada generacija Slovencev ponovno na razpotju. Tudi od njihovih odločitev za svobodo svojemu rodu in svoji veri bo odvisna življenjska pot njihovih potomcev, posredno pa vsega našega naroda.

NEKJE JE DAN

VINKO BELIČIČ

... En cel kos naroda, odrezan od temena do dna, se je vzdignil na pot umika proti planinam, preko planin. S temi tisoči, ki so krenili v nepoznan svet - drugačni rasti, drugačnemu zorenju naproti - in jih je zmagovalec videl lahko le v hrbet, so bili vsi stanovi: preživeli politični vodniki, škof s številno duhovščino, ljudje vseh izobrazbenih stopenj in poklicev - pravniki, šolniki, umetniki, študenti, kmetje in delavci z družinami, fantje in dekleta - na kolesih, peš, na vozovih.

Razen teh tisočev pa so se ko sivo-modre lise strnjeno pomikali proti Karavankam in čeznje še drugi tisoči: domobranski bataljoni, ki jih je nevidno zasenčevala perut otožnega angela. S prevaro vrnjeni z Vetrinjskega polja bodo ti vojščaki, ti fantje in možje prej kot v treh mesecih drug za drugim pokonci prejeli strahotno obhajilo smrti iz zmagovalčeve roke ter omahnili v jame in brezna domovine. Njihovim ostrmelim svojcem bosta preostala samo jok in molitev; a zgodovinarji bodo čakali, kateri heroj si bo za tisti pokol upal prevzeti odgovornost.

Temelj, na katerem bo stala nova hiša, je bil tako zacementiran. Si je Fronta ob svojem rojstvu želela takšno zmagoslavje?

Najbrž ne.

Toda kaj je mogla s skrajno nepopustljivostjo in oblastiželjnostjo svoje vodilne sile, komunistične stranke, z zastraševanjem, grožnjami, nasilji in umori doseči drugega kot vse domače nasprotnike nagnati v nehoten, za obče gledanje izdajalski položaj: na rodnih tleh pri osovražnem okupatorju, v neizbežno zunanje sodelovanje z njim - in jih potem, na sramotni oder postavljene, zapečatiti. Ali pa v njih vsaj nezaupljivost do sebe same zbuditi?

Tako je nekatere spravila s sveta, druge pa je spravila iz domovine ter jih primorala - razpršene po tujih deželah, pod drugimi zvezdami, v drugačnem podnebjem - pol življenjske moči porabiti za vžvljanje v novo okolje in za učenje novih jezikov, prilagoditi imena in priimke tujim pisavam, stati v pozoru ob tujih himnah, žvečiti pelin domotožja, premagovati spomine na Evropo, brezmočno gledati, kako se že kri prvega rodu meša s krvjo tujine, obenem pa vedeti: „Nismo se motili: domovino je do-

letela nesreča, ki smo se je bali.”

Zdaj je fronta z elito na čelu imela v svojih rokah tisto, na kar je štiri leta noč in dan mislila in za kar ji nobena žrtev ni bila prevelika: vso oblast.

Božanstvo Vsa oblast v imenu vse odgovornosti postavi na čelo institucij svoje najzvestejše. Oni vodijo vzgojne in kulturne zavode vseh stopenj ter usmerjajo tisk, radio, televizijo, gledališče, film. A poglavitna skrb velja najdragocenejšemu: dedičem slave, nadaljevalcem poti.

Njegovi zapovedi sta dve, dasi druga le prvo dopolnjuje: „Spoznavaj in uživaj ta svet! Ne glej drugim in drugače ko predse in vodoravno, saj zgoraj in onkraj ni nič!”

To zlato božanstvo podkupa ali duši nasprotnike in nagraja slavnice. Zgradi si svetišča, kapelice in znamenja ter uvede praznike, svečenike in liturgijo po svojem okusu, v svoje poveličanje, v kajenje svojemu imenu.

Uradni zgodovinarji vejo, kaj so dolžni: učiti resnico, ki je povolji božanstvu - in je lahko laž ali polresnica - a vsako drugo zamolčevati. Pa tudi varuhi zakona, po katerem se je podanikom prepovedano „vznemirati”, budno pazijo, da ne bi iz gladke sive stene preopazno pognali bledordeči nageljčki drugačnosti.

Kristjana, ki sta oblast še posebno pogosto imela v mislih - Tone Fajfar in Edvard Kocbek - nista bila med vojvodi, ki so na žrebцу zgodovine slovesno vjezdili v Ljubljano: opravljala sta vsak svojo službo v beograjskem zatišju. Nista torej užila sladkost devetomajskega trumfa. Prvi je z mnogimi tovariši šel do kraja, sprejel je novo vero in stopil v novo cerkev. Drugi je osamljen izpil žolč poraza in ostal živa priča petletja, ko se je podoba prihodnosti spočela s pesmijo in sanjami ter končala s solzami srca.

Ako namreč dvajset do trideset tisoč bratov in sester enega najmanjših evropskih narodov iz odpora, protesta ali straha pred osvoboditelji vse pusti in se umakne v tujino, a tisoči drugih, ki ne zmorejo ločitve ali so že v pasti, sklonijo hrbet in glavo ko pred neurjem, zagnane slavolok zmage senca in ostane na njem.

Senca pa spričuje, da je nekje luč.
(Nekje je luč, založil Tabor, Trst, febr. 75)

V LUJAN!

Romanje v Luján bo v nedeljo, 14. maja; na tem vsakoletnem romanju v največje Marijino božjepotno svetišče v Argentini se zberemo Slovenci iz vseh predelov Vélikega Buenos Airesa, predvojni in povojni vseljenci, in posamezni rojaki tudi iz notranjosti dežele, da kot člani slovenske verske skupnosti v deželi ob Srebrni reki izrazimo svojo prisrčno pobožnost do skupne duhovne Matere, se ji zahvalimo za njeno varstvo in se ji priporočimo še za naprej. Naj bo letos, v jubilejnem letu, romanje še bolj številno in prisrčno in nas še tesneje poveže v versko in narodno skupnost!

Ljaramani in Slovenci

BOŽIDAR FINK

Ljudje, ki trajno uživamo duhovno svobodo, težko razumemo ravnane tistih, ki zaradi prepričanja trpijo pod javnim pritiskom in so žrtve preganjanja. Še težje sprejemamo, da se ljudje ne sprostijo in ne opogumijo niti potem, ko se konča nasilje. Begunci in preseljenci smo doživljali duševne bolečine zaradi izgube domovine, trpeli v skrbi za prihodnost in morali prenašati telesne nevednosti brezdomstva. Rešeni smo pa bili duhovnega nasilja.

V Sloveniji pa so ljudje pod komunističnim totalitarizmom zaradi krščanskega prepričanja in privrženosti Cerkvi živeli v strahu za življenje, svobodo in preživetje ter jim je bila odvzeta možnost prostega javnega izpovedovanja in širjenja vere. Božič se je smel javno praznovati šele po letu 1989. Brutalna in prefinjena proticerkvena gonja je vtisnila vernim globok občutek strahu ali vsaj zadržanosti, zaradi katere se mnogi še zdaj ne upajo sproščeno stopiti pred javnost in zatajujejo svoje prepričanje. To občutje zaznavamo obiskovalci Slovenije, ugotavljajo pa ga osebe, ki doma preiskujejo duševno stanje slovenske družbe.

Ob ugotavljanju tega manj dobrega stanja je treba pokazati tudi drugo stran. Kljub nevzdržnemu pritisku in nenehnemu načrtnemu preusmerjanju javnega mnenja je mnogo ljudi vztrajalo v svojem prepričanju, nekateri odkrito, drugi manj vidno, ko so se na zunaj prilagajali razmeram, vendar tako, da se niso odrekli zavezanosti veri in Cerkvi. Tisti, ki so zaradi prepričanja sprejemali trpljenje, zaslužijo občudovanje, z drugimi moramo imeti razumevanje. Vsem pa je treba vlivati pogum, da vsaj zdaj pokažejo svojo duhovno istovetnost in tudi nastopijo za uveljavljanje svojega mesta v javnem življenju.

Takih primerov, kot je naš, je bilo mnogo v zgodovini človeštva. Z enim od njih se je soočal v Makedoniji in na Kosovu škof Janez Gnidovec. (O njem v knjigah Alojzija Geržiniča Božji služabnik Janez Gnidovec, Baragovo semenišče, Buenos Aires, 1972, in Antona Pusta CM Vsem sem postal vse, Družina, Ljubljana, 1999). V svojem apostolskem območju se je srečeval s skupino ljaramanov (ljara=pisan, man=vera, torej ljudje pisane ali mešane vere). To so bili katoličani, ki so pod turško oblastjo skrivali svojo vero. Muslimani so katoličane preganjali, mučili in jih silili v

odpad. Zato so katoličani v hudih razmerah morali skrivati vero, postali so ljaramani. V srcu so ohranili krščansko vero ter so zasebno po njej živeli, na zunaj pa so se vedli kot muslimani, tako da so posnemali njihove običaje. Katoliški duhovnik je občasno prihajal k njim na dom, jim maševal, jih poročal, krščeval njihove otroke in jih duhovno oskrboval. Ob velikih praznikih so doma molili in izpovedovali vero v troedinega Boga. Križ in svete podobe so imeli skrite in so jih jemali iz skrivališča samo zvečer in ob praznikih. Muslimanski sosede so se z ljaramani norčevali, zato so nekateri popustili pritiskom in se opravičevali, češ če je Bog dopustil take razmere, bo že uredil, da se bodo kdaj spet lahko vrnili k prejšnji veri. Žene so bile Katoliški cerkvi najbolj zveste in so prenašale versko prepričanje na otroke z družinsko vzgojo in domačim bogoslužjem.

Poleg odpadov so bili pri njih ob preganjanju tudi zgledi pričevanja in mučeništva. Nekateri ljaramani so se skrivajstvu odrekli in javno izpovedali krščansko prepričanje. Oblastniki so take najprej odvracali od odločitve. Ko pa jim ni uspelo, so jih zapirali in mučili. Eno tako skupino z ženami in otroki so nagnali v pregnanstvo v Malo Azijo ter je bila njihova pot strahotna. Ko so se preživeli vrnili po mednarodnem posredovanju, so preizkušeni v trpljenju utrdili katoliško skupnost, ki se še zdaj nadaljuje v njihovih potom-

NAMENI APOSTOLATA MOLITVE ZA MAJ

- **Splošni:** Da bi nam bila Marija, mati našega Gospoda, zgled zvestobe in velikodušnosti pri hoji za Kristusom.
- **Misijonski:** Da bi svetoletno obhajanje spomina novih mučencev v Cerkvi oživilo misijonsko delo.
- **Slovenski:** Da bi se naše družine odprle za življenje, za duhovne vrednote in za duhovne poklice.

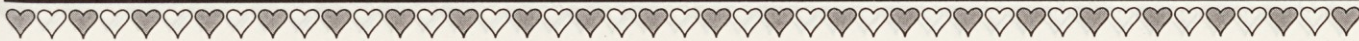
cih. Ponosni so na prednike, ki so bili mučenci za vero, ter vzdržujejo svoje cerkve in imajo lastne duhovnike.

Večina ljaramanov pa se je vendar navadila na muslimanski način življenja ali so imeli prevelik obzir do muslimanskih sosedov in se niso vrnili k veri prednikov, niti potem ne, ko ni bilo več turške nadvlade. Čeprav se jim ni bilo treba bati preganjanja, so bili zmehčani in so se preveč bali prevladujočega okolja. Škof Gnidovec je te značajske prizadete ljudi z vsemi močmi spodbujal, naj se javno priznajo za kristjane in kot kristjani tudi živijo.

Opisani primer iz skopske škofije je podoben razmeram v Sloveniji za časa komunistične revolucije in diktature ter zdaj: državna vera marksizma-leninizma, prezir in dušenje drugih verskih in političnih idej, zapostavljanje in uničevanje njihovih privrženecv, umik v zasebnost zaradi ohranjanja vere in prepričanja, prilikovanje razmeram zaradi preživetja ali lagodnosti, junaški odpor do mučeniške stopnje, poznejše stanje strahu in medlosti, zajetost v preživelo miselnost, pa tudi razveseljivo osveščanje in sprejemanje klika k vrnitvi in odgovornosti.

Če razumevamo nastanek in pot makedonsko-kosovsko-albanskih ljaramanov, se bomo življali tudi v ravnanje slovenskih ljudi v polpreteklem in sedanjem času. Občudovali bomo junaštvo pričevalcev in odpornikov ter se varovali preneglega obsojanja večine, ker je živela s sklonjeno glavo in zaprtih ust. Razumevali bomo, zakaj se tako počasi vrača sproščenost in pripravljenost za pogumen nastop. Prispevali pa bomo tudi po svojih močeh, da se bo stanje hitreje spreminjalo tako, kot je primerno svobodni družbi v sedanjem svetu.

Odpuščajmo in prosimo odpuščanja

Papež Janez Pavel II. je na prvo postno nedeljo, 12. marca, vodil spravno bogoslužje v baziliki sv. Petra v Rimu in vse tiste, ki so jim katoliška Cerkev in katoličani v preteklosti prizadejali kakršne koli pravice, prosil odpuščanja.

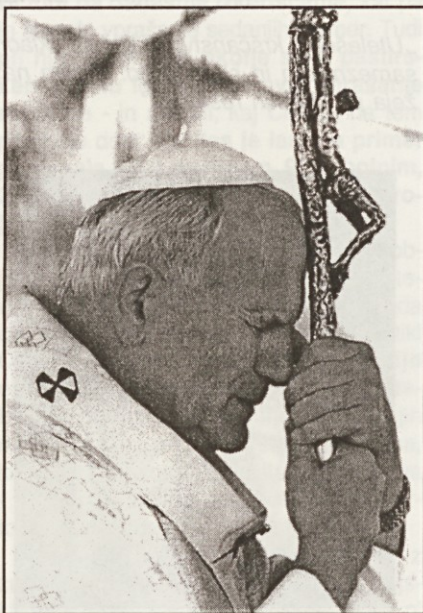
To dejanje, ki je sledilo izidu dokumenta Mednarodne teološke komisije Spomin in sprava: Cerkev in napake preteklosti (v vatikanskem tiskovnem središču so ga predstavili 7. marca), je bil eden od vrhuncev svetega leta 2000, obenem pa sklepna prošnja v vrsti poprejšnjih papeževih prošenj za odpuščanje in rehabilitacij posameznikov.

Posebej vidno znamenje sprave je bil križ iz 14. stoletja, ki ga verni častijo v svetih letih v baziliki sv. Petra, sicer pa ga hranijo v cerkvi mučenca sv. Marcela. To sveto znamenje, na katerem je za grehe človeštva dotrpel sam Božji Sin, vzor najglobljšega odpuščanja, je papež med spravnim obredom objel. S tem je poudaril, da sta priznanje grehov in prošnja za odpuščanje naslovljeni na Boga, ki edini more odpuščati grehe.

V tem duhu je bil tudi prvi postanek spokorne procesije s papežem in kardinali na čelu pred kipom Michelangelove Pietà. S tem postankom so hoteli povedati, da želi Cerkev kot Mati Božja objeti Odrašenika, vzeti nase preteklost svojih sinov z njihovimi grehi, prizadajanimi krivicami in napakami vred in Očeta milosti in večnega življenja prositi odpuščanja.

Spokorna procesija se je nato med petjem litanij vseh svetnikov pomikala proti oltarju, navzoči pa so svetnike in svetnice prosili, naj posredujejo pri Bogu za grešne ljudi, ki še vedno romajo na zemlji oziroma so na poti v nebeški Jeruzalem. Janez Pavel II. je zatem vodil molitev priznanja sedmih vrst krivd in prošenj za odpuščanje.

Prvo priznanje krivde je zadevalo grehe članov Cerkve na splošno; drugo grehe zaradi nespoštovanja oziroma teptanja resnice, ko bi tej morali verodostojno in neomajno služiti; tretje zaradi grehov, ki so krnili edinost Kristusovega telesa - Cerkve; četrto zaradi krivic, prizadejanih Judom; peto zaradi grehov zoper ljubezen, mir, pravice narodov, spoštovanje različnih kultur in verstev; šesto zaradi grehov, ki so ranili dostojanstvo žene in

edinosti človeškega rodu; sedmo zaradi grehov zoper temeljne človekove pravice.

Ob koncu spravnega obreda je papež prosil zbrane vernike, naj očiščenje spomina zaradi preteklih napak in krivic ter prošnje za odpuščanje tako Cerkev samo kot vsakega njenega člana spodbudijo k prenovljeni zvestobi evangeliju.

V svojem govoru med mašo je papež najprej pozval, da smo „pred Kristusom, ki si je iz ljubezni privzel naše krivde, povabljeni h globokemu izpraševanju vesti“, k „očiščenju spomina“, o katerem govori dokument Spomin in sprava: Cerkev in napake preteklosti. Zanj se je papež teološki komisiji tudi zahvalil, obenem pa povedal, da je „zelo koristen za pravilno razumevanje in uresničevanje pristne prošnje za odpuščanje, utemeljene na objektivni odgovornosti, ki jo imajo kot člani skrivnostnega Telesa vsi kristjani“. Po papeževem prepričanju „priznavanje stranpoti v preteklosti služi predramitvi naše vesti pred sedanjimi kompromisi ter vsakemu odpira pot k spreobrnjenju“.

PRILIKOVNOST ZA SPREOBURNJENJE K EVANGELIJU

„Priznati moramo nezvestobo evangeliju, v katero so se zapletli naši bratje, še zlasti v drugem tisočletju. Prosimo odpuščanja za razdeljenosti med kristja-

ni, za uporabo nasilja, h kateremu so se nekateri zatekli v službi resnice, za nezaupanja in sovražnosti do članov drugih verstev,“ je pozval papež.

To pa seveda ne pomeni, da smo kristjani sedanjega časa odporni do grehov in slabih dejanj: „Pred ateizmom, versko brezbriznostjo, razkristjanjenjem, etičnim relativizmom, kršenjem pravice do življenja, brezbriznostjo do revščine v številnih državah ne moremo drugače, kot da se vprašamo, kakšna je pri tem tudi naša odgovornost.“

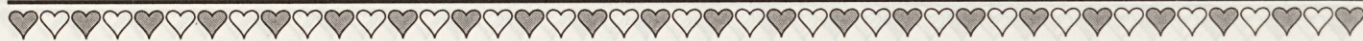
To je bila ena stran papeževe prošnje za odpuščanje drugih nam, katoličanom. Potrebno pa je tudi naše odpuščanje drugim: „Ko priznavamo svojo krivdo, odpuščamo tudi krivice, ki so nam jih storili drugi. V zgodovini so bili kristjani zaradi svoje vere neštetokrat predmet zatiranj, prenapetosti in preganjanj. Kakor so žrtve teh dejanj odpustile svojim preganjalcem, tako odpustimo tudi mi. Cerkev se je tako danes kot vedno čutila zavzeta za očiščevanje vsakršne jeze ali maščevalnosti v spominu na te žalostne dogodke. Jubilej tako postaja ugodna priložnost za globoko spreobrnjenje k evangeliju,“ je papež poudaril bistvo zgodovinskega očiščevanja spomina. Sprava namreč v krščanskem smislu pomeni približevanje temeljnim evangeljskim držam, od katerih so se posamezniki, ustanove ali skupnost z vprašljivimi dejanji oddaljili.

Janez Pavel II. se ja na koncu govora vprašal ravno to: kaj pomeni sprava? Da bi to razumeli, je treba najprej vedeti, kaj pomeni razdeljenost, ločitev. Primer ločitve, priznanja napačnega dejanja in prošnje za odpuščanje ter sprave z očetom (Očetom) nam je lahko izgubljeni sin. Kot je izgubljeni sin ob vrnitvi pokleknil pred očeta, priznal krivdo in ga prosil odpuščanja, je pred Bogom v imenu Cerkve naredil tudi papež in k temu povabil vse katoličane: „Kot Petrov naslednik prosim, da bi Cerkev, močna v svetosti, ki jo prejema od Gospoda, v tem letu usmiljenja pokleknila pred Bogom in dosegla odpuščanje za pretekle in sedanje grehe svojih otrok.“

Janez Pavel II. je opozoril, da se nihče ne sme imeti za pravičnega pred Bogom, kajti vsi so(smo) grešili, vendar morajo(mo) biti v sebi trdni, da „kjer se je pomnožil greh, se je še veliko bolj pomnožila milost“.

S temi besedami, predvsem pa s svojim spokornim in spravnim dejanjem je papež začel proces notranjega očiščevanja Cerkve in njenih članov ob prehodu v novo tisočletje krščanstva. Že v

apostolskem pismu V zarji tretjega tisočletja je poudaril: „Cerkev ne more prestopiti praga novega tisočletja, ne da bi svoje sinove vodila k očiščenju, kesanju napak, nezvestob, nedoslednosti in zamujanj.“ Janez Pavel II. je kot rimski škof in v moči ter poslanstvu svoje petrinske službe priznal in obžaloval grehe katoličanov v stoletjih vse do danes. Ker želi služiti resnici, veri in ljubezni, slediti najvišjemu vzoru - Kristusu samemu. 2000. obletnica Jezusovega učlovečenja in sveto leto je bila najlepša priložnost za to.

PREDSTAVITVI DOKUMENTA SPOMIN IN SPRAVA

Teološko „podlago“ za papeževo opravičenje je dal dokument Mednarodne teološke komisije Spomin in sprava: Cerkev in napake preteklosti. V tiskovnem središču Svetega sedeža so ga ob izidu predstavili 7. marca, le dva dni pozneje, 9. marca, pa ob izidu slovenskega prevoda v tiskovnem središču na Družini.

Slovenski prevod dokumenta so v prostorih Družine predstavili predsednik Slovenske škofovske konference, ljubljanski nadškof metropolit dr. Franc Rode, tajnik Slovenske škofovske konference mons. prof. dr. Anton Štrukelj (sodeloval je pri njegovi pripravi) in direktor Tiskovnega urada Slovenske škofovske konference dr. Janez Gril.

Nadškof Rode je najprej povedal, da je papeževo opravičenje „za napake katoličanov v 2000-letni zgodovini“ v nedeljo, 12. marca, lahko „zglede tudi za druge Cerkve, religije, voditelje držav“, kajti „krivda ne bremeni samo katoliške Cerkve. Lahko rečemo, vsi smo krivi, tako verske skupnosti kot države. V zgodovini ni nedolžnih narodov,“ je povedal dr. Rode. Pri tem je omenil krivice in napake, ki so jih drugim narodom povzročili Francozi, Nemci, Japonci in drugi narodi. Ti se imajo za marsikaj opravičiti. Ko papeževo spokorno in pravno dejanje predlaga svetu „novo etiko odpuščanja..., poziva tudi druge na pot kesanja in sprave“. Papeževo opravičilo pa ni prvo, saj se je doslej v imenu Cerkve že opravičil Judom za krivice, ki so jim jih v zgodovini naredili katoličani, za dejanja nestrpnosti do njih (antisemitizem). Dalje se je papež prizadetim opravičil za trgovino s sužnji, inkvizicijske postopke, rehabilitiral znanstvenika Galileja in Husa. Za njim so to naredile tudi škofovske konference. Nemška se je opravičila drugim narodom zaradi zločinov, ki so jim jih prizadejali nacisti, pol-

SPRAVA, ne razredno sovraštvo!

JANEZ JUHANT

„Utelesenje krščanstva vključuje skladno razreševanje vprašanja razmerja med posameznikom in skupnostjo. Mislim na ... skladno razmerje nasprotij. Ljudi danes žeja po takšnih rešitvah.“

Simone Weil

Na takšno ureditev razmerij med ljudmi je mislil papež v dokumentu *Spomin in sprava*, v katerem se opravičuje za grehe, ki so jih napravili kristjani katoliške Cerkve in njeni predstavniki v dvatisočletni zgodovini krščanstva. Papež se je dotaknil zgodovinskih primerov krivičnega ravnanja kristjanov, na primer v Braziliji, Senegal, na Češkem pa tudi drugod. Opozoril je na diskriminacijo Judov, žensk in na nasilje križarskih vojn, inkvizicije, čarovniških procesov. Izposta-

jska Nemcem zaradi izгона tam naseljenih rojakov po koncu druge svetovne vojne, španska za vse, kar se je med državljansko vojno dogajalo krivičnega pod generalom Francos, francoska zaradi krivic, ki jih je povzročil režim generala Petaina.

Tudi Cerkev na Slovenskem se je že večkrat opravičila in obžalovala medvojne dogodke. To so naredili škof Vovk, nadškof Pogačnik, nadškof Šuštar in Slovenska škofovska konferenca. Nazadnje, 31. oktobra lani pri Sv. Urhu, pa se je opravičil in prosil odpuščanja nadškof Rode sam. Nazadnje je nadškof Rode še povedal, da je papež Janez Pavel II. s

vil je netolerantnost in nasilnost katoličanov v misijonih in sploh v odnosu do članov drugih Cerkva in ločin.

Svet je pretežno ugodno sprejel to potezo ustanove z dvatisočletno tradicijo in jo ocenil kot pomembno dejanje. **Pravzaprav je takih dejanj v sodobnem svetu izjemno malo.** Podobnih izjav nekatere pomembne pravoslavne in druge Cerkve še niso premogle. Še manj je taka opravičila slišati iz ust šefov držav na Vzhodu in na Zahodu; častna izjema so nemški voditelji, ki so poklekli na zemljo njihovih nekdanjih žrtev.

Zgled sprave iz povsem neopravičljivih razlogov ne gre v račun nekdanjim komunistom ali po novem marksoliberalcem, kot jih je dobro imenoval Alojz Rebula. Od njih kakor da zaman pričakujemo podobne civilizacijske poteze sprave. Zaman smo čakali, da bo predsednik republike Kučan kot nekdanji šef partije storil kaj več, kot je (očitno) iz taktičnih razlogov storil leta 1990 **po spravi maši v Rogu.** V Stockholmu je pred kratkim zamolčal ves tragični povojni komunistični holokavst. Predsednik Združenja lastnikov razlaščenega premoženja Tine Jaklič je javno zatrdil, da naša uradna politika za vestno noče popraviti povojnih krivic. Slovenski nacionalni mediji so ob zdajšnjem papeževem spravnem dejanju v razlagah znova potrdili, da revolucija še traja in da

prošnjo za odpuščanje pokazal veliko poguma, saj se s tem niso strinjali vsi, kot tudi ne z objavo dokumenta, to dejanja pa po njegovem izvira „iz papeževe slovanske duše“, iz „slovanskega vzgiba po odpuščanju in spravi“.

Tudi dr. Anton Štrukelj je poudaril, da je papež ravnal pogumno, predvsem pa iskreno in preroško. Njegovo dejanje bo Cerkev očistilo in okrepilo navznoter, jo naredilo bolj sveto in pričevanjsko pred svetom. Pri obžalovanju preteklosti napak in grehov pa se moramo katoličani varovati tudi zla, ki nas ogroža v sedanjem času, se boriti proti njemu in ga izkoreninjati, je opozoril dr. Štrukelj.

še vedno delujejo agitpropovsko. Oceno papeževnega dokumenta so zaupali sodelavcem in učencem postudbovske šole Zdenka Roterja, ki so dogodek interpretirali v smislu zadovoljevanja ciljev revolucionarne borbe in kulturnega boja zoper Cerkev. Cerkevno ponudbo sprave, ki so jo tudi v Sloveniji izpričali v imenu katoličanov slovenski škofje: **Pogačnik, Šuštar, Rode** - drugih tako nihče ni vprašal -, so ti propagandisti napravili za trgovski posel, češ da Cerkev taktizira, da bi laže prišla do premoženja. Pri nas torej še ne vlada pravna država, marveč revolucionarna praksa nomenklature, ki jo s pozicij oblasti vzdržujejo posebno tako imenovani marksoliberalci Združene liste in mladinci LDS, instrumentalizirani prek zakulisij in prepleteni z vrhovi oblasti.

Ne pozabimo: katoliška Cerkev od kraljevine SHS oziroma Jugoslavije ni imela nobene oblasti več. Med vojno ji je partija napovedala uničenje in že takoj leta 1942 začela z delom, ko je v **Ljubljanski pokrajini dala pobiti okoli tisoč vodilnih civilnih katoličanov; nekaj še zraven v partizanskih formacijah**. Nadaljevanje je sledilo z revolucionarnimi obračuni med vojno in komunističnim holokavstom nad neoboroženimi ljudmi po vojni.

Vse to so komunisti in postkomunisti sicer označili kot napako, ki pa je za ceno zdajšnje oblasti niso pripravljene odpraviti. Nasprotno. Vse življenje v naši družbi teče tako, da bi to nenormalno stanje vzdrževali še naprej. Zato še vedno delujejo prikrite uredbe te logike: agitprop, prisluškovanje, vključevanje agentov. Težko se je strinjati s trditvijo dr. Bučarja v zadnji Novi reviji, da so v prejšnjem sistemu vsi imeli enako možnost izobrazbe. V resnici je šlo za enakost (enakopravnost) znotraj ene ozko strukturirane ideologije. Kdor je želel biti drugačen, je za drugačnost moral žrtvovati akademskost. Obstajala pa je tudi „sodelujoča“ drugačnost. Škof Grmič, Ljerk Bizilj ga je v svoji knjigi označila kot sodelavca Udbe, zdaj igra vlogo kritika Cerkve v imenu drugačnosti.

Kako naj bi Cerkev preprečila holokavst? Še tisti, ki bi ga lahko, ga niso hoteli; nekateri očitajo celo britanski kraljici materi, da je hotela napraviti pakt s Hitlerjem. Danes je tudi dokumentirano, da so bili komunisti med največjimi sovražniki Judov. Treba je seveda zadeve postaviti v kontekst, da so Judje nekoč in danes vodili svetovni kapital. Zdaj so npr. spet zagrozili, da bodo preprečili združitev Dresdner in Deutsche Bank. Od kod jim ta moč, medtem ko se evropska novolevica sonči v ikonografiji pravičniškega pre-

prečevanja antisemitizma? Danes so žrtve tega svetovnega globalizacijskega kapitala veliko hujše in ameriška politika igra z akterji tega kapitala v svetu pomembno vlogo tudi za Slovenijo. **Janez Pavel II. je v tem zadnjem dokumentu opozoril tudi na današnje izkoriščanje**, kar pa je seveda vprašanje sedanjih razmer. Tudi pri nas. **Tudi naši škofje so v pastirskem pismu letos izpostavili vprašanje revščine** - in našeli, kaj Cerkev na tem področju dela: **Karitas je lani na primer pomagala 8600 družinam, 9500 bolnim, 350 otrokom in pri več socialnih projektih**.

Stvari je torej treba postaviti v bolj objektivni okvir. Neokomunisti stalno zahtevajo, naj se ne vračamo v preteklost. Toda če želijo poslej postati verodostojni kritiki Cerkve, **naj kot oblastniki napravijo obračun s svojo komunistično preteklostjo**. Imamo pa že knjige nekdanjih marksistov, na primer Fureta in Courtoisa, ki dajejo bilanco grozodejstev komunizma - pri nas je, žal, še nepopolna in v Courtoisovi knjigi neopisana.

Verjetno drži, da katoliška Cerkev z zadnjim dokumentom ter izjavami kurijskih kardinalov ali slovenskih škofov še ni

IZ NAŠE KRONIKE

Meseca januar in februar sta poletna meseca in čas počitnic. Kolikor so zmogli ob gospodarski krizi, ki je zajela Argentino, so šli naši ljudje, da bi ognili vročini, vsaj za nekaj dni v kordovske hribe, k morju ali na jug.

Na sestanku Zveza žena-mati v San Martinu je 16. marca govoril prelat Jože Škerbec o jubilejnem letu 2000.

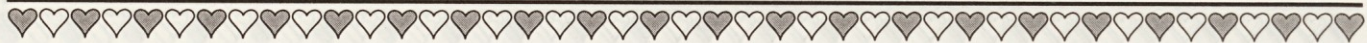
storila vsega. **Dobro pa bi bilo, da bi skušali merila poenotiti in vse meriti z enakimi metri**. Gre za zahtevo po pravičnosti, tako vsebinski kakor institucionalni. Resda si moramo med seboj odpuščati, vendar tudi nasilja ne smemo trpeti. Lahko je sicer del družbe zatiran, vendar je treba priznati resnico, da je to za družbo slabo, **zato si demokratična oblast ne sme privoščiti nasilja**. Taka družba ne gre v spravo, ampak v razdiralen boj. **Zato je ponudba sprave epohalna**. Krščanstvo in Cerkev kljub zablodam njenih članov kliče k spravi in odpuščanju, kar bi bilo dobro tudi za vso ostalo družbo, če noče ostati ujeta v logiko razrednega sovražnika.

ŽEGNANJE PRI MARIJI POMAGAJ V SLOVENSKI HIŠI!

Žegnanje pri Mariji Pomagaj v Slovenski hiši mons. Antona Oreharja bo v nedeljo, 28. maja. Slovenski dušni pastirji tople vabimo vse rojake, da se zberejo v cerkvi, posvečeni Kraljici Slovencev, kot velika slovenska družina. Naj bo praznovanje ob skupni duhovni Materi blagoslov za poživitev naravnih medsebojnih vezi članov istega naroda, pa tudi poroštvo sinovske ljubezni in zvestobe do Nje ter znamenje žive vere v Boga Očeta, njegovega in njenega Sina Jezusa Kristusa in Svetega Duha!

Kesanje in odpuščanje

BOŽIDAR FINK

V svetem letu 2000 kliče Katoliška cerkev svoje člane in ves svet k očiščenju in spravi. Sama je naredila prvi korak ter priznala in obžalovala krivice in napake, ki so bile storjene v njenem okrilju ali v njenem imenu.

To dejanje Cerkev so nekateri razumeli tako, kot da sprejema očitke nasprotnikov in jemlje nase kot ustanova celotno krivdo ter da se celo priznava za zlodejno organizacijo. Take razlage niso samo nepravilne, ampak so povečini tudi zlonamerne, saj iz njih izpeljavajo tudi sklep, da je treba Cerkev na vse načine odpraviti in jo celo uničiti.

Da moremo pravilno razumeti zgodovinsko pomembno dejanje vesoljne Cerkve, je treba upoštevati temeljne načelne izreke v listini „Spomin in sprava: Cerkev, krivice in napake preteklosti“. Iz dokumenta povzemamo te pogloblitve točke:

Cerkev je sveta kot božja ustanova, zaradi grehov svojih članov pa se ji je vendar vedno treba očiščevati.

Greh je vedno nekaj osebnega, tudi kadar prizadene vso Cerkev, zato se nihče ne more kesati tujega greha in prositi zanj odpuščanje.

Tudi tako imenovani socialni grehi so vedno samo kopičenje in skupni učinek osebnih grehov.

Vsi pa nosimo bremena napak in zakriviljenih pregrehov prednikov, čeprav zanje nismo osebno odgovorni.

Tudi Cerkev prevzema nase bremena preteklosti, da očiščuje spomin nase in se prenavlja.

Ko Cerkev priznava krivično ravnanje svojih članov, to ne pomeni, da se uklanja krivičnemu obtoževanju.

Pretekle napake v Cerkvi je treba presojati z upoštevanjem, da so se pristojnosti članov Cerkve in družbe v prejšnjih dobah prepletale v tesnem medsebojnem sožitju.

Kristjan mora biti vedno pripravljen za odpuščanje, sam pa mora za odpuščanje prositi in hkrati popraviti storjene krivice.

Tudi Cerkev ponuja odpuščanje svojim preganjavcem in kršiteljem edinosti.

Ti izreki so načelne narave, a ko jih razlagamo in naravnavamo na določene primere, se pa odpirajo vprašanja, ki postavljajo človeka pred preizkušnjo. Težave lahko nastajajo ob vprašanih, kot so na primer ta: kdaj je določeno ravnanje samo po sebi krivično in v nasprotju z

evangeljskim duhom; ali se je povzročitelj zavedal narave dejanja in ali je mogel po svojem spoznanju ravnati; ali ga opravičujejo osebne ali stvarne okoliščine; ali se sme zahtevati, da se poniža z javnim kesanjem; kako mora biti izražena prošnja za odpuščanje, naravnost ali tudi samo posredno po znakih; ali je treba prositi odpuščanje tudi za nezakriviljeno zlo; ali pomeni dolžno odpuščanje samo pozabljanje žalitev ali pa tudi odpust dolga in povračila škode; ali mora žaljeni prvi ponujati spravo; ali se more in sme dajati odpuščanje tudi v imenu družinske, društvene, narodne ali državne skupnosti; kako je treba ravnati, kadar bi lahko opravičevanje opogumljalo k prestopanju pravil sožitja in dajalo potuho zlu; ali mora po odpuščanju priti tudi do osebne sprave in takih odnosov, kot da bi ne bilo prej spora in navzkrižja.

Na taka in podobna vprašanja je treba iskati odgovor v dobro oblikovani vesti in pri primernih svetovalcih, v dvomu pa se sme ravnati tako, kot je po premisleku verjetno, da je dovoljeno nekaj storiti ali opustiti.

Ob gornjih vprašanih se ponuja tudi vprašanje, kako je z dolžnostjo odpuščanja, če nasprotnik ne pokaže volje do priznanja krivde in poprave moralne ali materialne krivice. V našem primeru bi šlo posebej za enostransko odpuščanje

povzročiteljem pobojev v vojni in po njej. O tem vprašanju je razpravljal jezuit in misijonar Vladimir Kos v Glasu SKA za januar 1985 ter zavrnil misel, da je treba vojne in povojne dogodke prepustiti zgodovini in se brezpogojno prizadevati za pomirjenje in spravo. Iz njegovega utemeljevanja povzemamo naslednje.

„*Odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom*“ je tako imenovana peta prošnja očenaša. Beseda „dolge“ je vesten prevod Matejevega izročila (Mt 6,12), beseda „odpuščamo“ pa sledi Lukovemu izročilu (Lk 11,4). Težišče te prošnje je tako pri Mateju kot pri Luki v izrazu „kakor tudi mi“. Na to mero odpuščanja se sklicujemo, a sama na sebi ne more izsiliti božjega odpuščanja - Boga zanj prosimo. V Jezusovi priliki reče kralj uslužbencu, ki ni odpustil svojemu tovarišu: *Ves dolg sem ti odpustil, ko si me rotil. Ti bi moral s svojim tovarišem ravnati podobno usmiljeno, ali ne? Tovariš je namreč zaman rotil prvega uslužbenca, da potrpi z njim, dokler mu ne poravna dolgov. Beseda „rotiti“ ustreza grškemu izvirniku. Matej, Marko in Luka opišejo s to besedo v svojih evangelijih silno ali vneto prošnjo, s katero se različni ljudje zatekajo k Jezusu po pomoč. Isto besedo rabi sv. Pavel (2 Kor 12,8), ko trikrat z vso silo srca prosi Gospoda, da ga reši določenega Satanovega napada. „Kakor tudi mi“ torej predpostavlja prošnjo na strani tistega, ki nam je storil krivico, da mu odpustimo. Pri neposredni ali posredni prošnji za odpuščanje gre za odklonilno stališče do zlega dejanja, pa tudi za pripravljenost*

Teharski spomenik s kostnico

za poravnavanje prizadete škode. Zamislimo se v dejanje odpuščanja, ki se dogodi enostransko: tudi če oseba, ki mi je zadela krivico, ne prosi odpuščanja - ji jaz že vnaprej odpustim, to je odpustim komurkoli, karkoli je kdo storil ali še zdaj dela ali bo kdaj pozneje naredil meni več ali manj bolečo škodo, rano, krivico. Dolg resnično odpustiti pomeni dolg izničiti: zame v tem primeru tako rekoč strahotne resničnosti zlega dejanja ni več, čeprav od njega trpim. Toda ker se človek, ki dela krivico, od svojega dejanja ne loči, ga ne obžaluje, se v volji z njim istoveti, te človekove držne ne morem z enostranskim odpuščanjem izničiti. Človekova volja je najgloblja resničnost tako dobrega kot zlega dejanja. Moje enostransko odpuščanje pa vendar izniči, oziroma bi izničilo zlo dejanje tako, da bi ga istovetilo z nečim, kar ne potrebuje odklonitve osebe, iz katere izhaja, ali z drugimi besedami: z nečim, kar je enako dobremu dejanju, za katero nam ni treba biti žal. Ta drža bi bila navzkriž z enim od osnovnih naukov božje besede: „Zli naklepi... umor... tatvina... prešuštvo... zavist... vse to zlo prihaja iz človekove notranjosti in človeka onečašča.“ (Mk 7,22-23). Zato se ljudje, ki zagovarjajo enostransko odpuščanje povzročiteljem bratomornega boja in brezpogojno spravo z njihovimi nasledniki, temeljito motijo.”

P. Kos nato predloži dejanski položaj v naši tragični preteklosti in zavrne ugovor, češ da so se dogajale krivice na obeh straneh. Vsak govor o krivici predpostavlja določeni kriterij dobrega in zlega. Domobranci in drugi protikomunistični borci so se čutili vezane vsaj po načelih krščanske etike, ki brani splošne človekove pravice. KP pa je priznavala samo marksistično-leninistični kriterij dobrega in zlega. Uporabljala je prevaro z monopolizacijo oboroženega odpora, laž, kleveto, ustrahovanje, mučenje, likvidacijo kot najokrutnejše sredstvo, skrite stike s samim okupatorjem in ni priznavala demokratičnega načela večine. Protikomunisti in komunisti sploh niso imeli skupnega besednjaka in torej ne skupnega zakonika. Povojni pobjoi so pa tako globoko posegli v zavest, da se niti sami nasledniki partije ne ponašajo z njimi, kot se hvalijo z manjšimi krutostmi. Pobjoi tisočev ujetnikov ima vsenarodni pomen in bi bilo potrebno priznanje na obče človeški ravni. Vsemu narodu bi bilo treba tudi zadostiti za ta zločin.

Seveda je možno, da so posamezni domobranci in drugi protikomunisti tudi kdaj zagrešili zločine, a za njihovo ugotavljanje je potreben pravičen sodni

Papež Janez Pavel II. je romal v Sveto deželo

JOŽE PAVLIČ

Papež Janez Pavel II. je 20. marca začel enotedenski apostolski obisk v Jordaniji, Izraelu in na palestinskem ozemlju. Kot naslednik apostola Petra na čelu Cerkve je za papežem Pavlom VI. (leta 1964) prvi stopil na tla, po katerih je hodil sam Jezus. Tako se mu je izpolnila ena najbolj gorečih svetoletnih želja.

Dan pred poletom v te kraje je pri molitvi angelovega češčenja z romarji na Trgu sv. Petra v Rimu povedal, kako je ganjen, da bo lahko obiskal kraje, kjer je živel, umrl in vstal od mrtvih Jezus Kristus. Poudaril je, da ga tja vodi izljučno verski namen in izrazil upanje, da bo že 91. njegovo apostolsko potovanje zunaj Italije - najpomembnejše doslej - obrodilo bogate sadove za vesoljno Cerkev. Vernike je povabil, naj molijo za to.

Verski značaj obiska v svetih krajih je papež Janez Pavel II. poudaril v odgovoru na pozdravno besedo jordanskega kralja Abdulaha, ki je vrhovnemu poglavarju Cerkve zaželel dobrodošlico po pristanku njegovega letala na mednarodnem letališču Queen Alia blizu prestolnice Amana. Janez Pavel II. je povedal, da je njegovo tokratno potovanje del jubilejnega roman-

postopek.

Iz srca moramo biti pripravljeni odpustiti odgovornim za velike krivice, ko pridejo za to prosit odpuščanje, seveda ne z zvijačo in ne le z besedami. Tudi pri katoliški spovedi velja načelo, da mi Bog odpusti samo tedaj, če se resnično kesam. Pri tem pa je pomembna še bolj Jezusova zapoved, da ljubimo tudi sovražnike, da molimo zanje in jim celo delamo dobro, ne da bi smeli odobravati njihovih slabih dejanj in s tem izničiti razliko med dobrim in zlim. Kristusova odrešilna smrt je veljala tudi osebam njegove svetovne tragedije - če bi bili zmožni kesanja. Je pa razlika med kesanjem in kesanjem, zato ima smisel moliti za sovražnike, da bi našli pravo pot. Zlo namreč zavira, moralno dobro dejanje pa pospešuje rast.

Tako p. Vladimir Kos. Pred novo dobo, ki se odpira v Sloveniji, je treba, da imajo ljudje, ki kaj dajo na vest in moralna načela, trdno zavest in jasna stališča, da se ne bodo puščali zapeljevati po prigovarjanju o krščanski krotkosti in strašiti z očitki o nepopustljivosti. ■

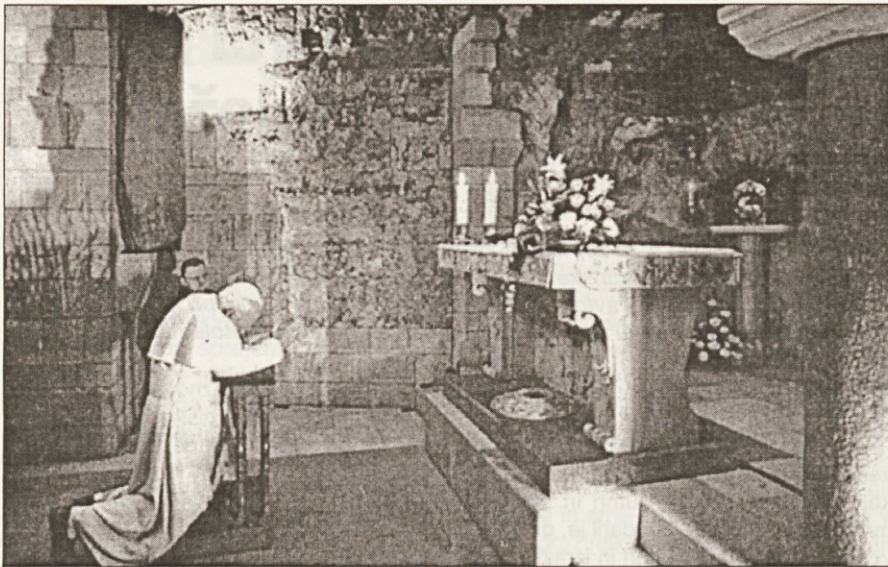
ja, s katerim želi praznovati in zaznamovati 2000. obletnico rojstva Jezusa Kristusa. Že od začetka papeške službe si je močno želel, da bi ta jubilejni dogodek lahko počastil z molitvijo v krajih, ki so povezani z odrešenjsko zgodovino. Bil je v duhu že v deželi očaka Abrahama Iraku, v resnici pa v Egiptu in na gori Sinaj, kjer je Bog Mojzesu razodel svoje ime in mu izročil kamniti plošči s postavo. Zdaj je prišel v Jordanijo, deželo, ki mu je dobro znana iz Svetega pisma; deželo, ki jo je blagoslovila navzočnost Jezusa, Mojzesa, preroka Elija, Janeza Krstnika ter svetnikov in mučencev prve Cerkve. Obiskal je deželo, za katero sta značilni gostoljubnost in odprtost do vseh ljudi. Dobre lastnosti te dežele je lahko ugotavljal tudi pri pokojnem kralju Huseinu, s katerim se je večkrat srečal in pogovarjal.

Janez Pavel II. se je nato dotaknil žgočega vprašanja miru v Jordaniji in sosednjih državah. Poudaril je, da se mora bližnjevzhodni mirovni proces nadaljevati. Zapletene in pereče zadeve tega območja je potrebno reševati tako, da bodo sodelovali vsi prizadeti. Samo tako bo mogoče zagotoviti trajen mir, brez katerega ni prihodnosti za otroke v tem delu sveta. Tu gre za „pravičnost in pravice narodov in ljudstev,“ je bil odločen papež.

Pohvalil je mirovna prizadevanja države gostiteljice, posebej še kralja Abdulaha in njegovega očeta Huseina. Mir spada med največje vrednote treh enobožnih ver. Papež upa, da bo njegov obisk okreplil krščansko - muslimanski dialog. Pohvalil je Jordanijo, da zagotavlja polno versko svobodo tudi prebivalcem, ki niso muslimani.

Kralj je v pozdravnem govoru na letališču označil papežev obisk za zgodovinski dogodek. Poudaril je, da je Janez Pavel II. človek miru in zagovornik „vseh plemenitih in vzvišenih vrednot“. Vsem pribavalcem Jordanije in sosednjih držav prinaša upanje v boljšo prihodnost. Tu je kralj izrecno imenoval Palestince, Izraelce, Libanonce, Sirce, Iračane. Opozoril je na pomen vernosti za življenje v službi drugih.

Papež moli v Nazaretu v votlini bazilike oznanjenja

Nagovor je končal s suro iz korana, ki hvali človeka, ki si prizadeva ugajati Bogu in živeti pravično.

Papež Janez Pavel II. se je po sprejemu odpeljal na 42 kilometrov oddaljeno goro Nebo, od koder je po svetopisemskem izročilu Mojzes gledal v Sveto deželo, tja pa ni stopil, saj je prej umrl. Papeža so na poti na goro pozdravljali tisoči otrok.

Janez Pavel II. je kot Mojzes dolgo zrl v „obljubljeno deželo“. Molil je v cerkvi, ki jo oskrbujejo frančiškani, v nagovoru pa spomnil tudi na svoj nedavni obisk pod goro Sinaj, na kateri je Bog po Mojzesu sklenil zavezo z izvoljenim ljudstvom. Mojzesovo pot iz egiptovske sužnosti v obljubljeno deželo je primerjal z življenjem Cerkve in vsega človeštva, ki nenehno upata v uresničenje končnih božjih obljub, dovršitve časov.

Janez Pavel II. je molil tudi za vse sedanje prebivalce „obljubljene dežele“ - jude, muslimane in kristjane, da bi med njimi vladali mir, pravičnost in bratstvo.

21. marca: MAŠA V AMANU

Dopoldne je maševal 60.000 vernikom na amanskem stadionu Al-Husein. Na začetku maše jih je blagoslovil z vodo iz Jordana (Janez Krstnik naj bi po tukajšnjem izročilu krstil Jezusa na jordanski strani te reke). Med mašo je 2000 otrok prejelo prvo sveto obhajilo.

Janez Pavel II. je svoj govor začel s prerokom Izaijem in Mojzesom, ki sta Izraelce pozivala, naj „pripravijo pot Gospodu“. Poudaril je, da je v svetem letu 2000 vsa Cerkev, danes pa še posebej jordanski kristjani, „duhovno združena na

romanju k izvirom naše vere, na romanju spreobrnjenja in spokornitve, sprave in miru“. Od Janeza Krstnika, zavetnika Jordanije in vodnika, ki je ljudem kazal pot k Jezusu, je prešel do pravega Vodnika, božjega Sina, vstalega Odrašenika, cilja vsakega našega romanja.

Tega dne je papež v Jordaniji obiskal tudi kraj Wadi Al-Kharrar, dva kilometra od reke Jordan, kjer so arheologi odkrili ostanke zgodnjekrščanske cerkve, po vsej verjetnosti povezane z izročilom o Janezu Krstniku. Tu je več tisoč ljudi opozoril na temeljni pomen krsta za kristjane in jih blagoslovil z blagoslovljeno vodo iz reke Jordan.

Sredi popoldneva je priletel z letalom v Tel Aviv v Izraelu, kjer ga je na letališču pričakal izraelski predsednik Ezer Weizman. V prvem govoru na izraelskih tleh je papež dejal: „Včeraj sem z gore Nebo prek jordanske doline gledal to blagoslovljeno zemljo, danes pa z globoko ganjenostjo hodim po zemlji, ki jo je izbral Bog, da bi tu 'postal svoj šotor'. Moj obisk je tako osebno romanje kot duhovno popotovanje rimskega škofa k virom naše vere v 'Boga Abrahama, Izaka in Jakoba'. Je del širšega romanja molitve in zahvaljevanja, ki me je privedlo na Sinaj, goro zaveze... Sedaj pa bom imel priložnost obiskati kraje, tesno povezane z življenjem, smrtjo in vstajenjem Jezusa Kristusa“. Izrekel je prošnjo: „Molim, da bi moj obisk pomagal pri rasti verskega dialoga, ki bo jude, kristjane in muslimane popeljal k temu, da bodo v priznavanju prepričanj drugega in v splošnem bratskem razpoloženju, ki združuje člane človeške družine, prepoznavali razlog in cilj dela za mir in tisto pra-

vičnost, ki je narodi Svete dežele še vedno nimajo, vendar po njej globoko hrepenijo.“

Po sprejemu na telavivskem letališču je papež s helikopterjem odletel v Jeruzalem.

22. marca: OBISK KRAJA JEZUSOVEGA ROJSTVA

Janez Pavel II. je najprej obiskal kraj Al-Maghtas (po arabsko bazen) v bližini Jerihe, kjer naj bi po izročilu, ki sega v peto stoletje, Janez Krstnik v reki Jordan krstil Jezusa. Nato je sveti oče s helikopterjem odletel v Jezusov rojstni kraj Betlehem. Papeža je tam pričakal palestinski voditelj Jaser Arafat. Janez Pavel II. je poljubil prgišče betlehemske zemlje, ob čemer so nekateri že začeli ugibati, ali to posredno pomeni za Palestince tako želeno priznanje njihove samostojnosti s strani Svetega sedeža.

Na kraju, kjer so angeli oznanjali mir, je rimski škof prosil Boga za dar miru in za spoštovanje pravic Palestinec: „*Mir za palestinsko ljudstvo! Mir za vse narode tega območja! Nihče si ne more zatiskati oči pred trpljenjem, ki ga je v zadnjih desetletjih moralo pretrpeti palestinsko ljudstvo. Sveti sedež je vedno priznaval, da ima palestinsko ljudstvo naravno pravico do domovine in do miroljubnega sobivanja z drugimi narodi tega območja.*“

Ob takšnih papeževih besedah ni nič čudnega, da je Jaser Arafat, ki se je doslej že osemkrat srečal z Janezom Pavlom II. in si tako prizadeva za status samostojne palestinske države, visokemu gostu v Betlehemu izkazoval vso čast ter pokazal iskreno hvaležnost za vse, kar je doslej naredil za Palestince. S soprogo se je tudi udeležil papeževe maše na glavnem mestnem trgu, ki meji na baziliko Jezusovega rojstva. Obiskal je votlino Jezusovega rojstva. Nato je govoril o velikem veselju, ki je ob rojstvu Zveličarja sveta prešinjalo betlehemske pastirje, pa tudi o veliki bolečini tistih, ki so Jezusa spremljali na poti na Kalvarijo; torej o poti od jasli do križa.

Popoldne je obiskal palestinsko begunsko taborišče Dehaishe, kakšne tri in pol kilometra oddaljeno od Betlehema. S tem dejanjem je želel prineseti vsaj malce tolažbe palestinskim beguncem in opozoriti mednarodno javnost na njihovo trpljenje, saj je leta 1996 po podatkih OZN živelo v begunskih taboriščih v več bližnjevzhodnih državah kar 3,3 milijona Palestinec. Ob žeji, da se svet sooči tudi s tem vprašanjem, je mlade begunce pozval, naj ne obupujejo, marveč prizadevno iščejo in se borijo za svoj prostor v družbi.

23. marca: MAŠA NA KRAJU
„ZADNJE VEČERJE” IN OBISK YAD
VASHEMA

Papež Janez Pavel II. je danes kot prvi papež v zgodovino maševal s škofi iz Svete dežele na kraju, kjer je Jezus ustanovil zakrament svete evharistije, podelil apostolom zakrament mašniškega posvečenja in jim dal oblast odpuščati grehe. Tu, v dvorani Jezusove zadnje večerje, v katero je vstopil močno ganjeni papež, se je rodila Cerkev. Od tedaj dalje tisti, ki so po zakramentu svetega reda prejeli od Kristusa njegovo duhovništvo, ponavljajo Jezusove besede in naročilo apostolom: „To je moje telo, ki se daje za vas. To je kelih moje krvi, krvi nove in večne zaveze, ki bo razlita za vas in za vse v odpuščanje grehov. To delajte v moj spomin.”

Drugi vrhune dneva je bil papežev obisk v Yad Vashemu, kraju spomina na šest milijonov Judov, pokončanih v nacističnih taboriščih in žrtvah nacističnih čistk med drugo svetovno vojno. Te je kot semeniščnik na Poljskem sodoživljal mladi Karol Wojtyła, saj je osebno poznal nekatere izginule Jude. Na tem svetem judovskem kraju je papež vzkliknil: „Želim se spominjati z namenom, da bi zagotovili, da zlo ne bi nikoli več prevladalo, kot se je zgodilo milijonom nedolžnih žrtev nacizma.” Vprašal se je: „Kako je mogel človek tako globoko sovražiti sočloveka?” in odgovoril: „Zato, ker je prišel do točke, da je sovražil Boga. Samo brezbožna ideologija je lahko načrtovala in izvajala iztrebljenje vsega naroda.”

Nato je papež še dejal, da se teh stršnih dogodkov ne spominjajo zato, da bi brskali po „neizživeti preteklosti” ali „iskali vzrode za objujanj starih sovraštev”, tudi brez „kakršne koli želje po maščevanju ali spodbujanju sovraštva”. To delajo, ker jih takšno spominjanje predvsem spodbuja k molitvi in prizadevanju za „mir in pravičnost”.

Tretji pomembni dogodek dneva pa je bilo papeževo srečanje z voditelji treh najpomembnejših verstev (krščanstva, judovstva in islama) v Izraelu. Ti so ga pričakali v papeškem inštitutu Naše Gospe v Jeruzalemu. Janez Pavel II. jim je izrekel svoje prepričanje, da se tudi oni dobro zavedajo nujnosti vzpostavitve tesnejših odnosov med vsemi vernimi, da bi tako skupaj gradili pravičnejši in mirljubnejši svet. Pri vseh treh enobožnih religijah je zlato pravilo: Stori drugim to, kar bi rad, da bi drugi tebi storili! To pravilo temelji na ljubezni do bližnjega, ta pa na ljubezni do Boga. Tu ni prostora za nasilje, marveč za mir, saj vera in mir sodita

skupaj. V tem duhu naj tudi živijo in delujejo.

24. marca: MAŠA NA GORI BLAGROV

Papež Janez Pavel II. se je to jutro podal s helikopterjem iz Jeruzalema na Goro blagrov nad Galilejskim jezerom, kjer je maševal 100.000 ljudem (zaradi neugodnega vremena jih je bilo veliko manj, kot so jih pričakovali). Na poti do prostora, kjer je maševal, je blagoslovil Galilejski dom, novo vzgojno središče, ki ga je dal postaviti ustanovitelj neokatehumenskega gibanja Kiko Arguello, glavni pobudnik današnjega mednarodnega srečanja mladih s papežem. Janez Pavel II. jim je na njihov pozdrav in dobrodošlico odgovoril z Jezusovo besedo, sporočilo tukaj prvokrat izrečenih blagrov.

Janez Pavel II. se je po srečanju z mladimi in drugimi romarji na Gori blagrov pri svetišču na tej gori srečal še s predsednikom izraelske vlade Ehudom Barakom, obiskal pa tudi cerkev pomnožitve kruha v Tabghi, cerkev Petrovega prvenstva in Petrovo hišo v Kafarnaumu.

25. marec: OBISK NAZARETA

Papež Janez Pavel II. je na praznik Gospodovega oznanjevanja Mariji obiskal Marijino mesto Nazaret, kraj, kjer je Devica Marija prejela od angela veliko oznanilo, da bo postala mati Odrešenika, ki ga bo Bog poslal na svet. Ob spominu na to oznanilo in ta veliki dogodek je papež udeležence maše v baziliki oznanjevanja uvedel v skrivnost Marijine poklicanosti biti božja Mati.

Papež je v Nazaretu sveti družini priporočil vsa prizadevanja kristjanov in drugih ljudi dobre volje za obrambo življenja in večje dostojanstvo vsakega človeka.

Iz Nazareta se je vrnil v Jeruzalem, kjer je v apostolski nunciatu sprejel diplomatski zbor, akreditiran v Izraelu, obiskal baziliko in vrtu Getsemani in se udeležil ekumenskega srečanja na sedežu jeruzalemskega grško-pravoslavne patriarha Diodorosa I., kamor so prišli tudi predstavniki drugih krščanskih Cerkev in veroizpovedi v Sveti deželi. V soglasju s Kristusovo voljo in molitvijo, „da bi bili vsi eno...”, je govoril o edinosti kristjanov.

26. marca: MAŠA V BAZILIKI BOŽJEGA GROBA IN MOLITEV OB ZIDU ŽALOVANJA

Vrhunec papeževega enotedenskega popotovanja (od 20 do 26. marca), najprej po svetih krajih Jordanije, nato pa Izraela

IZ NAŠE KRONIKE

Balantičeva šola je tudi letos organizirala počitniške dneve na Naši domačiji.

Tombolska prireditelj na Pristavi v Castelarju je bila v nedeljo, 5. marca.

Slovensko planinsko društvo v Bariločah je za svojo 49. obletnico organiziralo dvodneveni izlet na Cerro Capilla 4. in 5. marca.

Družinska pustna veselica je bila v Slomškovem domu v soboto, 26. februarja, v Našem domu v San Justu pa v soboto, 5. marca.

Pri mladinski maši v cerkvi Marije Pogmagaj sta v nedeljo, 12. marca, somaševala s Francijem Cukjatijem gosta iz Slovenije: Vlado Pečnik, župnik v Dobu pri Domžalah, in Kancijan Čizman, kaplan na Jesenicah; po maši sta govorila na srečanju z mladimi; gosta sta obiskala slovenska središča, slapove Iguazú in Mendoza ter Bariloche.

in vmes tudi ozemlja pod palestinsko upravo, je bila maša na zadnji dan obiska v bazilike božjega groba v Jeruzalemu, na rojstnem kraju novega, vstalega človeštva, kot je poudaril v govoru.

Tega, zadnjega v Sveti deželi, je v kapeli prikazanja, kjer je maševal, začel z besedami naše veroizpovedi: „Verujem v Jezusa Kristusa...” Vanj, ki je bil spočet od Svetega Duha, rojen iz Device Marije, trpel pod Poncijem Pilatom, bil križan, je umrl, bil pokopan, tretji dan pa je znova vstal, kar je najbolje izpričeval prazen grob - „tihi pričevalec osrednjega dogodka človeške in odrešenjske zgodovine: vstajenje Gospoda Jezusa Kristusa”. Dva tisoč let že ta grob pričuje o zmagi življenja nad smrtjo, o resnici, ki nas, kristjane, osvobaja strahu pred smrtjo in jo lahko veselega srca oznanjamo drugim. Kristusovo vstajenje nam je znamenje „da je Večni Oče zvest svoji oblubi in prinaša novo življenje iz smrti”. To vstajenje predstavlja „pečat božjim obljubam Abrahamu”. Kristjani lahko in moramo gledati v prihodnost z neomajnim zaupanjem v zmagovito moč Vstalega, da bo prenovil vse stvari,“ je poudaril papež, in nadaljeval: „S tega kraja, od koder se je razširila novica o Jezusovem vstajenju, spodbujam vse člane Cerkev, naj obnovijo svojo poslušnost Gospodovi zapovedi: Ponesite evangelij po vsej zemlji!”

Janez Pavel II. se je pred obiskom in mašo v baziliki Božjega groba srečal z velikim muftijem Jeruzalema in Svete dežele šejkom Ikremom Sabrijem v njegovih prostorih na trgu pred mošejo Al-Aksa in obiskal Zid objokovanja, po maši pa se je srečal s patriarhi in škofi Svete dežele.

Živeti vero v polnosti in s ponosom

„POST JE V TEM, DA DAJEŠ
LAČNEMU SVOJ KRUH“ (Iz 58,7)

Sveto jubilejno leto nas vabi, da poplačujemo in hvalimo neizmerno ljubezen, ki jo ima Bog do slehernega človeka. Kako ne bi vzklicali od veselja nad Očetovo dobroto, ki nam tako velikodušno deli življenje in nam na vsakem koraku izkazuje svojo ljubezen! Kako ne bi hvaležno slavili Jezusa Kristusa, našega Odrešenika, ki nam prinaša življenje v obilju in nam kaže pot ljubezni! Kako se ne bi vzradovali nad Svetim Duhom, ki si je v slehernem od nas izbral svoj dom, da bi iz vsakega naredil Božjega otroka, Jezusovega brata ali sestro in nas vse povezal med seboj in z Očetom. „Sveto leto mora torej biti edinstvena in nenehna pesem zahvale Sveti Trojici, Najvišjemu Bogu,“ nas spodbuja sveti oče (*Skrivnost učlovečenja*, 3).

Resnici na ljubo pa moramo priznati, ko se oziramo okrog sebe, da ni veliko ljudi, ki bi navdušeno in z veseljem, iz vsega srca in vse duše slavili in hvalili Boga, Očeta in Sina in Svetega Duha. Verjetno se tudi nam, Jezusovim učencem in učenkam kdaj pa kdaj zgodi, da je srce prazno, v njem ni veselja in upanja, da je povsod le tema in nemoč. Bog

se zdi daleč, življenje je težko, včasih ga občutimo kot breme. Pogosto se nam dozdeva, da nas nihče nima rad, da nikomur nič ne pomenimo, da ni nikogar, ki bi mu lahko izkazali svojo ljubezen, nikogar, ki bi našo ljubezen pričakoval in se je veselil. Brez ljubezni pa ni mogoče živeti, brez nje je le strašen občutek osamljenosti in zapuščenosti.

Toda ljubezen je in se razdaja; še več, v svoj objem vztrajno vabi tudi nas. Njeno vabilo je posebno močno v svetem letu, ko obhajamo 2000 let, kar „sta se razodeli dobrota in človekoljubnost Boga, našega Odrešenika, ki nas je rešil po svojem usmiljenju, da bi postali dediči večnega življenja“ (prim. Tit 3,4-7). Kakor sta bili Božja dobrota in človekoljubnost v Jezusu otipljivi in vidni, tako morata biti oprijemljivi tudi za nas. Danes potrebujemo „znamenj Božjega usmiljenja“, med katerimi so nad vse pomembna „znamenja ljubezni“ (prim. *Skrivnost učlovečenja*, 12). Ljubezen je verodostojna in resnična le, če nam odpira oči za stiske ljudi in njihove potrebe, se udejanja in postaja vidna.

Danes veliko ljudi živi v revščini in zapostavljenosti, ki imata mnogo obrazov od gmotne bede do duhovnega siromaštva. Zaradi njiju izgublamo veselje do

življenja in upanje, moči za premagovanje težav se izrabijo. Kristjani se z vsem tem srečujemo iz dneva v dan. Z vsem tem se je odločno spopadel Kristus in za njim Cerkev. To je naloga in poslanstvo Cerkve in vseh njenih članov v naši domovini tudi danes.

Sveti oče ugotavlja, da se revščina in zapostavljenost širita „v mnogih družbenih okoljih in pokrivata s svojo smrtno senco cele narode. Človeštvo je pred novimi in še bolj prefinjenimi oblikami sužnosti“ (*Skrivnost učlovečenja*, 12). Ko škofje obiskujemo župnije in se srečujemo z ljudmi, z žalostjo v srcu vedno znova ugotavljamo, kako padajo smrtne sence revščine tudi na vse več ljudi in družin pri nas.

Zaskrbljeni dušni pastirji nam poročajo, kako je v njihovih župnijah vse več ljudi v materialnih stiskah, saj je po vladnih podatkih revnih kar 14 % gospodinjstev. Z upanjem nas navdaja, da Karitas na slovenski in škofijski ravni gmotno pomaga socialno ogroženim. Samo v lanskem letu so pomagali 8600 družinam (pomoč pri plačevanju stanarine, elektrike, vode, ogrevanja in drugo), 9500 bolnim, invalidom in starejšim, 5500 šoloobveznim otrokom, 350 otrokom in 82 družinam pri letovanju.

(Poleg te pomoči omenjajo škofje še sedem drugih dobrodelnih ustanov in združenj.)

Vsem, ki v teh ustanovah sodelujete ali podpirate njihovo plemenito dejavnost, se zahvalujemo, vse druge pa prosimo, pridružite se, usmiljenemu Samarijanu, kolikor le morete.

Jezus Kristus, ki nas je ljubil do konca in se nam daje kot kruh življenja v sv. evharistiji, nas vabi, naj vidimo v vsakem človeku Njega samega, še zlasti v revnih in potrebnih, s katerimi je povsem solidaren. Sv. Janez Zlatousti je to doumel in zapisal: „Častiti hočeš Kristusovo telo? Ne preziraj ga, ko je nag. Ne časti ga tu v cerkvi s svilenimi prti, medtem ko ga zunaj puščiš zmrzovati in brez potrebne-ga“. Da se to ne bi dogajalo, nas sveti oče poziva, naj ustvarimo novo kulturo solidarnosti in sodelovanja na vseh ravneh skupnega življenja: v družini in med sosedi, v naselju in župniji, v družbi in v mednarodnem življenju. „Ne smemo še naprej odlagati časa, v katerem bo mogoč tudi ubogi Lazar sedeti poleg bogatina, da bo z njim deležen iste gostije in se ne bo več prisiljen hraniti s tistim, kar pade z bogatinove mize. Skrajna revščina je izvor nasilja, sovraštva in pohujšanja. Odprava revščine je delo pravičnosti in zato tudi miru“ (*Skrivnost*

13. novembra 1999 je bil krščen v cerkvi Marije Pomagaj **ROMAN HRIBAR**, sin Gregorja in Sonje, roj. Tomazin. Botra: **Gabrijela Tomazin** in **Miha Podržaj**; krstitelj: prelat **Jože Škerbec**.

učlovečenja, 12).

Z gmotno revščino so namreč pove-zane številne druge stiske: težave mla-dih pri ustvarjanju lastne družine in po-darjanju življenja otrokom; težave otrok, da dobijo ustrezno vzgojo in izobrazbo; širjenje alkoholizma; sovražnost do tujih delavcev in ozkosrčni nacionalizem; indi-vidualizem in ukvarjanje le s svojimi teža-vami, ker ljudje komaj zmorejo poskrbeti za lastno preživetje in so preutrjeni, da bi se ukvarjali še z drugimi zadevami. Individualizem, ki je ena glavnih ovir za solidarnost, pa krepí že tako ali tako bo-gate sloje, ki si v povezavi z gospodarsko elito bogastvo še povečujejo na račun vse večjega števila revnih, vedno bolj revnih. Družba, tudi naša, se tako vse bolj deli na peščico, ki ima vsega preveč, in na množice, ki jim manjka najpo-trebnejše.

Človek se sprašuje, kaj more storiti sam, da bi pomagal najbolj potrebnim doma in po svetu. Potrebno je le izostriti pogled in odpreti srce, pa bo lahko vsak odkril ljudi v stiski in jim velikodušno po-magal. Dolgoročno pa je nujno, da se vse bolj povežemo v civilna združenja in odločno podpiramo tisto politiko, ki ima pred očmi skupno dobro in blaginjo in je njena prva skrb sleherni človek, v prvi vrsti najbolj potrebni in revni. „Sprejeti je treba takšen model gospodarstva, ki bo v službi slehernega človeka“, nas spodbu-ja papež (Skrivnost učlovečenja, 12). Zato tudi škofje prosimo, tako verujoče, kot vse ljudi dobrega srca ter vse odgo-vorne v naši domovini, naj si po vseh svojih močeh prizadevajo za lajšanje stis-ke najbolj revnih.

„VAŠA DOBROTA BODI ZNANA VSEM LJUDEM“ (Flp 4,5)

Jezus nas pozna, zato ve, da človek potrebuje več kakor samo gmotne dobri-ne. Nič ne pomaga visoka življenjska raven, če človek ne ve, zakaj živi, če je njegovo življenje brez smisla, če v nič ne veruje in v nič ne upa. Človek potrebuje smisel kot kruh ali kot zrak, ki ga diha. Zato je Jezus tudi oznanjal evangelij o Božji ljubezni in o našem poklicu, da to ljubezen sprejemamo in jo delimo drugim. Šele to daje vrednost in smisel, težo in pomen našemu življenju. A tudi tega, žal, primanjkuje. Sodoben način življenja je namreč ljudi oropal smisla, jim vzel vero in upanje, zato so tudi duhovno osiromašeni.

Vzemimo samo primer nedelje. V želji po čim večjem zaslužku, mnoga podjet-ja (zlasti trgovska) od svojih uslužbencev

zahtevajo delo tudi ob nedeljah. Mnoge matere in očetje tako dan, ki bi ga po vsej pravici smeli preživeti s svojo druž-i-no in se skupaj z njo udeležiti praznične-ga bogoslužja, preživijo na delovnih mes-tih. Družina je s tem duhovno osiromaše-na, otroci pa, oropani temeljne izkušnje praznovanja v družini, prepuščeni ulici.

Posledice duhovnega osiromašenja so strahotne, saj je veselje do življenja zamenjala privlačnost smrti. Življenja nis-mo več pripravljene deliti z drugimi, ne privoščimo pa ga niti sebi. Beg v različ-ne omame je eden od obrazov smrti (alkohol in mamila, sekte in satanizem). Drugi je sebičnost in brezbriznost do sočloveka, ki se kaže v porastu krimina-la, še zlasti mladinskega. Tu so vse oblike nasilja v šolah, na cesti, celo v družinah. Kako težko se danes stariši odločajo za otroke! Kako samoumeven je, žal, postal splav. Vse težje prenašamo ostarele in bolne. Nekateri sami bežijo v smrt, drugim pomagajo v smrt ljudje iz navideznega „sočutja“, nemalokrat brez vednosti prizadetega... Še bi lahko naštevali, a naš namen ni tarnati, marveč pogledati resnici v oči in se kot Jezus spopasti z duhom smrti in sovraštvom do življenja, ki pustoši pri nas in v zahodni civilizaciji.

V pluralni družbi, v kateri živimo, so navzoči različni pogledi na življenje in različne izbire. Prav zato pa je takšna družba za nas kristjane priložnost, da svojo vero živimo v polnosti, brez občut-ka manjvrednosti in s ponosom da smo Božji otroci in člani katoliške Cerkve. Zaradi tega nas nihče ne bi smel pregan-jati in zaničevati, čeprav - povejmo res-nici na ljubo - pri nas še mnogi nadalju-jejo s totalitarnimi navadami, tako da še vedno zaničujejo kristjane, kljub polnim ustom svobode in pluralizma. Ne glede na njihovo nestrpnost, imamo vso pravi-co in tudi dolžnost, da svojo vero z živl-jenjem izpričujemo in o njej govorimo drugim. Ena temeljnih človekovih pravic je namreč tudi ta, da je vsestransko obveščen, da pozna različne poglede in življenjske poti, kajti le tako se lahko za-vestno odloča in pristo izbira. Zato se ne bojmo nikoli, nikjer in nikomur iskreno in spoštljivo povedati, komu verujemo in kakšni so razlogi za naše upanje.

Če bodo besede o Božji ljubezni do nas podkrepjene z lepim življenjem, z ljubeznijo do soljudi in zavzemanjem za pravičnost, potem nam bodo ljudje pris-luhnilni, mnogi verjeli in se nam vsaj ne-kateri pridružili na poti za Kristusom. Le če bodo ljudje slišali za Jezusa Kristusa in ga vzljubili, bo mogoče učinkovito pre-

IZ NAŠE KRONIKE

Slovenske dopolnilne osnovne sobotne šole so imele začetno prireditev v Slovenski hiši mons. Antona Oreharja v nedeljo, 12. marca; ob 16. uri je bila sveta maša v čast Svetemu Duhu, maševal je prelat Jože Škerbec, petje pa je vodila skupina 80 otrok, ki je bila na počitniški koloniji v Počitniškem domu dr. Rudolfa Hanželiča; po maši je v Dvorani škofa Rožmana Slomškova šola v režiji dr. Štefana Godca ponovila Kunčiče-vo pravljico Cmokec Poskokec; ob koncu sta prejela zahvalni šopek voditeljica Slomškove šole Saša Zupan Omahna in režiser Godec; priložnostne besede je spregovoril šolski referent ZS France Vitrih; v hali pred dvorano in v dvorani so bili razstavljeni izdelki, ki so jih napravili udeleženci šolske kolonije, in fotografije.

magovati obup in sovraštvom do življenja; le tako bomo ljudem vrnilo veselje do ži-vljenja, jih spodbudilo k solidarnosti z vsakim človekom, še zlasti z revnim, in jih navdušilo za delo v prid vseh in vsakega. Škofje smo prepričani, da kristjani v Sloveniji to zmoremo ob tesnejši medse-bojni povezanosti in sodelovanju. Še več, zavedamo se, da to od nas pričakuje Bog sam, ki nas je v to službo ljudem tudi poklical. Vsak pa lahko že sedaj razve-seljuje in opogumlja druge z lučjo vere in krščansko vedrino.

Jubilejno leto je tako za vse nas iz-jemna priložnost, da se po Kristusovem zgledu spoprimemo z vsemi oblikami gmotne in duhovne revščine, ki je ni malo. Še več pa je milosti in pomoči od dobrega Boga, ki nas usposablja, da nadaljujemo skupaj in vsak posebej Jezusovo poslanstvo odrešenja za vse lju-di brez izjeme. Napori in prizadevanja, boji in umiranja postnega časa se vedno znova prevesijo v zarjo velikonočnega jutra, ko Božja ljubezen premaga smrt in obuja k novemu življenju, ko Križani pos-tane središče zgodovine. Naj bo smrt še tako močna, Božja ljubezen, ki smo je deležni, je še močnejša. S Kristusom, križanim in vstalim, smo bili kristjani ve-dno in povsod glasniki in uresničevalci novega življenja. Bodimo to s hvaležnim in pogumnim srcem tudi v naši Sloveniji. V tem je namreč naša poklicanost in veličina, v tem je naša prihodnost in pri-hodnost našega naroda.

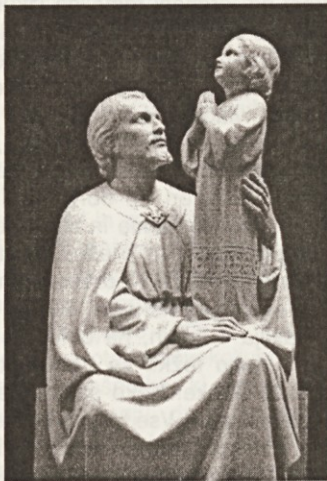
Na vse kličemo svoj apostolski bla-goslov, ki naj vas spremlja v boju za ži-vljenje vsakega človeka. Blagoslov Troedinega Boga, Očeta in Sina in Sve-tega Duha naj pride na vas in nad vami vedno ostane. ■

BOGOSLUŽNI KOLEDAR

V MAJU

1. **maj:** *Jožef Delavec*; na prvomajski delavski praznik nas Cerkev z bogoslužnim spominom, da si je Jezusov rednik služil kruh z delom, vodi v razmišljanje o krščanskem pojmovanju dela. Praznik je uvedel v bogoslužje papež Pij XII. leta 1955.
2. **maj:** *Atanazij*, škof in cerkveni učitelj (295-373); v domačem mestu Aleksandriji je veliko pretrpel v boju zoper arijansko krivoverstvo; *Boris*, kralj.
3. **maj:** *Filip* in *Jakob*, apostola; *Filip* iz Betsajde, sprva učenec Janeza Krstnika, je eden prvih Jezusovih učencev; *Jakob* mlajši; Jezusov sorodnik po Mariji, je bil škof v Jeruzalemu, goreč v spokornih delih in molitvi; po starodavnih izročilih je bil do smrti mučen leta 62.
4. **maj:** *Florijan (Cvetko)*, (+304) mučenec; bil je častnik rimske vojske in je pretrpel mučeništvo v severni Avstriji; po hudem mučenju je bil vržen v reko Enns. Je zavetnik gasilcev.
5. **maj:** *Gotard*, škof; *Angel*, mučenec; *Justa*, spokornica.
6. **maj:** *Marija, Srednica vseh milosti*; *Dominik Savio*, učenec Janeza Boska (+1857).
7. **maj:** 3. velikonočna nedelja; *Gizela*, opatinja; *Domicijan*, škof; *Flavij*, mučenec; *Boris Bolgarski*, knez.
8. **maj:** *Viktor Milanski*, mučenec.
9. **maj:** *Pahomij*, opat.
10. **maj:** *Antonin*, škof; *Gordijan* in *Epimah*, mučenca. *Job*.
11. **maj:** *Mamert*, škof; *Sigismund (Žiga)*, kralj.
12. **maj:** *Leopold Mandič* (1866-1942) iz Hercegovca je bil 30 let vnet spovednik v Padovi in se žrtvoval za krščansko edinost. *Nerij* in *Ahilej*, mučenca. *Pankracij*, mučenec.
13. **maj:** *Servacij*, škof, misijonaril v 4. stol. po vzhodni Belgiji.
14. **maj:** 4. velikonočna nedelja; *Matija*, apostol, izvoljen na mesto Juda Iškarijota; *Bonifacij*, mučenec.
15. **maj:** *Zofija (Sonja)*, mučenka; *Izidor*, kmet.
16. **maj:** *Janez Nepomuk*, duhovnik in mučenec; češki svetnik; v zvestobi do cerkvenih pravic si je nakopal jezo kralja Venčeslava, ki ga je dal usmrtiti, njegovo truplo so vrgli v reko Vltavo (+1393); *Andrej Bobóla*, poljski jezuit, mučenec za krščansko vero.
17. **maj:** *Paskal Bajlon*, redovnik; *Jošt*, opat.
18. **maj:** *Erik*, danski kralj, pomemben za širjenje krščanstva v Skandinaviji; *Janez I.*, papež in mučenec.
19. **maj:** *Ivo Bretonski*, duhovnik; iz ljubezni do

Kristusa je razsojal v vseh sporih sirot, vdov in ubožcev; zavetnik krščanskih pravnikov, odvetnikov, notarjev.

20. **maj:** *Bernardin Sienski* (1380-1444), frančiškan, goreč pridigar, utrjeval je pravno življenje in spodbujal k zaupanju v Marijo in Jezusovo ime.
21. **maj:** 5. velikonočna nedelja; *Teobald (Valens)*, francoski škof (+1001); *Evtihij* in *tovariši*; *Krispin*, redovnik.
22. **maj:** *Renata*, spokornica; *Marjeta Kasijska*, redovnica; *Donat*, istrski škof in mučenec.
23. **maj:** *Leon Rostovski*, škof in mučenec (1077); *Dezider* (*Željko*), mučenec.
24. **maj:** *Marija*, pomočnica kristjanov, ki jo Slovenci častimo kot Marijo Pomagaj, pomočnico v dušnih in telesnih potrebah; *Socerb*, mučenec.
25. **maj:** *Beda Častitljivi*, duhovnik in cerkveni učitelj, angleški benediktinec, ki se je odlikoval po izobrazbi, poznanju Svetega pisma in spisov cerkvenih očetov; *Gregor VII.*, papež (1028-1085), skušal uveljaviti potrebo neodvisnosti Cerkve od svetnih oblasti; *Marija Magdalena de Pozzi*, karmeličanka.
26. **maj:** *Filip Neri*, duhovnik (1515-1595), iz Firence je delal za prenovo krščanskega življenja z zbiranjem mladine, ki jo je učil služiti Bogu z veseljem.
27. **maj:** *Avguštin Conterburyski*, škof (+605).
28. **maj:** 6. velikonočna nedelja; *German pariški*, škof.
29. **maj:** *Maksim Emonski*, škof v Emoni, rimskem mestu na tleh sedanje Ljubljane (4.stol.).
30. **maj:** *Ferdinand*, kralj; *Kancijan* in *tovariši*.
31. **maj:** *Obiskanje Device Marije tete Elizabete*.

JUBILEJI MAŠNIŠKIH POSVEČENJ V LETU 2000

Koprška škofija: *biseromašnik* Rudolf Zafra, upokojeni župnik, Postojna; *zlatomašnik* Stanko Ipavec, župnik, Col.

Ljubljanska nadškofija: *biseromašniki:* Karel Geld, upok. ž., Gabrovka; Stanislav Kapš, častni kanonik, Vrhnika; Janez Križaj, up. ž., Spodnji Brnik; Bogumil Škerlavaj, up. ž., Lj. - Sveta Trojica; Ludvik Tomazin, Čile; mons. Mihael Trdin, up. ž., Češnjice; Boris Femc, Ekvador. *Zlatomašnika:* mons. Janez Ogrin, župnik, Quines, San Luis, Arg.; Franjo Pavalec, Francija.

Mariborska škofija: *zlatomašniki:* dr. Vekoslav Grmič, naslovni škof, Maribor; Franc Jemec, župnik, Cirkovce; Janez Nanut, župnik, Senovo. *Redovniki:* *biseromašnika* frančiškana: p. Urban Grgurič, Brezje, in p. Beno Korbič, Lemont, ZDA. *Zlatomašniki* salezijanci Herman Habič, Lj. - Kodeljevo; Franc Levstek, Trstenik, in Stane Okorn, Lj. - Rudnik.

MARIJA

Pomočnica kristjanov

SILVESTER ČUK

Francoski vojskovodja Napoleon Bonaparte, ki se je kasneje oklical za cesarja, si je hotel podvreči vso Evropo. Leta 1797 je zasedel papeško državo, leto kasneje pa je ukazal papeža Pija VI., osemdesetletnega starčka, zapreti in ga vlačiti od ene ječe v drugo, dokler ni po dvajsetih mesecih umrl. Papeštvu so že napovedovali konec za vedno. Kljub vsem oviram je bil na konklavu v Benetkah izvoljen papež Pij VII. Kmalu je bil tudi on odveden v ujetništvo v Francijo. Pet let je bil zaprt v gradu Fontainebleau pri Parizu, kjer je bil odtrgan od sveta in od vodstva Cerkve. Toda papež jetnik se je z zaupanjem zatekal k Materi božji in po nekom iz ujetništva sporočil svojo željo, naj bi zanj in za vso Cerkev molili vsi kristjani. Leta 1814 je nepričakovano nastopil popoln preobrat: Napoleon je bil odstavljen in leto zatem poslan v pregnanstvo, papež Pij VII. pa se je mogel 24. maja 1814 slovesno vrniti v Rim. Na poti iz Francije v Italijo je slovesno kronal Marijino milostno podobo v Savoni. Rešitev iz ujetništva je pripisoval Materi božji, zato je odredil, naj se vsako leto 24. maja obhaja god Marije Pomočnice kristjanov.

Kot Pomočnico kristjanov so nebeško Mater Marijo častili že davno prej. Z velikim zaupanjem so se k njej zatekali v času, ko so muslimanski Turki grozili krščanski Evropi. Po zmagi krščanskega ladjevja nad turškim v bitki pri Lepantu 7. oktobra 1571 je papež Pij V. uvedel praznik Rožnovenske Matere božje, v lateranske litanije pa so uvrstili vzklik: „Pomoč kristjanov, prosi za nas!“. Marijini priprošnji so pripisovali tudi zmago kristjanov nad Turki pred Dunajem 12. septembra 1863. 12. septembra je postal praznik Marijinega imena, v zvezi s tem se je še bolj razširila pobožnost do Marije Pomočnice. Velik apostol Marije Pomočnice je bil sv. Janez Bosko, ustanovitelj salezijancev in (skupaj s sv. Marijo Mazarello) družbe Hčera Marije Pomočnice. Svoje velikansko delo za vzgojo zanemarijene mladine je postavil pod varstvo Marije Pomočnice. Njej na čast je v Torinu postavil veličastno baziliko. Ko je začel graditi, je bil čisto brez denarja, vendar je zaupal v Marijino pomoč: „Ma-

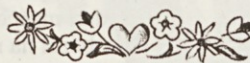

rija hoče to cerkev, bo že sama skrbela za kritje stroškov!”

Med Slovenci se je češčenje Marije Pomočnice globoko zakoreninilo po zaslugi osrednjega slovenskega romarskega svetišča - Marije Pomagaj na Brezjah. Za kapelo Marije Pomagaj, ki jo je dal ob cerkvi sv. Vida, podružnici mošenjske župnije, leta 1800 postaviti župnik Urban Ažbe, je slikar Leopold Layer iz zaobljube, ker je bil po Marijini priprošnji rešen iz ječe, leta 1814 (v letu Napoleonovega padca in rešitve papeža Pija VII.) naslikal

izredno ganljivo podobo Marije Pomagaj. V letih 1889-1900 je na Brezjah zrasla nova, veličastna Marijina cerkev, ki jo je pomagal graditi ves slovenski narod. Ljubljanski nadškof in metropolit Franc Rode je 1. januarja razglasil božjepotno romarsko svetišče Marije Pomagaj na Brezjah za slovensko Marijino narodno svetišče. Slovesno bogoslužje in razglasitev je opravil skupaj z mariborskim škofom Francem Krambergerjem, koprskim škofom Metodom Pirihom ter pomožnimi škofi Jožetom Kvasom, Jožefom Smejcem in Alojzom Uranom. Na tem milostnem kraju je Bog po Marijini materinski priprošnji vernim ljudemodelil nešteto dobrot in milosti. Kolikeri so se na Brezjah po dolgih letih spet približali prestolu usmiljenja in zaslišali besede: „Zaupaj, sin, zaupaj, hči, odpuščeni so ti tvoji grehi!“ Pravo in zdravo Marijino češčenje vedno vodi k Jezusu.

Naslov „Pomočnica kristjanov“ hoče označiti Marijo kot pomočnico in oporo celotnega občestva kristjanov, celotne Cerkve. Marija nam hoče pomagati zlasti v tem, da bi se v svojem življenju resnično „dajali voditi božjemu Duhu“, kakor naroča apostol Pavel, da se ne bi prilagajali miselnosti tega sveta, ampak bi prenavljali svojega duha, da bi tako lahko razpoznavali, kaj hoče Bog, kaj je dobro, njemu vsečno in popolno; da bi bili po zgledu prvih kristjanov enega srca in enega duha, da bi ostali v resnici in bi v ljubezni in v vsakem pogledu rasli vanj, ki je glava, Kristus.

Marijine oči nas vedno spremljajo

V brezjanski podobi Marije Pomagaj so mnogi prepoznali sledi okoliščin, ki so spodbudile njen nastanek. Slikarjevo nemoč v ječi naj bi odsevala čisto majhna upodobitev Jezuščka, pa tudi njegova golota ter popolna odvisnost in hkrati zaupanje do Matere. Jezušček stiska k Mariji glavico, išče jo z očmi, z rokami bi se rad oklenil njenega vratu, a so prekatke in ji sežejo le do brade. S telescem se prižema k Materi, z levo nogo stoji na prstih, desno pa steguje k njej.

Na sliki je gotovo najlepši Marijin

obraz, na obrazu pa njene oči. Ko Marija uzre Jezusa v nemoči in hkrati silnem zaupanju, se mu vsa preda. A oči ne obrne proti njemu, temveč k nam. Kamor koli stopimo v kapeli, nas Marijine oči vedno spremljajo... Kako tolažljiva in vesela resnica je izražena v njih! Marijino materinsko oko nas vidi. To je potrjeno po verski resnici Marijinega vnebovzvetja: Marijine oči so žive in vidijo vse naše duševne in telesne potrebe. To je „povedal“ tudi slikar brezjanske podobe Marije Pomagaj.

MARIJA - SLOVENCEV KRALJICA

M. Elizabeta Kremžar

BREZJE

*Brezje, naše narodno svetišče,
so, Kraljica, tvoj kraljevi dvor;
nanj s ponosom gleda vsa Gorenjska,
pesem svojo preko gor
mu prepeva Notranjska, Dolenjska.*

*Vsa si naša, o Marija,
naroda slovenskega Kraljica,
naša sladka Mati, Pomočnica!
Ti si naših src molitev,
ti si sonce naših dni,
pesem naših brd in logov,
zvezda žalostnih noči.*

SVETA GORA

*Svetogorska Mati božja,
ti ljubezen soških brd;
radost src, do koder seže
sladki vonj goriških trt.
Čuvaj nam primorske brate,
kršne Istre zvesti rod;
jadronicam našim, Mati,
daj po morju prosto pot!*

VIŠARJE

*Ti, višarska božja Mati, -
ki prebivaš vrh gorá,
kjer kipi s pečim triglavskih
naša žalost do neba.
Materinski plašč razgrni
nad slovensko solz dolino!
Reši narod, ki te ljubi,
reši našo domovino!*

PTUJSKA GORA

*O Marija s Ptujске gore,
ki na Štajerske rodove,
iz Panonije, Prekmurja
trosiš svoje blagoslove.
Varuj klenci Slomškov narod,
varuj ljudstvo Kocljka kneza,
da bo zvesto v dneh usodnih,
da se svet v temo pogreza.*

Odrini na globoko!

WILHELM HÜNERMANN

Preden se je zaszvitelo novo jutro, je Jezus vstal, odšel čisto sam na goro in molil. Vedno si je iskal tihe kraje, saj je tam še najbolj čutil Očetovo bližino. Po hrupni noči mu je tišina zelo dobro dela.

Naslednje dne so ga Simon in njegovi spremljevalci našli popolnoma zatopljenega v molitev.

„**Vsi te iščejo!**“ ga je ribič vzdramil v nemotenem razmišljanju. „**Ves Kafarnaum se je zbral okoli moje hiše in čaka, da se vrneš.**“ Gospod se je ozrl nanj in rekel:

„**Tudi drugim mestom moram oznaniti božje kraljestvo, ker sem zato poslan.**“

Izvršujoč božjo voljo je postal Gospod večni popotnik. Po vseh vaseh ob jezeru je oznanjal božje kraljestvo. Vsa Galileja je prisluhnila. Učil je povsod: v shodnicah in pod milim nebom. Trpeči so mu neprestano prihajali naproti in ob njem doživljali čudež ljubezni.

Množice so ga spremljale. Niti za korak ga niso več pustile samega; kamorkoli je šel, povsod so mu sledile. Po vsej deželi se je govorilo o njem: ob vodnjakih, pod pastirskimi šotori, v kanih, kjer so prenočevale utrujene karavane. Z vseh strani so prihajali, celo iz Judeje, z idumejskih step in sirskih mest.

Kjerkoli so govorili o njem, povsod se je na otopelih obrazih vžigalo upanje. Bolniki so upali, da jih bo ozdravil njihovih muk, patrioti so mislili, da se je približal dan maščevanja, skrivni uporniki 'sikarji - borci na nož', so brusili nože za osvobodilni boj.

Jezus, ki je ljubil samoto, je boleče občutil ta neprestani vrvež. Samo včasih, navadno ponoči, mu je uspelo, da je ubežal tej utrudljivi napetosti. Tako mu je uspelo, da je nekega dne sam potoval v domači kraj. Tudi tam je hotel oznaniti novo postavo.

V Nazaretu so vsepovsod govorili o čudežih, ki jih je Jezus storil v Galileji, vendar v srcih tem poročilom niso kaj prida verjeli. Tisto soboto pa, ko se je vrnil k svoji materi, so napolnili shodnico do zadnjega kotička. Komaj so čakali, da so bile molitve pri kraju in da so prebrali določene odlomke Svetega pisma. Oči vseh so bile uprte vanj. Gospod je stopil k pultu. Hasan mu je podal zvitek. Prebral je odlomek iz knjige preroka Izaija:

„**Duh Gospodov je nad menoj; zato me je mazilil. Poslal me je, da oznanim blagovest ubogim; da naznanim jetnikom oproščenje in slepim pogleg, da izpustim zatirane v prostost in oznanim leto božjega usmiljenja!**“

Počasi je zvil dragoceni pergament ter ga vrnil Hasanu. V napetem pričakovanju je vsej shodnici zastal dih. Tedaj je zadonela odločno in slovesno Učenikova beseda:

„**Danes se je to pismo spolnilo, kakor ste slišali.**“

Kakor da bi jih zadel grom, so se Jezusovi rojaki zastrmeli vanj. Nekateri so prikimavali, drugi so si šepetali:

„**Odkod njemu to? Kakšna je ta modrost, ki mu je dana, in kakšni čudeži se godijo po njegovih rokah? Kaj, ali ni to tisti tesar, sin Marije in brat Jakoba in Jozeja, Juda in Simona?**“

Zopet nekateri, ki so ga pogosto videli ob skobeljniku, so se mu posmehovali.

„Kaj ta tesar toliko govoriči? Čudežev hočemo! Hočemo vedeti, ali je res, kar o njem čvekajo!“

„Pokaži nam čudeže, tesar! Čisto majhen čudež! In verovali bomo vate!“ jih je nekaj vzklikal. „Stori tudi doma take velike stvari, o kakršnih pripoveduje ribiška sodrga iz Kafarnauma! Kaj? Morda ne moreš?“

Gospod jih je hladnokrvno zavrnil:

„**Resnično, povem vam: Nobenega preroka ne sprejmejo v njegovem kraju.**“

Spomnil jih je na Elija, ki ni v domačem kraju, ampak v Sidonu rešil vdovo, da ni umrla od lakote, na Elizeja, ki ni ozdravil kakega rojaka, ampak Sirijca Naamana.

„Nehaj, dovolj nam je že tvojih besed!“ so mu nekateri kričali. Druge le vodi za nos s svojimi sleparijami, nas ne boš! Saj te poznamo! Tesarjev si!“

Kleofovi sinovi so sedeli med množico. Bili so čisto prepadeni. Niso mu verjeli.

„Da nam napravi takšno sramoto! Ves Nazaret nas bo imel za norce!“ se je jezil zelot Simon. „Pričakujemo drugačnega Kristusa, ne njega! Navaden sanjač je!“

Širokopleči Juda Tadej je stiskal svoje orjaške pesti. Jožef je nevoljen godrnjal, Jakob pa tuhtal, kaj bi bilo najbolje

storiti.

Hrup je vedno bolj naraščal. Jezus se je zaman trudil, da bi jih pomiril. Ozko-misleči Nazarečani, ki jih je zaradi njihove jeznoritosti vsaka stvar vrgla s tira, so se mu razjarjeno bližali. Tujcu bi bili morda še verjeli, nikdar pa njemu, ki so ga videli, kako je po njihovih cestah prenašal volovske jarme. Pognali so ga iz shodnice, ga zvelikli na neko vzpetino in mu grozili, da ga bodo vrgli v prepada.

„Kamenjajte ga!“ Kamenjajte sleparja, lažnega rešitelja! Dol z norim tesarjem!”

Kot obsedeni so popenili od jeze in togote. Ducat krepkih pesti ga je zgrabilo. Pritirali so ga prav na rob prepada. Tedaj pa se je Gospod z enim samim krepkim sunkom otresel divjakov, se obrnil in stopal skozi množico, ki se mu je srdita umikala. Kot da bi nenadoma vsi ohromeli, ga ni nihče niti udaril, niti se ga dotaknil.

Odhajal je. Zapuščal je Nazaret.

Ribiči so se medtem vrnili na svoje delo. Simon, Andrej ter Zebedej so pripadali isti ribiški zadrugi. Po naporni nočni vožnji so pristali ob obrežju. Bili so utrujeni, neprespani in natakneni, saj se v njihove težke mreže ni ujela niti ena riba. Privezali so čolne in se ravno pripravljali, da bi izvlekli mreže, ko so zaslišali, da se obali približuje nenavaden hrup.

Velika množica se jim je bližala. Vsevprek so razburjeno govorili. Sredi med njimi pa so na svoje veliko začudenje zagledali Gospoda.

Preden so si opomogli od presenečenja, je pristopil Jezus k Simonovemu čolnu. Stopil je vanj in ga prosil, naj nekoliko odrine.

Sedel je. Pod sinjim pomladanskim nebom je začel učiti množico, ki se je namestila po kamenju, po sodih in zabojih.

Ko je končal, je rekel Simonu:

„*Odrini na globoko in vrzite mreže za lov!*”

Nekaj ribičev iz sosednjih čolnov se je pomilovalno nasmehnilo. Lahko da je ta tesar res moder mož, toda o ribah nima pojma. Bila bi prava bedarija, če bi sedaj, pri belem dnevu, vrgli mreže, ko še ponoči niso nič ujeli. Tudi Simon je bil nejevoljen:

„*Učenik, vso noč smo se trudili, pa nismo nič ujeli; toda na tvojo besedo bom vrgel mreže.*”

Ukazal je svojim pomočnikom, naj vse pripravijo za lov.

Razpeli so jadra. Simon je prijel za krmilo in med smehom drugih ribičev so odrinili. Niso še prispeli do sredine jezera, ko se je mreža napolnila z ogromnim

plenom. V mrežo se je zapletlo ogromno rib. Bali so se, da ne bo zdržala.

Simon je poklical na pomoč Zebedeja in njegova sinova. S skupnimi močmi so dvignili ulov. Številne ščuke in krapji, karasi in jegulje so se premetavali in cepetali. Ni in ni jih bilo konca. Ko so končno ves plen spravili v čolne, so se ti skoraj potapljali.

Z velikim trudom so jih zvelikli k obali, kjer so se slišali začudeni vzkliki množice. Ljudje iz Kafarnauma, ki so se vendar razumeli na ribji lov, so kakor brez uma buljili v luskinasto gomazenje.

„Star sem že, vendar takšnega lova še nisem doživel!” se je iz svojega čolna oglašil osiveli čolnar. „In to celo pri belem dnevu. Ponoči pa niti en sam rep ni potresel mreže.”

Simona je ta očitni čudež pretresel do dna duše.

„*Pojdi od mene, Gospod, ker sem grešen človek!*” mu je rekel. „*Ne boj se! Odslej boš ljudi lovil!*”

Prav tako je rekel tudi Andreju in Zebedejevima sinovoma. Nejasna, skrivnostna govoric! Ribe loviti? Naravno. Toda ljudi? Kako naj lovijo ljudi? Vendar je bilo v Učeniških besedah nekaj tako neubranljivega, da so poklicani vse zapustili in se mu pridružili.

Še celo za obilen ulov se niso več

IZ NAŠE KRONIKE

Sprejemni izpit v 1. letnik Slovenskega srednješolskega tečaja rav. M. Bajuka je bil v soboto, 4. marca; prijavilo se je 43 kandidatov; naslednjo soboto so bili popravni in dopolnilni izpiti, vpisovanje v vse letnike in začetna sveta maša, pri kateri so vodili petje letošnji petošolci pod vodstvom prof. Terezke Žnidar; pouk se je začel v soboto, 18. marca.

Šolski pouk se je po vseh slovenskih šolah začel v soboto, 18. marca.

zmenili. Naj ga pospravijo prijatelji in čolnarji! Zebedej je žalostno zmajeval z glavo. Sinova sta brez besed odšla. Ostal je sam.

Četvorica poklicanih, katerim sta se tu pridružila še Natanael Bar Tholomej ter Filip, se je zavedala, da bodo odslej s Kristusom nerazdružna skupnost, tako kakor so bili doslej na jezeru v vseh dobrih in slabih časih.

Njegova usoda bo tudi njihova in njegovo življenje bo postalo njihovo življenje.

Bližala se je Velika noč. Ljudje so se odpravljali v Jeruzalem. Za njimi je proti Jeruzalemu krenila iz Kafarnauma tudi pravkar ustanovljena Kristusova skupnost.

14. novembra 1999 je bil krščen v cerkvi Marije Pomagaj MARKO LOBODA, sin Cirila in Tildi, roj. Štefe. Botra: Milena Štefe, roj. Svetlin, in Ivo Smrdelj; krstitelj: prelat Jože Škerbec.

BOG ŽIVI

MARKO KREMŽAR

(3) KATOLIŠKA, VERSKA IN APOSTOLSKA ZDRUŽENJA

K tej nalogi, ki presega zmogljivost cerkvene hierarhije, smo poklicani, kot opozarja katekizem, vsi člani Cerkve, predvsem še laiki, to je verniki, ki živimo med svetom, pa smo bili s krstom „včlenjeni v Kristusa in s tem... postali deležni Kristusove duhovniške, preroške in kraljevske službe“ (KKC 897).

„Laiki imajo po posebni poklicanosti nalogo iskati božje kraljestvo s tem, da se ukvarjajo s časnimi rečmi in jih urejajo v skladu z božjo voljo“ (KKC 898). „Pobuda krščanskih laikov je še posebno potrebna, ko gre za to, da se odkrijejo ali izdelajo“ pa tudi uveljavijo „sredstva za prepajanje socialnih, političnih, ekonomskih stvarnosti z zahtevami krščanskega nauka in življenja. Takšna pobuda je normalna prvina Cerkve.“ Na ta način so laiki tisti del cerkvenega občestva, ki je „na najbolj sprednji črti življenja Cerkve. Po njih je Cerkev življenjsko počelo človeške družbe“ (KKC 899).

„Laikom, kakor vsem vernikom, nalaga Bog, v moči krsta in birme, apostolat. Zato imajo obvezujočo dolžnost in hkrati pravico posamič ali povezani v

zdrúženja delati za to, da bi vsi ljudje in po vsej zemlji spoznali in sprejeli odrešitjsko-zveličavno božje oznanilo.“ Njihova dejavnost je tako potrebna, „da brez nje apostolat pastirjev največkrat ne more doseči svojega polnega učinka“ (KKC 900).

Ker gre za neodložljivo nalogo, ki jo bo treba izpeljati v duhu vzajemnosti vseh vernih, naj bi se katoliški laiki redno in intenzivno vzgajali tako o verskih resnicah kakor o moralnem pa tudi o socialno-gospodarskem nauku Cerkve. Usposobiti jih je treba tudi za organizirano delo, za ustanavljanje katoliških društev in verskih družb ter za dogovorjeno delovanje v teh ustanovah, med katerimi so še posebno potrebna zdrúženja, ki se posvečajo apostolatu.

Upoštevajmo, da katoliška društva niso cerkvene ustanove, marveč organizirana povezava katoliških laikov za uveljavljanje krščanskih vrednot v svetu. Tako na primer so iz naše preteklosti pa tudi iz izkušnje drugje po svetu znana katoliška društva, ki se posvečajo npr.: širjenju krščanske kulture, telesni in duhovni vzgoji, izdajanju in širjenju tiska, združni dejavnosti, katoliškemu šolstvu - vključno univerzam, podpori krščanskih pogledov na javno moralo, uvajanju

katoliških smernic v socialnem življenju pa poglobljanju krščanskih vidikov pri delovanju različnih poklicev. Dejavnostim, ki čakajo na katoliške laike, ni videti konca. Pri tem je vsako namigovanje na „klerikalizem“ brez osnove. Do organiziranega delovanja imamo katoličani pravico kot enakopravni državljani demokratične države.

Tudi verske ustanove za laike so med nami od nekdaj poznane. Medtem ko prej omenjena katoliška društva niso hierarhično podrejena cerkvenemu vodstvu, so verske družbe del cerkvene strukture. Cerkev jih je ustanovila ali pa sprejela za svoje. Prvotno je bila njihova naloga duhovna vzgoja članov, opravljanje nekaterih bogoslužnih opravil, oskrbovanje ubogih in bolnikov ter dobrotelost v različnih oblikah. V tem stoletju, posebno še od papeža Pija XI. dalje pa zaradi rastočega pojava laicizma in verske brezbriznosti pridobivajo na potrebnosti verska združenja, katerih namen je sodelovanje katoliških laikov s cerkveno hierarhijo pri organiziranem apostolatu v njihovem naravnem okolju.

Prav te vrste združenja so zaradi svoje organiziranosti, temeljite priprave članov in tesnega sodelovanja z duhovniki najbolj primerna tudi za povezovanje vernikov pri širjenju pripravljenosti za velikodušno sprejemanje življenja. Ker pri teh odločitvah ni dovolj trenutno navdušenje posameznikov, marveč je potrebna globoka zaveza, ki bo trajno zaznamovala z dejavno ljubeznijo zakonce in ostale člane družin, mora biti tudi medsebojna opora zavezanih - trajna.

DA BI ŽIVELI V LJUBEZNI

Človek se lažje odloči za velike izzive, kadar vidi, da isti nagibi usmerjajo tudi druge ljudi, ki jih pozna in ceni. Zgled je sicer res lahko neoseben, a več zaleže, kadar nam je blizu in ga spremlja spodbudna beseda.

Pri odločitvi za povečanje življenja v družini, na primer, sta ob lastnem sklepu dobrodošla še posebno prijateljski zgled in dobra beseda, ker pomagata, da človek na zastavljeni poti vztraja, da je svojih dejanj vesel in nanje ponosen. Nikogar ni, ki ne bi pomoči kdaj potreboval, pa tudi nikogar, ki je ne bi mogel na kak način dati. Sistematično in najbolj uspešno pomoč pa lahko nudijo drug drugemu in bližnjim ljudje, ki so se k temu zavezali in se primerno pripravili.

Vzajemna pomoč je potrebna med člani vsake skupnosti. Razumljivo, da

3. decembra 1999 je bil krščen v cerkvi Nuestra Señora del Valle, Morón, CHRISTIAN DEBEVEC, sin Matije in Cvetke, roj. Kopač. Botra: Andrejka Zupanc in Luka Debevec; krstitelj: župnik Tone Pintarič.

niso vsi ljudje zanj enako usposobljeni. Prvo pomoč, recimo ob prometni nesreči, lahko nudi vsak, potem pa utegne biti ta premalo. Kakor v rešilnem vozilu, ki ga pokličejo, ne sedijo poljubni prostovoljci, marveč izurjeni in organizirani strokovnjaki, ki v težkih primerih predajo ponesrečenca izvedenim specialistom, tako naj bi bili tudi kristjani, ki so pripravljeni pomagati svojim bližnjim ob drugačnih stiskah, za to usposobljeni.

V marsikdaj trdem in velikokrat brezbriznem svetu potrebuje zdaj ta zdaj oni med nami pomoč bližnjih. Včasih se zgodi to na področju duhovnosti, pri poglobljanju osebnega verskega življenja, drugič spet pri ohranjanju zakonske zvestobe, pri vzgoji otrok, pri gojenju narodnih in verskih tradicij, v materialni stiski, pri delitvi podpore, predvsem pa pri širjenju krščanskega nauka in vrednot, to je pri evangelizaciji. Potrebe se pojavljajo v skupnostih dan za dnem in zato naj bi bila dobrohotna pomoč vernih rojakov vedno pri roki. Tako bo pričel zamirati v svetu odmev usodnih besed s prvih strani Svetega pisma: „Mar sem jaz varuh svojega brata?“ (1 Mz 4,9) in ga bo preglasila Odrešenikova zapoved, ki jo kristjani sprejemamo kot vodilo za življenje v družbi: „Ljubi svojega bližnjega kakor sam sebe“ (Mr 12,31).

Družba v najširšem pomenu smo sicer vsi sodobniki na svetu, a navadno mislimo pri tem na člane skupnosti, katere je postavila božja previdnost z nami v prostor in čas, v istem okolju, v okviru istega naroda in smo si zato dolžni nuditi oporo še v posebni meri. Skupnost, v kateri deluje kot jedro organizirana skupina laikov, ki se ob svojem poklicnem delu posvečajo apostolatu življenja, postaja z njihovo pomočjo krepkejša pa tudi bolj solidarna. Take jedrne skupine naj bi služile svojim bližnjim, s tem pa Stvarniku in ob tesnem sodelovanju z njenim krajevnim vodstvom Kristusovi Cerkvi. Skupnost naj bi jih zato sprejemala in priznavala za svoje podobno kakor od nekdaj rada sprejema v svojo sredo redivnike in duhovnike.

Ne moremo vsi delovati na vseh področjih. Zato je potrebna izbira, z njo pa specializacija, ki lahko poveča učinkovitost delovanja, a kot vemo, tudi ni brez nevarnosti. Zavest, da na različne načine služimo istemu cilju, da smo člani iste velike družine, ki želi poživiti v svoji sredi življenje v resnici in pravičnosti, nam lahko pomaga, da se izognemo bodisi skušnjavi sektaštva, bodisi nezdravi želji po preveliki uniformiranosti delovanja.

GOSPA SVETA

M. Elizabeta Kremžar

*Čudovita Gospa Sveta,
naših dedov biser slavni,
rod slovensko-karantanski
je na gosposvetskih tleh
prvo cerkev tebi zgradil
v davnih, davnih dneh.*

*Gospa Sveta, prva mati
vseh slovenskih si cerkva,
prve milosti Slovincem
si delila z Gosposvetskega polja.*

*Knezi naši ustoličeni pred tabo,
bili so maziljeni in s tabo
nesli blagoslov so tvoj.*

*Gospa Sveta, v nas usmiljeni
pogled obrni,
našo staro slavo vrni!
Naj velika gosposvetska misel,
kakor bakla iz nebes,
kakor zmagoslaven kres,
razžari vseh src globine,
prepoji vsak košček domovine.*

*Ves slovenski narod združi,
da pod tvojim žezlom, o Devica,
v zvesti veri Bogu služi!*

*Ti pa naših src,
zeđinjene Slovenije,
bodi Mati in Kraljica!*

Pri delu za življenje moramo biti veseli vseh pobud, ki zasledujejo isti cilj. Prav cilj je gibalo, ki daje različnim organizmom, ki delujejo v skupnosti, enotnost smeri in namena, njihovim članom pa navdušenje.

Ob upoštevanju in uporabi vseh razpoložljivih sredstev lahko upravičeno upamo, da bo mogoče z božjo pomočjo v našem narodu zavreti sedanje upadanje življenja, da bomo Slovenci našli moč za ponovno usmeritev v veselo in pogumno rast. Delo za povečanje življenja in evangelizacija, ki zahteva neprestano poglobljanje in posvečevanje življenja, se zlivata v en sam plemenit napor. V tej luči razumemo čudovite besede sv. Ireneja, ki jih navaja Katekizem katoliške Cerkve: „Božja slava je živi človek, in

Kapljica olja

NADISLAVA LAHARNAR

Poleg stekleničke alkohola, nekaj obližev in aspirina je v domači lekarni gotovo kaj takega, kar je ostalo, na primer od tedaj, ko so Mihca ušesa bolela ali ko je starega ata mučil protin. In kapljica za to in ono...

Kapljice! Te delajo čuda. Celo pri strojih.

Recimo pri šivalnem stroju že ena sama kapljica prinese korenito spremembo. Nit se je trgala in vozljala, vbodi so preskakovali eden drugega in si drug čez drugega vsevpek vpili: „Ti drži, kajti jaz bom izpustil!“ Zraven pa še ropot, zlomljene igle in potrata dobrega sukanca. In do solz napeti živci nadobudne najstnice... Stara mama je morala na pomoč. Ona je brž vedela, kako in kaj storiti. V vsako okence kapljico olja! In stroj je stekel po blagu v rahlo šumečem zadovoljstvu nad uspešnim delom.

Kapljicam olja so po učinku podobne kapljice veselja, sočutja in razumevanja; zavzetosti, iskrenosti in dobrote; spoštovanja, obzirnosti in prizanesljivosti. Dolga vrsta jih je in najrazličnejša imena imajo, a zdravilne so vse. Nič ne stanejo, bogatijo pa vse člane družine ali druge skupnosti.

Jih velja preizkusiti in s Slomškom zapeti „Preljubo veselje, oj kje si doma...“

človekovo življenje je gledati Boga“ (KKC 294). Te Irenejeve besede je izbral tudi prof. dr. Anton Strle za naslov svoje knjige: „Božja slava - živi človek“ (Ljubljana 1992). Kardinal Joseph Ratzinger je v svoji spremni besedi k tej knjigi pomenljivo zapisal: „Pot Cerkve je človek, je dejal naš sveti oče; k temu pa je dodal, da je človekova pot Kristus. Naše skupno vprašanje v zmedi našega časa je, kako naj človek najde svojo pot. To je navsezadnje vprašanje, kako more človek danes znova srečati Kristusa.“ ■

OSTARELI, BLAGOSLOV ALI BREME?

AVGUST HORVAT

Pretoklo leto, to je 1999, je Orga nizacija združenih narodov pro glasila za leto ostarelih, prvi oktober pa določila kot svetovni dan ostarelih. Ni se veliko pisalo in govorilo o tej temi, izjema je bil papež Janez Pavel II., ki je 27. oktobra 1999 poslal ostarelim in svetu posebno pismo. Ni prvič, da se sedanji papež s posebnimi pismi spominja in obrača na vernike in človeško skupnost v posebnih obdobjih življenja. Tako je leta 1985 poslal pismo mladim, leta 1994 družinam in otrokom, leta 1995 ženam, leta 1999 umetnikom in ostarelim poleg onih, ki jih vsako leto za veliki četrtek naslovi duhovnikom. Pismo ostarelim hoče biti razgovor, za sebe osebno pravi da je ostarel. To drži glede telesnega zdravja, intelektualno pa je zelo svež, prodoren in aktualen, na tekočem, kaj se dogaja v Cerkvi in svetu.

Svet za laike pri Svetem sedežu pa je že 1. oktobra 1998 poslal svetu poslanico Dostojanstvo ostarelih in njihovo poslanstvo v Cerkvi in svetu, ki bi naj bila predhodnica poznejšega papeževega pisma. Lanskoletno papeževo pismo je zaokroženo v 18 oddelkih in podnaslovih, v katerih obravnava ostarelost kot jesen življenja predvsem z verskega in družbenega vidika. Opozarja na zapoved, „spoštuj očeta in mater“ tudi tedaj, ko zahaja sonce življenja - Slomšek je zapel, da gre za goro - ki ni nič drugega kot prestop v večno in novo življenje.

DANDANAŠNJE VPRAŠANJE OSTARELIH

Kdaj je človek resnično star, je težko reči. Gube na obrazu tega ne povedo. Ločiti se mora med telesno starostjo in umsko, vendar je med obema večkrat razlika težko določiti. Teoretično se v naših dneh štejejo za ostarele vsi, ki so dopolnili 65. leto starosti, to je leto, v katerem bi se naj večina zaposlenih v delovnem razmerju upokojila. Ta številka je za nekatere nesprejemljiva in

bi jo radi dvignili, ker so zaradi stalnega padanja rojstev in s tem vedno manj zaposlenih pokojnine vedno večje breme za državne proračune.

Cenijo, da je v sodobnem svetu 66 milijonov ostarelih, starih več kot 65 let. Vendar je to zelo približna številka, ker se ne upošteva, da je v nerazvitih deželah Afrike, Azije in latinske Amerike povprečno pričakovana življenjska doba 55 let, tako da v teh deželah po standartih razvitega sveta ni ostarelih. V gospodarsko razvitem svetu je dandanes pričakovana življenjska doba 75 let, leta 2010 pa bi naj bila približno 130 let. Če bo ta napoved uresničena, napovedujejo, da se bo šolska obveznost začela s 3. letom starosti, s 23. letom prva zaposlitev kot pripravniška, s 30. letom redna zaposlitev, po izpolnjenem 48. letu pa bo potreben ponoven študij zaradi tehničnega, družbenega in kulturnega napredka kot priprava na spremembo, zaposlitve pri 55. letih, upokojitev pa pri 80. letih, kar pomeni, da bo upokojen v najboljšem primeru užival pokojnino 50 let.

Skupnost ostarelih naj bi se razdelila v dve življenjski dobi, to je v tretjo po 65. letu starosti kot do sedaj, a ta bi trajala samo do 80. leta, četrta pa do 130. leta ali več. To napovedujejo optimisti, a pe-

simisti dvomijo, da bo medicinska veda iznašla zdravila proti sodobnim boleznim, predvsem raku ter srčnim obolenjem in cepivo ali zdravilo proti aidsu, ki pogublja še posebej mlajše.

BLAGOSLOV

Kot že rečeno, je ostarelost jesen življenja, doba spominov, bilanca življenja, alfa in omega. Tudi v tej dobi se ne sme pozabiti, da je človek ustvarjen po božji podobi. To si naj mladi še posebej zapomnijo. Vsaka doba človekovega življenja ima svojo lepoto in poslanstvo, pravi papež Janez Pavel II. v svojem pismu. Vabi mlade, da so blizu ostarelim in naj se od njih ne oddaljujejo.

Biti blizu ostarelim je za sodobne družine veliko vprašanje. Vendar je njihova prisotnost v družini velikega pomena, predvsem verskega. Sociologi družine priporočajo za sedanost in bodočnost družine treh generacij, to je mlajša zakonca, njihove otroke in stare starše ali dedka in babico ali starega očeta in staro mamo. V naših dneh se to za večino zdi neizvedljivo, ker mlade družine hočejo biti same brez prisotnosti staršev pod isto streho ali v istem stanovanju. Pri tem pa pozabljajo na blagoslov, ki ga prinaša prisotnost ostarelih v družini, in obljubo četrte božje zapovedi, pomoč pri vzgoji otrok, ohranjanju verskega življenja v družini, pomoč pri sožitju in zakonski povezanosti, kar preprečuje razbite družine in jamči za zvestobo zakoncev. Iz polpretekla zgodovine v Sloveniji imamo

pričevanja, kako so ostareli veliko pomagali pri ohranjanju verskega življenja v družini, verski vzgoji vnukov, z verskim zgledom in držo v okolici ter z naročnino in branjem verskega tiska. Če ne bi bilo teh prizadevanj, bi bil verski položaj v sodobni Sloveniji še slabši. Ta zgled je tudi vabilo za Slovence v izseljenstvu.

Idealna krščanska družina treh generacij je obstajala na slovenskem podeželju v bližnji preteklosti, a jo je komunistični režim hotel uničiti, kar mu je precej uspelo, ker je mlade s kmetov iztrgal iz družin in jih rekrutiral za delavce v tovarnah in udarniških delih, kar precej dobro pisuje komunist Ignac Koprivec v

Komu ljubezensko prvenstvo

ALOJZ REBULA

Kaj je ideja enotnega slovenskega kulturnega prostora, ta priljubljena ideja Drage? To je težnja, naj bi se slovenski človek, kjerkoli že živi, torej ne glede na zemljepisno razpršenost, počutil intimno in po možnosti tudi kakorkoli organsko povezanega v vesoljno narodno skupnost, v veliko slovensko družino. Dvomilijonskemu narodu se ta ideja vsiljuje sama po sebi, če je v njem le iskra ozaveščenosti.

Tako Prešeren kakor Slomšek, ta največja graditelja naše narodne hiše in slavljenca letošnjega leta, sta to misel živele. Pri Prešernu se je dovolj spomniti na njegovo znamenito „slovensčino celo“. Pri Slomšku pa „vseslovenskega“ nagovora tovarišem bogoslovcem v Celovcu, tudi če ne omenimo raziskovalnih potovanj poznejšega spirituala, od skrajnega slovenskega vzhoda do skrajnega zahoda.

Kako je to zamisel uresničevala njegova Mohorjeva družba s svojo planetarno naročninsko mrežo, razpeto prek

knjigi Pot ne pelje v dolino. Po novejših podatkih število upokojencev na kmetih stalno pada, leta 1990 jih je bilo 27.820, leta 1994 15.516, leta 1995 17.671, leta 1996 15.805, leta 1997 14.142 in leta 1998 12.533.

BREME

Če drži trditev, da so ostareli blagoslov za družino in družbo, ne gre pa zanikati, da se glede bremena pogosto pretirava. Že od nekaj so bila v družinah treh generacij morda občasna trenja med „mladimi in starimi“, a je vse ostalo v okviru strpnosti in ni ogrožalo družinskega sožitja. Znana so bila občasna trenja med taščo in snaho, a je vse ostalo v družinski skupnosti. Sodobne družine so v glavnem skupnost dveh generacij, starša in otroci. Ostarela živita v lastni hiši ali stanovanju. Dokler lahko pomagata družini sina ali hčere, sta vedno dobrodošla, ko pa moči popustijo in bi sama potrebovala pomoč, pa te ni. Sin

vseh celin, je dejstvo, ki spada v anale njene slave. Dovolj je samo zalistati v njene stare koledarje in preleteti v njih nepregledne sezname naročnikov, ki so se, kot je znano, v vrhunskem vzponu približali - fantastični številki 100.000.

Dejansko je šlo samo za izraz tega, kako je svojim razpršenim otrokom, ki jih je sila življenja raztepla v dalj in v šir, od westfalskih rudinkov do koloradskih jeklarov, sledila slovenska Cerkev.

Ta skrb ni popustila v dobi obeh Jugoslavij, kraljevske in komunistične. Iz prve Jugoslavije se je dovolj spomniti na vrsto pravih izseljenskih apostolov (Naj omenim samo mons. Hladnika), ki so šli za našimi ljudmi v Francijo, Nemčijo in Argentino, jih tam zbirali, jim zidali domove in cerkve, jim pisali revije in vodili jezikovne tečaje. V drugi Jugoslaviji naj bi to pomočniško vlogo prevzela Izseljenska matica. Kaj je dejansko bila ta ustanova, je v svojem izrednem intervjuju v zadnji številki Zvona rezko povedal avstralski podjetnik Bogo Lajovic: „Podružnica Udbe“.

Nepreračunljivo duhovno asistenco in pomoč je slovenski izseljenec v tem času lahko pričakoval samo od Cerkve, čeprav bi se bila lahko, uklenjena, kakor je bila, ravnodušno zaprla v svoje katakombe. Pa je izseljenke obiskovala s svojimi najvišjimi predstavniki od Argentine do Nove Zelandije, jih spremljala v svojem tisku in jim pošiljala dušnopas-

ali hči se izgovarjata, da sta sama preveč zaposlena, imata veliko skrbi in ne moreta nuditi pomoči ostarelim staršem. To vprašanje je prisotno v sodobni družbi, je pereče na podeželju v Sloveniji, kjer morda že v razpadajočih hišah samujeta ostarela oče in mati brez potrebne pomoči svojih.

V naših dneh hoče družba pomagati ostarelim, ki nimajo pomoči svojih otrok in sorodnikov, z domovi za ostarele. V teh bi naj našli zatočišče in zadnje življenjsko bivališče ostareli. Ti domovi so izhod v sili in ne nadomestijo toplote družinske skupnosti in oskrbe v lastnem domu. Ker v številnih primerih ti domovi slonijo na trgovski podlagi, postanejo skladišča za onemogle in ostarele, so zadnja etapa njihovega zemskega življenja. So pa le zadnja in nujna možna rešitev, vendar naj njihovi sinovi in hčere, vnuki in pravnuki ne pozabijo, da imajo veliko dolžnost blažiti njihovo osamelost in trpljenje s pogostimi obiski, pogovori, znaki ljubezni in spoštovanja.

tirsko pomoč. Pomoč, ki je v življenjski konkretnosti dejansko postajala tudi socialna.

Dogajalo se je, da je slovenski izseljenki duhovnik prevozil stotine kilometrov, da bi maševal za dva človeka.

Cerkvi je treba priznati to ljubezensko prvenstvo do zunanje Slovenije vse do danes. Cerkvi, ne kulturi (kljub kakšni častni izjemi) in še manj državi. Zato je tudi v tem pogledu težnja po izrinjanju Cerkev iz slovenskega življenja dejansko protinarodna.

To bi danes moral priznati celo antikristjan takšnega kova, kakor je bil Josip Vidmar, če je leta 1986 izjavil: „Narodne zavesti je manj kot včasih. Katoličani je imajo več.“

STANJE KLERA 1. JAN. 2000 V SLOVENIJI

V ljubljanski nadškofiji: pod neposredno jurisdikcijo nadškofa 382; stalno živeči v tujini: inkardiniranih 36, ekskardiniranih 19, skupaj 437; redovnih duhovnikov je v nadškofiji 174 in iz drugih slov. škofij 13, skupaj 187; 1999 je bilo posvečenih 6 škofijskih duhovnikov in 3 redovniki; bogoslovcev je 47; povprečna starost je 56 let; lansko leto so umrli škofijski duhovniki: Alojzij Groznik (78), Jože Čampa (69), Franc Jeglič (89), Boris Koman (91), Štefan Novak (77), France Milavec (56), Jože Cukale (84); umrli redovni duhovniki, vsi salezijanci: Egidij Dolinar (74), Karel Ceglar (86), Andrej Majcen (90), Mirko Žerjav (78), Jakob Turšič (85).

Nadškofija ima 306 župnij, razdeljena je na 6 arhidiakonotov in 23 dekanij; zasedenih je 264 župnij, 41 župnij pa je v soupravi.

V nadškofiji je živel leta 1978 760 redovnic, 1985 640, 1991 583, 1999 546.

V koprski škofiji: 1. januarja je bilo v škofiji inkardiniranih 171 duhovnikov; v škofiji je 25 redovnikov: 10 frančiškanov (in 4 bratje ter 2 novince), 6 kapucinov (in 2 novince), 5 lazaristov (in 2 brata), 2 minorita in 2 salezijanca; redovnic je 82: 3 dominikanke, 2 Marijini sestre, 17 notredamk, 6 šolskih sester, 51 usmiljenk in 3 uršulinke.

Škofija ima 13 bogoslovcev; lani so umrli 4 duhovniki: Otman Črnlogar (67), Anton Melinc (78), Jože Petrič (85) in Alojzij Skvarč (78).

V mariborski škofiji: škofijskih je 332 in 83 redovnih duhovnikov; lani je bilo posvečenih 8 novomašnikov; lani so umrli 4 škofijski duhovniki: prof. Karel Jaš (98), Alojzij Gabor (88), mons. Lojze Kozar (88 - tudi pisatelj) in Friderik Gamilar (61).

„Gospodu” v poklon

MARIJAN MAGISTER

Življenje nam ponuja malo priložnosti, da svoje želje, ideale in izkustva usmerjamo in dosegamo v tesnem stiku in z dobrohotno pomočjo velikih in vzornih osebnosti, ki so ti vsak dan na razpolago kot neprecenljiv življenjski zgled, medtem ko ti še s posebno radodarnostjo omogočajo opajati se z njihovo energijo, vztrajnostjo in doslednostjo.

Ta sreča me je spremljala vsaj nekaj mesecev, ko sem po nepredvidenih okoliščinah prišel kot mlad študent v skoraj neposredno bližino „gospoda”, mons. Oreharja (zame je bil vedno več kot „monsignor”: slovenski „gospod”).

Bilo je pred več kot 50. leti v daljnem mesecu septembru leta 1946. Zato so nekateri spomini že bolj megleni, osvetljeni le s tedanjimi kratkimi zapiski, ki jih še hranim.

Mnogi slovenski begunci iz italijanskega taborišča v Senigalliji, na jadranski obali blizu Ancone, se še gotovo spominjajo tistih dni, ko je angleška komanda čez noč izgnala skoraj vse slovenske duhovnike, čez 30. Bali smo se, da jih bodo nasilno odpeljali kar na tovornjakih nazaj v Slovenijo in predali Titu, pa so jih končno v avtobusih usmerili proti Rimu.

V taborišču so pustili delovati samo g. Oreharju kot župniku in še dvema ali trem njegovim sobratom. Presenečalo je dejstvo, da so bili med vsemi duhovniki izbrani kot njegovi bodoči „sodelavci” ravno tisti, ki niso nikdar odobrvali načina njegovega delovanja, še manj pa sodelovali pri njegovem trudu in skrbi za splošno dobro beguncev.

Ko sem v takih razmerah spoznal, da moram gospodu ponuditi svojo pomoč, jo je hitro hvaležno sprejel in mi takoj zaupal za tiste prve nervozne dni najnujnejšo nalogo: nadaljevati izdajanje tedenskega verskega lista *Sejalec*, ker je bil med izgnanimi sobraty tudi njegov prejšnji urednik. Najprej sva se zmenila samo za prvo številko, potem za drugo in končno se je vse podaljšalo do skoraj konca leta 1947. Pozneje mi je pripadla še „zasluga”, da prirejam za objavo, razmnožujem in razpošiljam sobratom po Evropi in Ameriki duhovniško revijo „Besede življenja”, v kateri so se objavljale teološke razlage nedeljskih evan-

gelijev, doprinos slovenskih semeniških profesorjev in teologov, največ s sedežem v Pragli (Italija), kjer je bilo začasno slovensko begunsko semenišče.

Ta „zaposlitev” je pomenila zame tudi skoraj stalen dnevni stik z „gospodom”, v prijateljski družbi še drugih dveh „kaplanov”. Tiste taboriščne mesece je namreč imel gospod za pomočnike kar tri „kaplane”: Janeza, Jožeta in Marijana, vsakega s svojo posebno „nalogo”.

Janez, kot vnet taboriščni gledališki igralec, je bil nekaj gospodov „kulturni referent”. Med drugim je skrbel za urejanje obširnega gospodovega fotografskega arhiva, kjer se je zbirala skoraj vsa grafična zgodovina begunskega taborišča. Jože je bil, kot študent medicine (sedaj znan zdravnik v Barceloni, Španija), gospodov „osebni zdravnik” in kot tak skoraj vedno zaposlen, ne samo da je „zdravil” njegove telesne nadloge, ampak da je tudi hodil „na kotel” po gospodov rančo; še posebno pa, da mu je v zimskih mesecih pomagal nemalokrat zlesti v posteljo, kadar je pozno zvečer prihajal ves trd in premražen iz ledene kapele, kjer je do zadnje ure spovedoval.

Tak dnevni stik z gospodom nam je vedno globlje odkrival njegovo veliko, iskreno in dobrohotno gorenjsko dušo,

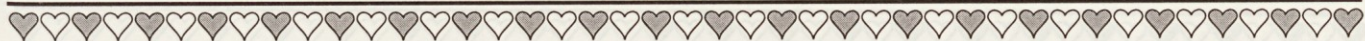
ki se je posebno razgalila tako v njegovem razmerju do svojih sobratov v taborišču kot do tistih taboriščnikov, ki zaradi umazane gonje nekaterih političnih nasprotnikov niso bili vedno preveč naklonjeni do njega in do njegovega vsestranskega delovanja, najsibo na duhovniškem področju, najsibo kot profesor v tamkajšnji begunski gimnaziji, kot predavatelj množičnim mladim poslušalcem ali kot požrtvovalni voditelj vsega duhovnega in družbenega življenja taboriščnikov.

Čeprav so bili gospodovi stiki s sobraty, ki so še ostali v taborišču, včasih precej napeti, smo mogli občudovati njegovo izredno potrpežljivost in vedno dobrohotno ocene, v katerih ni bilo nikdar ostrega izraza. Ob vsaki naši kritični sodbi njihovega čudnega, težko razumljivega obnašanja in delovanja, je vedno s spoštovanjem omenjal njihova imena, se izmaknil kakršnikoli kritiki in preobrnil razgovor čim hitreje na druge probleme. Nikdar ni bilo slišati od njega najmanjšega negativnega mnenja o teh sobratih.

Njegova tolerantnost do svojih „nasprotnikov” se je še posebno izkazala ob priliki razdelitve materialnih pomoči, ki so prihajale za taboriščnike v raznih oblikah od Assistenza Pontificia iz Vatikana. Tedaj smo mu vsi trije „kaplani” pomagali dolge noči sestavljati seznam vseh potrebnih družin in s točkovanjem klasificirati njihov ekonomski položaj. Ko nam je zmanjkalo točk (italijanskih lir), je bilo treba spet pregledati in preurediti ves seznam, odšteti točke manj potrebnim in jih prišteti družinam v večjih stiskah. Za odštevanje in prištevanje točk je gospod uporabljal za tedaj še neznan računalnik: jagode njegovega rožnega venca. Znova se je pokazala vsa gospodova nezamerljivost, pravičnost in dobrohotnost: točke, namenjene njemu „prijaznim” družinam, so romale brez strahu k nekaterim zelo „neprijaznim”, iz edinega razloga, ker je bilo tako bolj pravično. Kljub temu so se potem slišale na ta račun nekatere krivične kritike, ki so gospoda samo žalostile, niso pa našle nobene njegove reakcije.

Najgloblje sem pa spoznal gospoda kot duhovnika, kot Slovenca in kot mehko gorenjsko dušo, ko sva decembra 1947 skupaj prebila eno noč na vlaku na poti iz Servigliana v Rim: on na obisk slovenskih beguncev v Bagnoli, jaz pa študirat v Španijo. V vsem dolgotrajnem drdranju vlaka sem bil deležen cele vrs-

Kučan zavaja svet

Svetovni slovenski kongres kot predstavnik slovenske civilne družbe je ob ustanovitvi pred desetimi leti upravičeno pričakoval, da se bodo oblikovale in uveljavile temeljne civilizacijske vrednote v novi slovenski državi. Med neurejenimi problemi je bil in je polstoletni odnos slovenskih oblasti do žrtev in posledic slovenskega holokavsta, ki ga je po 9. maju 1945. leta izvedla slovenska totalitarna komunistična partija. Njeni nasledniki nasprotujejo nepristranskemu urejanju tega dolgoletnega zanikanja pravic tisočih po vojni umorjenih Slovencev in njihovih preživelih svobjev.

Ob tej ugotovitvi pozdravljamo januarsko poslansko pobudo prim. Majde Zbačnik in sklep Vlade RS, sprejet na pobudo slovenske stranke v začetku februarja, o pospešitvi urejanja statusa žrtev množičnih poveljnih pobojev. Pričakujemo, da bodo ti sklepi Vlade čimprej uresničeni s sprejetjem zakona v Državnem zboru.

Slovenska civilna družba je pričakovala pravna dejanja, pokop žrtev, izdajo mrljiških listov in vrnitev dolga človečnosti slovenskega naroda. Namesto tega smo priča poskusom, da bi zločinsko ravnanje takratne partijske oblasti z njihovimi političnimi nasprotniki prikazali kot legitimno in legalno kaznovanje in ga izenačili z ravnanjem zmagovitih zaveznikov po drugi svetovni vojni.

V svojem nastopu, dne 27. januarja 2000, na mednarodni konferenci o holokavstu v Stockholmu je predsednik Republike Slovenije Milan Kučan obsodil holokavst, ki sta ga povzročila totalitarna režima fašizma in nacizma. Pokazal je na dejstvo, da se v mnogih državah sveta še vedno niso soočili z lastno (pro)fašistično ali (pro)nacistično preteklostjo in na po-

te dobrodušnih nasvetov za moje novo bivanje v tujem svetu. Med njimi nista manjkala posebno dva: vsakodnevno prebiranje Svetega pisma, za dušo, in slovenske literature, za ohranitev moje slovenske zavesti in slovenskega jezika.

Najino dopisovanje skozi poznejša leta, ko kljub vsej njegovi zaposlenosti ni nikdar pozabil odgovora na moj pismski stik, je ohranjalo isto smer.

Upam, da bodo ti skromni spomini en poklon več večnemu spominu tako velikega „gospoda“.

trebo po takem soočenju. Komunistični totalitarizem, ki je v svoji dolgi zgodovini povzročil toliko svojevrstnih holokavstov, je zatajil. Zatajil je trpljenje in razdejanje, ki ga je povzročal komunistični režim v slovenski družbi, in naš tragični slovenski holokavst. Ni priznal, da se v naši državi prav zaradi obnašanja naših oblasti še nismo soočili z dejstvi naše preteklosti. Konferenca v Stockholmu je bila forum, na katerem bi predsednik naše države mogel in moral v imenu slovenske države izreči obžalovanje za vse nasilje slovenske partije, katere zadnji formalni predsednik je bil, za povojne zločine in za dolgoletno barbarsko preziranje dostajanstva teh žrtev in pravic njihovih svobjev.

Še več. Poleg drugih zavajanj v svojem govoru je predsednik Republike Slovenije Milan Kučan v Stockholmu v nasprotju z zgodovinskimi dejstvi in z mnenjem velikega dela slovenskega naroda napačno obvestil mednarodno javnost. Namesto da bi povedal resnico in poiskal podporo za odpravo posledic slovenskega holokavsta, je svetu zatrdil, da je partijska oblast v tedanji Sloveniji po 9. maju 1945 ravnala v skladu z določili Potsdamskega sporazuma. Ob dejstvu, da je bila večina nasprotnikov režima pomorjena pred 17. julijem 1945, ko se je Potsdamska konferenca šele začela, in

ob dejstvu, da so potsdamski dokumenti izrecno nalagali dolžnost vodenja pravnih postopkov zoper morebitne zločince, so tovrstna izvajanja Kučana nekorektna obrazložitev mednarodno uveljavljenega pojmovanja zločina in kazni. Spričo še vedno pristojnega revolucionarnega sovraštva do drugače mislečih Slovencev je tako izvajanje predsednika slovenske države v mednarodni javnosti povsem nesprejemljivo in žali človeško dostojanstvo slovenskih žrtev komunizma in njihovih družin.

Svetovni slovenski kongres kot civilno društvo, zavedajoč se svoje odgovornosti do slovenske države in družbe, protestira zoper takšno zlorabo mednarodnih srečanj. Z vsem spoštovanjem do funkcije predsednika države in stoječi na naših državljanskih odgovornostih in pravicah protestiramo proti takim zlorabam državnih funkcij. Slovenska in mednarodna javnost morata biti na primeren način in po ustrezni poti seznanjena z dejstvi slovenske povojne tragedije. To je v skladu s sprejetim stališčem na konferenci v Stockholmu, da je treba enako obravnavati vse holokavste ter v današnji tehnološki in ekonomski globalizaciji sveta spodbuditi tudi globalizacijo in uveljavitev temeljnih civilizacijskih vrednot in meril.

V Ljubljani, 4. marec 2000.

**Upravni odbor Svetovnega slovenskega kongresa
dr. Jože Bernik, predsednik**

18. decembra 1999 je bil krščen v cerkvi Marije Pomagaj MATIJA AVGUŠTIN BORDAQUIEVICH, sin Gustava in Silvije, roj. Bohinc. Botra: Andrea Bordaquievich in Andrej Bohinc; krstitelj: prelat Jože Škerbec.

Slovenija danes

BRANKO ROZMAN

GRADITEV DEMOKRATIČNE SLOVENIJE

Povojno demokratično zahodno Evropo so bistveno pomagali zgraditi trije katoliški politiki: Francoz De Gaulle, Nemeč Adenauer in Italijan De Gasperi. Genialni arhitekt Združene Evrope je bil prav tako globoko verni Luksemburčan Schuman. Kdo je zgradil vzhodno Evropo, ječó narodov, vključno s Slovenijo, je pa tudi znano.

Te misli se ponujajo v začetku leta, v katerem si bomo z volitvami postavili novo oblast. Pri tem bomo imeli katoličani zaradi svojega števila lahko odločilno vlogo. Skupaj z ostalimi silami čiste ideološke preteklosti smo sposobni izvoliti ljudi, ki bodo prižgali zeleno luč resnični demokraciji. Če le ne bo spet kakšen pomladnik prevzel vloge „sopotnika“ katere od strank marksistične preteklosti.

Mariborski škofiji je izgravanja s strani države dovolj.

Ravnatelj mariborske škofije gospodarske uprave Mirko Krašovec je napovedal, da bo mariborska škofija internacionalizirala ravnanje države, ki ne rešuje njenih denacionalizacijskih zahtevkov. Država Cerkev izigrava in denacionalizacijo načrtno zavira.

Mariborska škofija pripravlja odškodninsko tožbo proti državi, interpelacijo zoper ministra Školča, presojo o ustavnosti nacionalizacijskega zakona iz novembra, po katerem je med drugim grad Betnava postal državna last. Krašovec je zaskrbljen nad stanjem pravne države, „ko del politike - konkretno nekdanji komunisti, ki še vedno niso sprejeli dejstva, da so sedaj drugačni časi - lahko načrtno zavirajo denacionalizacijo“. Doslej so rešili le dobrih 12 odstotkov zahtevkov

mariborske škofije in le 3,5 odstotka vrnitev stavb.

Botrova smrt - Janez Markeš, *Mag* (22. dec.):

Po smrti Ivana Mačka - Matije je bil Stane Dolanc siva eminenca slovenske reformkomunistične nomenklature v najčistejšem pomenu besede. Zdaj je umrl tudi on. Pogreba se je udeležil tudi Kučan.

Mitja Ribičič je Dolancu po smrti pripisal tako rekoč osamosvojitve Slovenije. To zanesljivo ni res, poleg tega imata tako eden kot drugi dolg spisek grehov, ki v demokraciji niso odpustljivi. Tudi zato v Sloveniji demokracija ne more zaživeti.

Pot heroja revolucije od hitlerjevskega mladeniča prek komunista na večni oblasti do kapitalista iz podzemlja se je končala. Le malo jih bo vedelo, kako neprecenljivo vlogo je odigral za preteklost partijcev in kako neprecenljivo škodo je povzročil za prihodnost slovenske demokracije.

IZIGRAVANJE

Po zadnjih državnozbornih volitvah so bile pomladne stranke izigrane. Čeprav so dobile več glasov kot vse ostale stranke skupaj, niso smele prevzeti vlade. Najprej je znani prekmurski poslanec svojim volivcem njihove glasove vzel: namesto da bi jih namenili SKD, za katere so mu jih dali, jih je

namenil levim. Potem se je zgodilo nekaj podobnega, ko se je ena od pomladnih strank kljub svoji dvakratni pisni zagotovitvi zvestobe pomladnemu bloku izneverila ostalima pomladnima strankama in šla v koalicijo z levima strankama.

Sedaj skušajo levi preličiti pomladnike s tem, da nočejo sprejeti večinskega volilnega sistema, za katerega so se glasovalci na referendumu odločili in ga je ustavno sodišče potrdilo. Neki poslanec je celo zatrnil, da si svojih odločitev ne pusti narekovati in da je zavezan samo svoji vesti. Očitno je pozabil, da je kot zastopnik državljanov dolžan uresničevati njihovo voljo. Če mu vest tega ne dovoljuje, mora poslanski mandat vrniti, saj v nasprotnem primeru ruši ustavni red, ki ga je kot član zakonodajne oblasti še posebno dolžan braniti.

Zdi se, da se bodo stare sile toliko časa vrtele okrog umetno ustvarjenih težav glede volilnega sistema, da bodo pomladnike spet izigrale.

Sporni svetniški kandidati - Ivan Puc, *Mag* (5. jan):

Predsednik države je v pogovoru za nacionalni radio dejal, da naj bi bila Cerkev pri izbiri prihodnjih velikih mož pozorna na to, da svetniški kandidati ne bi razdvajali Slovencev. Z drugimi besedami, Kučan je proti temu, da bi bile za blažene imenovane tudi žrtve komunističnega totalitarizma. To se lahko nanaša le na nadškofa Antona Vovka in Lojzeta Grozdeta, za katere že teče uradni postopek beatifikacije.

Dražgoše

9. jan. 1942 so Nemci napadli partizane v Dražgošah. Partijsko vodstvo je vnaprej vedelo, da Nemci pripravljajo napad, pa so povsem neodgovorno sklenili ta boj sprejeti iz politič-

no propagandnih razlogov, da bi pač pridobili simpatije Gorenjcev.

Partijsko vodstvo se je med bojem umaknilo na gozdno Jelovico, po dveh dneh trdega boja pa še ostali partizani. Vaščane so prepustili nemškemu maščevanju. Nemci so moške postrelili, ostale odpeljali, vas pa do tal požgali.

Žrtev so bili vaščani Dražgoš in tisti partizani, ki niso vedeli, da sodelujejo z boljševisko revolucijo. V Dražgošah so vredni počastitve samo ti dvoji.

Legalnost partije?

Na zaslisanju pred parlamentarno komisijo, ki preiskuje ozadje propada Elana, je zaslisan predsednik R Slovenije med drugim rekel, da je bil on predsednik CK ZKS, ki da je bila legalna organizacija. Da je s tem hotel opravičiti partijo in sebe, je jasno. Vendar stvari niso tako preproste.

Ali je bila ureditev SR Slovenije legitimna? Ne, ker ni izvirala iz svobodne odločitve njenih državljanov, ampak jim je bila vsiljena z boljševiski revolucijo. Ko bi demokratični Zahod mogel takoj po vojni v Jugoslaviji odstaviti partijsko oblast in razpisati svobodne volitve, bi to takoj storil. A tega ni mogel brez tveganja spopada s Sovjetsko zvezo. Totalitarno Jugoslavijo je moral z nejevoljo prenašati, kot je moral prenašati ves komunistični Vzhod.

Seveda je bilo v takšni nelegitimni državi legalno vse, kar je vsiljena oblast odredila, prav nič pa ni bilo legitimno. Legalna je bila tudi KP, saj si je lastila celó lastništvo nad državo. Legalni so bili celo povojni množični pomori, saj jih je ukazala KP in ni zanje nihče odgovarjal. Vendar sklicevati se na legalnost partije na noben način ne opraviči neizmerne gorja, ki ga je ta narodu prizadejala.

Vojski boljševizma - Aleksander Bajt, *Bermanov dosje* (str. 968):

Kljub majhni verjetnosti ni mogoče izključiti možnosti, da se je posamezni partizan bojeval izključno proti zavojevalcem in da o revoluciji ni imel niti pojma. Vendar tudi če je bil po svoji osebni presoji res popol-

noma čist in neomadeževan bojevniki proti zavojevalcem, je bil dejansko člen vojaškega stroja, ustvarjenega in tudi delujočega za prevlado boljševidne ureditve. Kot delček tega stroja pa celo po svoji osebni presoji popolnoma čisti in neomadeževani bojevniki proti zavojevalcem dejansko ni več popolnoma čist in neomadeževan.

Za veliko večino partizanov pa čistosti in neomadeževanosti ni mogoče potrditi niti za njihovo osebno presojo. Kaj malo jih ostane za ponosno trkanje po prsih, razen če se odkrito trkajo po svojih boljševidskih prsah.

NAIVNOST

Ena slovenskih narodnih „čednosti“ je brez dvoma naivnost. Pogled na naše volitve v teh letih demokracije so zgovoren dokaz za to. Poglejmo!

Naš družbeni prostor je od leta 1941 zaznamovala

KPS; najprej s tem, da je narodu napovedala boljševidnično revolucijo, najbolj nemoralno dejanje v naši zgodovini; potem pa s petinštirideset let trajajočo diktaturo, ki je Slovence oropala pravice do svobodnega izražanja misli, neoviranega izpovedovanja vere, političnega združevanja, svobodnih volitev itd. Z obojim, z revolucijo in diktaturo, je naredila Slovincem nepopisno krivico in škodo.

In revolucionarji? Nič, niti sram jih ni svoje preteklosti. Najprej so se poskrili, da jih ne bi slučajno doletela lustracija ali vabilo pred haaško sodišče. Ko so videli, da je zrak čist, so spet prilezli iz svojih lukenj. Danes nastopajo, kot da se njihovega čela še drži krstna voda. Mnogi od njih, tudi nekdanji udbovci in cekajevci, nam celo vladajo.

In narod? Preprost in pošten kot je, te „heroje“

celo voli. Ušesa in možgane jim polnijo še vedno „naši“ mediji in nekdanji družbeni denar, ki se najaha v žepih cele vrste nekdanjih direktorjev. In tako se gremo demokracijo, Kot da bi živeli v Butalah.

Zamenjane vloge - po Janezu Markešu, *Mag* (2. feb.):

Mogetova parlamentarna komisija dokazuje, da je slovensko obrambno ministrstvo v času osamosvojitvene vojne orožje kupovalo na črnem trgu in ga tudi prodajalo naprej, predvsem Hrvaški. Pri tem naj bi izpuhtelo deset milijonov mark. Takrat se je Slovenija osamosvajala. Osamosvojitve je bila dejanje, vredno milijard, ne le milijonov. Če Janšar in Bavčar ne bi zaukazala uporabe orožja, slovenske države ne bi bilo.

Školčeva ZSMS je takrat storila vse, da do osamosvojitve Slovenije ne bi prišlo. Podmladek je v parlamentu paktiral z

jugooficirjem Aksentijevićem, ki je v nadaljevanju, patetično rečeno, dvignil roko nad slovenski narod. Danes hodi ta po ljubljanskih restavracijah in se reži v brk. Janša se zagovarja kot kriminalca.

Ključni ljudje, ki so osamosvajali Slovenijo, bi zaslužili dosmrtno državno rento, vsak po deset milijonov nemških mark, in omembo v učbenikih zgodovine.

REVOLUCIJA JE BILA NEMORALNA

Ko sem pred kratkim v paberkanju omenil poveljnika Ribičičevo izjavo, da je bila „NOB“ v resnici revolucija, me je znanec opomnil, da to za večino Slovencev ne pomeni nič slabega. Kako je torej z etičnostjo revolucije?

Komunistična revolucija na Slovenskem je bila v samem bistvu nemoralna zaradi cilja, ki si ga je določila, in zaradi sredstev, ki jih je

„ARGENTINCI“ V SLOVENIJI

Od leve: Tinka Urbančič in Marjana Korošec ob zaledenem blejskem jezeru

18. marca 2000 sta se poročila v cerkvi sv. Andreja v Miramaru ANICA GORNIK in JUAN PABLO ERROBIDART. Poročil ju je duhovnik Viktor Demšar. Čestitamo!

uporabljala.

Cilj KPS je bil z revolucijo narediti Slovenijo za sovjetsko republiko. V boj je pozivala v imenu „velikega Stalina“, ki je že do takrat poslal v smrt več milijonov nedolžnih ljudi. Slovenski revolucionarji so svoj načrt uresničevali zelo zares, se pravi, zelo krvavo. Njihov „uspeh“ je bil dvajset tisoč nič krivih pomorjenih Slovencev in polstoletno zasužnjenje naroda.

Tudi sredstva revolucije so bila skrajno nemoralna. Takšno je bilo že osnovno načelo, da je bilo vse, kar je služilo njej, dovoljeno. Dovoljena je bila torej laž, obrekovanje, kraja, izdajanje rojakov okupatorju, izzivanje okupatorja (z namenom, da se bo ta maščeval nad prebivalci, fantje in možje se bodo pa zatekli k partizanom), mučenje in umor, tudi žensk in otrok. Vsa ta sredstva je revolucija množično uporabljala.

S tiskovne konference SDS - Delo (11. feb.):

„Izjave Haiderja, čeprav povsem nesprejemljive, so za zdaj vendarle samo besede oziroma potencialne grožnje, ob tem pa imamo v vzhodno - in srednjeevropskih državah - in Slovenija ni pri tem nobena izjema - kopicu strank, ki so še pred nekaj leti drastično kratile človekove

Misijonar LUDVIK ZABRET SDB se je oglasil

pravice,” je dejal Janša.

Po njegovih besedah so pri obsojanju vstopa svobodnjakov v avstrijsko vlado pri nas najglasnejši tisti, ki so kot pripadniki totalitaristične stranke prejšnjega sistema dalj časa sistematično kratili človekove pravice. Pri tem je Janša omenil tudi predsednika Kučana, ki je bil „sicer izvoljen na svobodnih volitvah, prav tako kot Haider“, še pred desetimi leti pa je bil vodilni človek partije, ki ji ni bilo mar demokracije in občin svoboščin. „Slovenija bo morala zelo paziti, da na finalne pogovore z EU ne bo šla z ekipo ljudi, ki jim je z lahko očitati in dokazati, da so še nedolgo tega grobo kratili človekove pravice.”

Upravi Duhovnega življenja!

Prisrčno se zahvaljujem za zvesto pošiljanje te revije vsa ta leta. Prisrčna zahvala tudi pokojnemu Ladislavu Lenčku, uredniku Katoliških misijonov, ki mi jih je pošiljal vsa leta, ko je živel v Argentini.

Revija ima res bogate članke čudovite vsebine, ki so za vzpodbudo za duhovno življenje. V teh 53 letih Indije mi je pomagala ohraniti tekoči slovenski jezik... Bog blagoslovi vašo revijo, da bo še dolgo ohranjala vero in katoliško zavezo in tudi slovenski jezik. Združeni v molitvi!

Hvaležni

Ludvik Zabret, SDB

Kaj je res?

Delo je 17. feb. objavilo pismo bralca A.P., ki piše, da skuša RKC rehabilitirati škofa Rožmana. To je res, zato je tudi vložila zahtevo po obnovitvi procesa, ki pa jo je generalna državna tožilka Cerarjeva zavrnila. Če nočejo procesa obnoviti, je to znamenje, da je škof nedolžen.

Dalje piše, da so na žalni plošči na Žalah domobranci predstavljeni kot žrtve rdeče revolucije in borci za svobodo, in predlaga pomladnim strankam, naj se distancirajo od rehabilitacije medvojnega kolaboranstva z nacizmom in fašizmom. V resnici bi bilo prav, da bi se distancirale od kolaboranstva borcev revolucije s Sta-

linom. Šele ta kolaboracija je prisilila svobodne Slovence, da so sprejeli orožje od okupatorja.

OBVLADOVANJE SLOVENSKEGA MEDIJSKEGA PROSTORA

V Sobotni prilogi Dela (19. feb.) je njen urednik zapisal: „Delo je član velike peterice (triije dnevnik + nacionalna TV + radio), ki skoraj v celoti obvladuje slovenski medijski prostor resnega profila... Scela se giblje nekako v polju politične sredinskosti in zmernosti. To poudarjamo zato, ker desnica večno jamra, kako zelo da so slovenski mediji skontinuirani... Janša and com. se seveda gredo prastaro igro o stokrat ponovljeni laži.”

Res je, da „velika peterica“ skoraj v celoti obvladuje slovenski medijski prostor. Žal. Ni namreč res, da bi se ta gibal v polju politične sredinskosti in zmernosti, ampak dosledno in neprestano širi levo ocenjevanje dejstev. Primer: Pogosto bemo pisma bralcev v Demokraciji, Magu in Družini, s pripombo, da jih Delo ni hotelo objaviti. V Delu pa pisma bralcev, ki so tako po vsebini kot po slogu pod slehernim kulturnim nivojem. Da ne omenjam nekaterih novinarjev in nekaterih stalnih sodelavcev Dela, dežurnih zasmehovalcev desnice.

Hvala Bogu, da so v našem prostoru še taki, ki svarijo pred „prastaro igro o stokrat ponovljeni laži“, ki se jo gredo trobila starih sil.

Modrost

Pavle Ravnohrib je igralec v večini slovenskih filmov in ustvarjalec mnogih vlog v celi vrsti slovenskih gledališč, trenutno pa nosilec glavne vloge pri snemanju filma o Prešernu. V pogovoru z Delom (12. feb.) je na vprašanje: „Še vedno vsak dan berete Biblijo?“ odgovoril: „Obožujem Biblijo. Vendar sem to že enkrat povedal, pa so me takoj obsodili, da sem dolgočasen, da govorim neumnosti... To je moj psihoduhovni trening.”

19. marca 2000 je bil krščen v cerkvi Marije Pomagal NIKOLAJ OBLAK, sin Tonja in Tinke, roj. Loboda. Botra: Irenka Smrdelj, roj. Loboda, in Matjaž Ravnik; krstitelj: prelat Jože Škerbec.

JOŽE REPOVŽ - 87-letnik

Znanci in celo prijatelji se srečujemo leta in desetletja, a se mnogokrat zelo malo poznamo. Koliko bogatega, a skritega življenja odkrivajo razni jubileji, če ob njih kdo kaj napiše o jubilanu. Vrstice, ki sledijo, sem imel namen napisati za 85-letnico gospoda Jožeta Repovža, a se, žal, to ni zgodilo.

Jože Repovž je bil rojen 22. januarja 1913 v kmečki družini na Božakovem pri Metliki. V družini se je rodilo 10 otrok, od katerih so štirje umrli še kot otroci, dva fanta in štiri dekleta so pa dorasli. Jože je obiskoval štirirazredno osnovno šolo v domači vasi, osemrazredno pa nadaljeval v Metliki, v katero je hodil peš in vsak dan prehodil 10 km dolgo pot.

Božakovo je majhna vas na robu Slovenije s 45 hišami, pa je kljub temu v zadnjih 50 letih iz te vasi pelo novo mašo pet duhovnikov. Leta 1997 je bil med nami v Argentini inšpektor slovenskih salezijancev mag. Stanislav Hočevnar, ki je bil pred kratkim imenovan za beograjskega nadškofa. Ko ga je gospod Jože peljal s svojim avtom v San Miguel, da je tam vodil dvodnevne duhovne vaje za može, mu je med vožnjo povedal, da je bil na domu salezijanca, svojega profesorja, ki je bil doma iz Božakovega, da torej pozna njegov rojstni kraj. Med Metliko in Božakovim je stara romarska božja pot Tri fare, kamor so ob žegnanju romali tudi s Hrvaške. Jože se med drugimi romarji spominja tudi matere zagrebškega nadškofa in blaženega kardinala Stepinca, ko je romala k Trem faram. Ob teh žegnanjih sta oče in Jože vstajala zgodaj, da sta hodila klénklat (potrkavat) romarjem, ki so prihajali od daleč. Na letošnjem stenskem koledarju za mesec julij je barvna fotografija te znamenite belokranjske božje poti.

V Jožetovih šolskih letih je bil za kaplana v Metliki Anton Vovk, pozneje kanonik, ljubljanski nadškof in sedaj božji služabnik. V božakovski šoli je učil Jožeta verouk. Ob ponedeljkih je hodil maševat v Božakovo, kjer mu je Jože stregel pri maši. Za njim je bil kaplan v Metliki tudi Janez Hladnik, ki ga dobro poznamo Slovenci v Argentini, velik dobrotnik slovenskih povojnih, protikomunističnih beguncev v tej deželi. Tudi njemu je Jože ministriral pri maši v Božakovem. Za Hladnikom je bil prav tako metliški kaplan nedavno umrlí Boris Koman, dolgoletni

slovenski dušni pastir v Mar del Plati. Ko je prišel duhovnik ob nedeljah v Božakovo maševat, sta šla oče in Jože klenkat, da so farani vedeli, da se bo nedeljsko bogoslužje začelo.

Po opravljeni osemletki je Jože obiskoval eno leto trgovsko šolo v Kristofovem zavodu v Ljubljani.

Vojaški rok je služil v letu atentata na kralja Aleksandra I. Poslan je bil v Srbijo v mesto Knjaževac v kasarno, ki so jo po kraljevi smrti preimenovali v Kasarno kralja Petra II. Dodeljen je bil v obveščevalno ali telefonsko službo, kjer se je naučil rabiti Morzejeve znake. Po šestih mesecih so ga poslali na mesečni kurz v mesto Zaječar. Po končani praksi je dobil službo osebnega telefonista pri armijskem generalu. Jože se dobro spominja, da je nekoga dne sprejel med drugimi tudi tele-

fonski klic kneza Pavla, namestnika kralja Petra II., ko je hotel govoriti s tem generalom. Takšni so bili Jožetovi prvi stiki in služba mladi jugoslovanski državi.

Ko se je vrnil od vojakov domov, je pomagal očetu na polju in v vinogradu. Odprli so tudi majhno trgovino in Jože je na podlagi trgovske šole dobil dovoljenje, da lahko kupuje in prodaja kmečke prideleke. Takrat so bili krizni časi za prodajo, ker kmetje niso imeli trga za svoje prideleke. Ko je Jože očetu izrazil željo, da bi kupili tovorni avto za prevoz, je ta brez pomisleka zaprosil denar v posojilnici in zastavil svoje posestvo za garancijo. Zamisel je odlično uspela. Jože je imel kmalu tendensko prevozništvu Metlika-Ljubljana in tako omogočil okoliškim kmetom prodajo poljskih pridelkov na ljubljanskem trgu. Žal to ni trajalo dolgo. Druga svetovna vojna se je bližala.

Dobil je dva poziva za orožne vaje: kot telefonist in kot šofer za tovrstne avtomobile. Javil se je v Zagrebu na avtokomandi. Tam je vežbal z vojaškimi vozili in na-

Jože Repovž ob praznovanju svoje 85-letnice v družbi žene Majde, roj. Kavčič, sina Jožeta, inšpektorja arg. salezijancev, hčerke cont. Marije, zeta inž. Toneta Kostelca, petih vnukov, sestre Dragice ter prelata Jožeta Guština.

redil vojaški izpit na cesti Ljubljana-Zagreb. Potem se je vrnil domov, a ne za dolgo. Komaj je obnovil prevoznitvo in normaliziral delo, se je začela svetovna vojna. Hitler in Mussolini sta zasedla nekatere sosedne države, zato se je Jugoslavija čutila ogroženo in začela z mobilizacijo ljudi, avtomobilov, konj in volov... Poziv k vojakom sta dobila tudi Jože in brat Tone, a sta zavlračevala do zadnjega svoj odhod od doma. Medtem so Nemci napadli Jugoslavijo in bombardirali Beograd. Prišla je cvetna nedelja 1941 in brata sta odšla k vojakom. Do Zagreba sta šla skupaj, tam sta se pa poslovila: Tone je odšel h konjenici proti madžarski meji, Jože pa je ostal na avtokomandi v Zagrebu. Ko se je tam preoblekel v vojaka, so ga skupaj z drugimi šoferji poslali po Zagrebu rekvirirat avtomobile. Niso dobili niti enega avtomobila, ki bi bil vojaško uporaben. Nato jih je komanda poslala v neki magacin plenit nove avtomobile. Malo so jih preuredili in jim dali vojaške oznake, jih napolnili z bencinom, potem pa čakali v stalni pripravljenosti. Že drugi dan so zvedeli, da so Nemci s tanki v predmestju Zagreba. Kakšna je bila vojaška morala v jugoslovanski vojski, pričajo poveljnikove besede, ki jih je tedaj rekel vojakom-šoferjem: „Kdor se hoče boriti, naj se bori, kdor pa ne, naj uniči avtomobil ali pa ga odpelje domov...“ Kdo bi po takšnem vojaškem nagovoru še dvomil o tem, kaj naj ukrene? Jože se je vsedel v avto in zavil proti Karlovški cesti, ki je peljala v Slovenijo. Ko je prišel do mostu čez Savo, ga nemška straža ni

pustila naprej. Zavil je na cesto Ljubljana-Zagreb in nadaljeval pot proti Štajerski in samoborskemu mostu, 20 km stran. Že na poti je srečaval nemške tanke, ko pa se je približal mostu, je naenkrat opazil nemškega vojaka z brzostrelko, ki mu je vpil: „Halt!“ Jože je moral ven iz avtomobila in stražarju izročiti ključe. Brez avtomobila ga je nagnal na dvorišče, kjer je že bilo polno drugih ujetnikov. Ujetniki so se pogovarjali med seboj in v negotovosti ugibali, kaj jih čaka. Govorilo se je tudi to, da jih lahko pošljejo na rusko fronto. Jože je sklenil, da v Rusijo ne gre. Bližala se je noč in naenkrat zaslišijo močno streljanje. Vojak, ki jih je stražil, se je kril. Jože je izrabil zmedo, preskočil ograjo in bežal, plazeč se po vseh štirih ob bregu Save. Luna je sijala, bila je jasna noč, zato je Jože hitel čim dalj stran od Nemcev in želel priti na drugo stran brega, kjer so se svetlikale lučke hrvaških vasi. K sreči je naletel na čoln, s katerim je lahko prečkal Savo. Vstopil je v prvo hišo, do katere je prišel. V njej so pili žganje in veselo prepevali Hrvatje, ker so Nemci zasedli Zagreb. Jože se jim je predstavil in jih vprašal, če imajo na prodaj kakšen bicikel in v zameno za vojaško uniformo kakšno civilno obleko. Dobil je oboje in se poslovil od njih. S kolesom je vozil vso noč ter naslednji dan zvečer privozil domov. Mama ga je zagledala, ko je ravno pripravljala pisanice in šunko za velikonočni žegen. Ko je Jože pripovedoval očetu in materi doživetja zadnjih dni, se prikaže in ustavi pred hišo vojaški avto, iz katerega sta izstopila nemški oficir in nje-

gov pribočnik. Že sta bila v hiši in hotela govoriti z gospodarjem. Na občini v Metliki sta dobila na seznamu vozil tudi njihov Ford in ga prišla iskat. Jože se je medtem skril, oče, ki je bil vojak v prvi svetovni vojni, pa ju je sprejel. Na vprašanje, kje imajo tovorni avto, je peljal vojaka na kraj, kjer je bil ta pokrit s slamo in razdrt. Tako sta ga namenoma pustila Jože in njegov brat Tone, predno sta odšla od doma k vojakom. Mati je medtem pripravila malico s šunko od velikonočnega žegna in jo ponudila Nemcema, ki sta se pogovarjala z očetom. Manjkalo je samo še domače vino, ki ga je prinesel na mizo oče. Razumljivo, da oficir potem ni imel nobenega problema zapisati v beležko, da avto sploh ni za rabo... Jože ga je na veliko soboto spet sestavil, da je naslednji dan lahko že peljal vaščane k velikonočni procesiji v Metliko.

A Dolenjsko so najprej zasedli Italijani. Tudi oni so takoj zvedeli za njihov Ford in Jožeta obglirali, da je prevajal prehrano za številno italijansko postojanko v Božakovem.

Med italijansko okupacijo so se začeli zbirati partizani tudi po gorjanskih gozdovih. Jože je ob neki priložnosti vprašal kaplana p. Norberta, ko je prišel maševat v Božakovo, kako si predstavlja konec tuje okupacije in kaj misli o partizanih, ki so napovedovali okupatorju osvobodilni boj. Pater je menil, da je treba s partizani sodelovati. Ko je Jože ugovarjal, češ da so „osvoboditelji“ nasilni proti lastnim ljudem in da se zanje navdušujejo bolj barabe kot pošteni ljudje, mu je pater dejal:

„Jih bomo že poučili, da ne bodo delali zločinov.“ V resnici so partizani začeli moriti zavedne in verne Slovence, župane, duhovnike, učiteljice, ki niso hoteli nasesti njihovim lažem, in vsakega oblatili, da je bil izdajalec.

Tudi v metliški okolici so se ljudje uprli partizanskemu ropanju domačij in umorom nedolžnih rojakov in se zato povezali v vaške straže. Pri Repovževih so partizani ugrabili, mučili in umorili najprej očeta. Zgodilo se je 15. septembra 1942 - za praznik Zalostne Matere božje - ko je šel pogledat v vinograd in prižgat lučko pred Marijino podobo na zidanici. On je že leta prej napovedal točen dan svoje smrti. Proti koncu leta 1943 pa so ugrabili, strašno mučili

Jože Repovž s harmoniko v družbi vaških fantov, izmed katerih je v zadnjih 50 letih pelo novo mašo kar pet duhovnikov.

in umorili tudi brata Toneta, češ da je on organiziral vaško stražo v njihovem kraju. Ker se je brat pred smrtjo prekrizal, so mu še živemu izrezali tri križe na obrazu.

Ko je septembra 1943 italijanska vojska kapitulirala in zapustila naše kraje, so Božakovo zasedli partizani. „Osvoboditelji“ so Repovževim takoj izpraznili trgovino in Jože je moral podpisati, da vse to prostovoljno daruje Osvobodilni fronti. Vaščane so sklicali na miting in ples v šolo. Morali so prinesiti jedačo in pijačo, Jožeta kot harmonikarja so pa prisilili, da je igral dolge ure, da ga je že vse bolelo. Jože je lahko šele potem, ko je bilo vse utrujeno in zaspano, neopazno izginil domov.

Nekaj tednov pred italijanskim odhodom iz Božakovega je Jože poslal svoj Ford po železnici v Ljubljano z namenom, da mu ga predelajo na plinski pogon, ker za privatno uporabo ni bilo dobiti bencina. Ko se mu je kmalu potem posrečilo pobegniti iz „osvobojenega“ ozemlja v Ljubljano, je imel tam že svoj avto na plin urejen in je z njim služil kruh. Vozil je za mestno občino Ljubljana, nekaj tudi za domobransko vojsko. Pa ne samo to. S prevozi je pomagal raznim verskim ustanovam, kot npr. salezijanski družbi na Rakovniku, Knobleharjevim misijonarjem, ki so imeli pod svojo streho veliko beguncev, škofijskim bogoslovcem, katerih rektor je bil takrat kanonik Anton Vovk, Jožetov stari znanec. Med drugim je tudi prevažal drva za zimsko kurjavo, ki jih je raznim verskim ustanovam daroval podjetnik Pavel Božnar iz Polhovega Gradca. Mobilizirali so ga tudi Nemci, da je vozil pod njihovim nadzorstvom prehrano za Kočevje po nevarni poti, polni partizanskih zasjed in drugih ovir, kje kak podrt most čez vodo, itd.

Ko je Jože v času nemške okupacije nekoč iz Stične pripeljal kamion hrane za ljubljanske bogoslovce, je bil rektor Anton Vovk ves srečen in hvaležen za veliko uslugo, zlasti še, ker je vedel, da je Jože na vožnji veliko tvegaval. Povabil ga je na malico in v pogovoru obujal spomine na čase, ko je bil njegov katehet. Povedal mu je svoje takratno prepričanje, da bo Jože nekoč duhovnik, a da so razmere to preprečile. Nato pa je z nasmeškom na ustih preroško pribil: „No, ker ti nisi mogel postati duhovnik, boš imel pa sina duhovnika!“

Malo pred koncem vojne je šel Jože v spremstvu nekega domobranca z rakovniške postojanke na Dolenjsko po hrano za karmeličanke na Selu. Po vrnitvi v Ljubljano so mu povedali, da so ga

medtem trikrat iskali s škofije, češ da bi bil moral šofirati škofijski avto na Koroško. Šlo je za prevoz škofa Gregorija Rožmana, da bi prišel v Celovcu v stik z Angleži. Ker Jožeta ni bilo, pa da ga je odpeljal neko drug... Že naslednji dan se je tudi Jože odpeljal proti Celovcu - a ne z avtom, ampak s kolesom in v družbi sodnika Černiča. Svoj Ford je pustil v Ljubljani v garaži, kjer mu ga je zaplenila revolucionarna oblast. V Celovec sta prišla na dan, ko so ga zasedle angleške okupacijske čete. Neki angleški oficir jima je povedal, da bo Slovenija ostala pod Titovci, zato sta se peljala naprej na Južno Tirolsko. Jože je od tam emigriral v Argentino. Po tritedenski vožnji z ladjo je stopil na buenosaireška tla 22. januarja 1948.

V Buenos Airesu je že po dveh dneh našel službo: kot šofer, prodajalec in nakupovalec v salezijanski knjigarni. Ko je škof Gregorij Rožman prvikrat obiskal rojake v Argentini, so salezijanci dali Jožetu na razpolago avto za škofa in spremstvo ves čas njegovega obiska. Svoj prvi avto v Argentini si je kupil leta 1960. Potreboval ga je za prekupevanje keramičnih izdelkov v glavnem slovenske tovarne Caces iz Mendoza, katere je prodajal in razvažal po provincah. Postal pa je nekako tudi „uradni“ šofer mons. Antona Oreharja in tudi drugih duhovnikov, kot npr. Gregorja Malija, ob raznih priložnostih, zlasti pa, kadar so obiskovali bolne rojake in jim nosili sveto popotnico. Jože se spominja neke nedelje, ko je pripeljal

mons. Oreharja pozno h kosilu, kjer ga je ostala družba že čakala. Komaj je prišel k mizi, zazvonil telefon. Klicali so gospoda k nekemu bolnemu „staronaseljencu“. Mons. Orehar se je obrnil k Jožetu in rekel: „Grevla!“ In sta šla, čeprav je deževalo kot iz škafa. Bolnik je prejel vse zakramente za umirajoče in komaj sta se vrnila h kosilu, je spet zazvonil telefon. Sporočili so, da je prevideni bolnik pred nekaj minutami umrl... Gospod Orehar ni mogel skriti srečnega občutka izpolnjene dolžnosti ob tem sporočilu, pa tudi njegov šofer sam.

Jožeta so zanimale tudi čebele in njihov med. Zato je obiskoval čebelarški tečaj in se v tej stroki še specializiral v La Plati. Začel se je ukvarjati s čebelarstvom, pri čemer je tudi potreboval avto. Še kot upokojenec se je vozil in pri 87 letih se še pelje sam v 400 km oddaljeno Mar del Plato h čebelam.

Jože se je leta 1954 poročil z Majdo Kavčič, ki mu je v zakonu podarila sina in hčerko. Sin Jožko je leta 1983 res postal duhovnik, kot mu je 40 let prej napovedal v Ljubljani kanonik Anton Vovk. Kot salezijanec je imel sin najprej vrsto odgovornih služb v družbi, na papeški salezijanski univerzi v Rimu dosegel licenciat v katehezi, bil delegat za salezijansko pastoralo inšpektoratov Cono Sur (Argentina, Urugvaj, Paragvaj in Čile), bil asistent pri Konfederaciji zvez staršev gojencev katoliških šol v Argentini in interni direktor zavoda Santa Catalina. Junija 1999 pa ga

26. marca 2000 je bil krščen v cerkvi Marije Pomagaj **ANDREJ KOKALJ**, sin Ivka in Anke, roj. Smole. Botra: Danijela Fernández, roj. Smole, in Andrej Kokalj; krstitelj: dr. Jure Rode.

+ ODŠLA STA +

Župnik Janez Langus

Dne 10. marca je dopolnil svojo 40-letno duhovniško službo župnik Janez Langus. Po desetletjih gorečega in uspešnega dušnopastirskega delovanja je bil poklican, da je posebno zadnji 2 leti služil Gospodu še z boleznijo in trpljenjem.

Rojen je bil 22. junija 1927 kot peti otrok in prvi fant v družini očeta Jožeta, državnega uradnika, in matere Antonije, roj. Oman. Vseh otrok je bilo 10. Živel so za Bežigradom v Ljubljani. Po končani osnovni šoli je opravil 4 razrede na III. državni gimnaziji, druge razrede pa v begunskih taboriščih. Med revolucijo je šel oče k domobrancem, septembra 1944 pa se je pridružil domobrancem tudi Janez in je služil v Trstu kot stražar oficirske menze. Maja 1945 ob umiku iz Slovenije so partizani ujeli očeta pri

je vrhovni salezijanski predstojnik imenoval za inšpektorja buenosaireško-patagonskega inšpektorata „San Francisco de Sales“ (Buenos Aires in Patagonia Austral - Santa Cruz in Tierra del Fuego). Hčerka Marija, ki je napravila vse študije z odliko, je diplomirala kot knjigovodkinja, se poročila in postala mati petih fantov, Jožetovih vnukov.

Gospodu Jožetu po letih bogatega življenja, polnem dobrih del, sodelovanja in zvestobe narodnim in verskim idealom, želimo, da bi mu Gospodar življenja naklonil še vrsto zadovoljnih in mirnih let v krogu svoje družine in naše skupnosti!

S.S.

Borovljah, ga zaprli v škofovih zavodih in umorili. Družina se je umaknila preko Ljubelja na Koroško in od tam so jo prepegljali v begunska taborišča v Italiji. Janez se je po taboriščih Forli in Eboli pridružil družini v Barletti. Končal je srednjo šolo in se vključil v dijaško Katoliško akcijo.

V Argentino se je družina vselila z ladjo Stewart 24. maja 1948. Naselili so se v buenosaireško predmestje San Martin. Prvo delo je dobil v tovarni Sudamtex. Čeprav je mislil na semenišče, je šel kot najstarejši fant najprej v službo, da bi pomagal pri vzdrževanju družine. Bil je povezan s slovensko skupnostjo, bil član KA in odbornik ter predsednik Slovenske fantovske zveze. Brata Primož in Jure sta tudi postala duhovnika, Primož je župnik v sanjuški župniji, Jure, salezijanec, pa v La Plati.

Leta 1953 je Janez vstopil v slovensko begunsko semenišče v Adrogeju in bil 15. avgusta 1959 posvečen. Inkariniran je bil v ljubljansko nadškofijo. Za kaplana je bil imenovan v farni cerkvi v San Justu, v sedanji stolnici. Kot sanjuški kaplan je večkrat nadomeščal prejšnjega župnika v Isidro Casanovi in tam maševal. 10. avgusta 1962 pa je prevzel to obširno faro, ki je tedaj imela okrog 20 tisoč prebivalcev. Treba je bilo začeti čisto

od začetka in od tal. Našel je le požgano leseno kapele. Najprej je zgradil farno dvorano, ki je služila 20 let tudi za cerkev. Potem so sezidali župnišče. Po 3 letih so začeli z gradnjo šolskih prostorov za vrtec in osnovno šolo Santa María, katero danes obiskuje 700 učencev. Leta 1981 so končno dogradili veliko farno cerkev, za katero je izdelal načr-

te arh. Marjan Eiletz. Gradili so jo 3 leta. Posvečena je fatimski Mariji. Po raznih krajih obširne župnije je zgradil 5 podružniških kapel, iz katerih se je pozneje razvilo pet samostojnih župnij: sv. Albert Veliki, sv. Karel Boromejski, sv. Rok, Čudodelna Svetinja in sv. nandangel Mihael. Župnija pa ima še 2 podružniški kapeli. Sredstva za vsa ta dela je bilo treba zbrati z nenehnim prosjačenjem, organiziranjem rif in srečelovov. Poleg stavb je seveda gradil farno občestvo. Ustanovil je 4 veje KA, za žene, za moške, za fante in dekleta, Movimiento Familiar Cristiano, Apostolstvo molitve, Delo za duhovne poklice (iz župnije sta izšla 2 duhovnika), Karitas, Junto Parroquial, skupino katehistov in katehistinj in mladinske animatorje. Od 1969 je bil tudi član Sveta škofijskih svetovalcev in asistent škofijske KA za moške in žene. Na leto je imel približno 400 krstov, okrog 300 prvoobhajancev in okrog 150 birmancev. V vsem času je imel za duhovnega pomočnika le brata Primoža, dokler ni sam postal župnik. Ob nedeljah in praznikih je moral včasih maševati tudi po štirikrat.

Dokler je živel prelat dr. Alojzij Starc, s katerim sta postala prijatelja že v semenišču, je hodil z njim na počitnice v Počitniški dom dr. Rudolfa Hanželiča v kordobskih hribeh. Slovenije ni nikoli več obiskal. Vsa desetletja do bolezni je hodil spovedovat rojake v sanjuško stolnico na prve četrtke v mesecu. Ves čas je bil brez rednega gospodinjstva. Kuhal si je sam. Pred 30. leti se je pojavila sladkorna bolezen, ki mu je počasi slabila organizem. Zadnja 3 leta je bil skoraj slep. Marijino mašo je znal na pamet, druge dele maše pa so brali sodelavci. Zadnja leta je imel težave tudi s srcem in pojavila se je tudi gangrena. 28. junija se je odpovedal župniji, želel pa ostati v župnišču in tam umreti. 8 mesecev in pol je bil priklenjen na posteljo in v vsem odvisen od strežnikov. Bolečine in težave bolezni je prenašal vdano. Glavno skrb za nego in spremljanje je prevzela njegova nekdanja župni-

jska uradnica gospa Tina. Na parah je ležal v župnijski cerkvi. K slovesu in molitvi so se zgrinjale množice faranov na dan smrti in pogreba. Pogrebna maša je bila v soboto, 11. marca, ob 10. uri. Somaševanje 40 duhovnikov, med njimi brata Primož in Jure in 7 drugih slovenskih duhovnikov, je vodil škof. Prelat Jože Škerbec se je med mašo v imenu slovenske verske skupnosti poslovil od sobrata in se mu zahvalil za mesečno spovedovanje rojakov, prejšnji večer ob številni prisotnosti rojakov zmolil opravilo za umrle v slovenščini, vsi pa smo zapeli pesem Marija, mati moja. Z Marijino pesmijo smo se Slovenci poslovili od njega tudi na pokopališču. Pokojnega župnika Janeza Langusa bomo ohranili v lepem spominu kot gorečega, garaškega, požrtvovalnega in osebno silno skromnega duhovnika.

Ivanka Keš,
roj. Novak

7. marca je po dolgi in hudi bolezni Gospodar življenja poklical k sebi Ivanko Keš. Rojena je bila 19. novembra 1918 očetu Mihiu Novaku in materi Ivani, roj. Tomšič, v Knežaku. Mala kmetija je komaj lahko preživljala družino s 5 otroki, 3 dekleti in 2 fantoma. Pri petnajstih letih je odšla za kuharico k mestni družini v Trst. Tam je ostala do leta 1947. Ko je njen rojstni kraj prišel pod partizane, je še vedno lahko obiskovala družino in ji iz Trsta nosila, kar so potrebovali, saj je v vojnem in povojnem času vsega primanjkovalo. Pa ne le svojim, temveč je šla na roko tudi drugim

sovaščanom. Leta 1947 pa so jo partizani oziroma predstavniki revolucionarnega režima aretirali, zasliševali in zaprli v ljubljanske zapore kot vohun-ko. Seveda ji niso mogli ničesar dokazati. Ko so jo po 6 mesecih pustili domov, ji niso več vrnili dovoljenja za Trst. Čez čas se ji je posrečilo ilegalno čez mejo, v domači kraj pa seveda ni mogla več, niti ob smrti očeta leta 1950. Leta 1951 ji je pomagal brat Miha, ki je 1943 pobegnil od partizanov in 1948 prišel v Argentino, da je prišla za njim in zaročencem Mihom Kešem. Leta 1952 ju je poročil v San Martinu duhovni svetnik Karel Škulj. Najprej sta živela v Tropezonu, leta 1953 pa se že vselila v svojo hišo v Palomarju. V srečnem zakonu je bil rojen sin Marko, ki sta mu omogočila, da se je izšolal za inženirja. Sredi leta 1998 jo je napadla redka bolezen, neke vrste skleroza, ki ji je povzročila odmiranje mišic in jo priklenila na posteljo. Domači so ji nudili vso zdravniško pomoč, pa ni pomagalo. Bolezen je prenašala vdana v božjo voljo in po prejemu zakramentov v Gospodu zaspala 7. marca 2000. Zapustila je moža, sina Marka z družino, brata Miha in sestro Tončko v Kanadi.

IZ NAŠE KRONIKE

Rojaki v Miramaru so slovenski državni praznik javno praznovali prvič 25. junija 1999 na glavnem mestnem trgu ob navzočnosti župana in zastopnikov drugih narodnosti. Glavni govornik je bil predsednik Slovenskega doma arh. Jure Mihelič, zastavo pa je nosil Erik Hladnik v spremstvu Ludvika Mandla in narodnih noš. (Glej barvno fotografijo na 3. strani platnic!)

Jubilejno leto 2000 so 1. januarja v Miramaru začeli s slovesno mašno daritvijo na glavnem mestnem trgu. Somaševanje s številnimi duhovniki je vodil škof José María Arancedo iz Mar del Plate. Prvo berilo je bral Tone Japelj v slovenščini. Maše so se udeležili rojaki v narodni noši s slovensko zastavo. (Glej barvno fotografijo na 3. strani platnic!)

Ob 60-letnici smrti Jožeta Kastelica na Aconcagui (8. marca 1940). V soboto, 18. marca, je skupina članov Planinskega odseka Društva Slovencev v Mendosi poromala na grob prvega slovenskega dušnega pastirja v Argentini in ustanovitelja revije Duhovno življenje Jožeta Kastelica v Puente del Inca in odkrili ploščo na njegovem grobu. Popoldanske ure so udeleženci

preživeli v slovenski planinski koči, nedaleč od pokopališča, ki ponosno nosi njegovo ime. - V nedeljo, 19. marca, so se mendoški rojaki spomnili Jožeta Kastelica najprej pri sveti maši, ki jo je daroval dušni pastir Jože Horn, nato pa še s proslavo s sodelovanjem pevskega zbora pod vodstvom Roxane Muñoz ter štirih bralcev, ki so podali njegov življenjepis. Ker je bil ta dan praznik sv. Jožefa, so se udeleženci ob koncu proslave spomnili godu vseh mendoških Jožetov, posebno rajnega Kastelica in sedanjega dušnega pastirja Horna.

Pevski zbori so začeli s pevskimi vajami v marcu.

Redni občni zbor Sloge je bil v soboto, 25. marca, v Slovenskem domu v Carapachayu, v nedeljo, 26. marca, 53. redni občni zbor društva Zedinjena Slovenija v Slovenski hiši, Slovenskega doma v San Martinu in društva Slovenska vas v Hladnikovem domu.

Zveza slovenskih mater in žena je izdala velikonočne voščilnice slikark Vere Rupar in Veronike Šparhagl.

Uro zbranosti je v nedeljo, 26. marca, vodil v cerkvi Marije Pomagaj mons. dr. Jure Rode.

Na duhovniškem sestanku 29. marca v Slovenski hiši je go-

voril dr. Lojze Kukovica o spoknem bogoslužju Janeza Pavla II. na 1. postno nedeljo, ko je papež prosil v imenu vseh katoličanov odpuščanja za napake in grehe Cerkve v 2000 letih.

Obisk komisije Državnega zbora RS za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu v Argentini; predsednik komisije mag. Marjan Schiffer, podpredsednik Davorin Terčon, člani Jakob Presečnik, Ivo Hvalica, Samo Bevk, Zoran Lešnik in sekretarka Barbara Sušnik so bili 31. marca zvečer na srečanju z razširjenim Medorganizacijskim svetom ZS v Slovenski hiši, v soboto, 1. aprila, so obiskali Slovensko šolo v Ramos Mejiji, Balantičevo šolo v San Justo, Prešernovo šolo v Carapachayu in Srednješolski tečaj RMB v Slovenski hiši in zvečer Slovenski dom v Carapachayu; v nedeljo so bili 3 od njih pri maši in pogovoru v Slomškovem domu, 4 pa v Slovenski vasi, nato so obiskali Rožmanov dom v San Justu, bili na kosilu ZSMŽ v Našem domu, popoldne pa v domu Triglav; v ponedeljek so obiskali rojake v Mendosi, v torek pa se zaradi političnih sprememb v domovini vrnili v Slovenijo, ne da bi mogli, kot je bilo predvideno, obiskati rojake v Bariločah, Rosariu in San

Farna cerkev z župniščem, ki ju je zgradil poleg farne dvorane in šolskih prostorov za vrtec in osnovno šolo župnik Janez Langus v Išidro Casanovi.

UVOŽENO IZ SLOVENIJE

- Najbolj perspektivni so mladi kadri s starimi idejami.
- Rabljevi sinovi preučujejo dela očetovih žrtev.
- Prenoviteljski revolucionarji se borijo za to, da bi ostalo vse po starem.
- Najboljši voditelj je tisti, ki zna druge voditi za nos.
- Največkrat je roka pravice počasnejša od nog krivice.
- Najbolj zaležejo nizki udarci z visokega položaja.
- Boljšega jutri nam ne bodo izbojevali včerajšnji borci.
- Kako je dobil službo, je službena skrivnost.
- Vsestranost je treba razvijati v eni smeri.
- Mladina, uči se na napakah svojih očetov.
- V prelomnih časih je najlažje tistim brez hrbtenice.
- Iz premnogih stolčkov bi lahko sestavili zatožno klop.
- Načrti nam bodo padali v vodo, dokler se ne bomo učili plavati.
- Nekateri so odrinili srce, ker imajo na levi strani denarnico.

Martinu.

Na dušnopastirskem obisku rojakov v Miramaru je bil v soboto in nedeljo, 1. in 2. aprila, prelat dr. Jure Rode.

Po mladinski maši v cerkvi Marije Pomagaj je dr. Lojze Kukovica v nedeljo, 2. aprila, govoril v mali dvorani mladim, kako naj si oblikujejo vedno bolj osebno in globoko vero.

Zveza slovenskih mater in

žena v San Justu je pod vodstvom predsednice Nežke Kržišnik organizirala v nedeljo, 2. aprila, letno slavnostno kosilo s srečelovom za pomoč rojakom; pozdravne besede so poleg predsednice spregovorili tudi predsednica ND Mici Casullo, predsednik ZS Tone Mizerit in poslanci iz Slovenije, Mladinski zbor je zapel 5 pesmi, program pa je napovedovala Irena Poglajen.

malo za šalo...

HITROST - Trije fantiči se pogovarjajo, kateri od njihovih očetov je najhitrejši. Prvi se pohvali: „Moj oče je avtomobilski dirkač in vozi 400 km na uro.“ Drugi pravi: „Moj oče je pilot in vozi z nadzvočno hitrostjo.“ Moj oče je uradnik, službo konča ob 16. uri, pa je ob 15,45 že doma!”

IZPITI - Stric: „Tomaž, kolikokrat si pravzaprav že padel pri izpitu?“ Nečak: „Če prištem jutrišnjega, trikrat.“

ZADNJA ŽELJA - „Nočem vam zakrivati resnice: vaše stanje je zelo resno,“ pravi zdravnik pacientu. „Ali bi želeli še koga videti?“ Pacient: „Kakšnega drugega zdravnika.“

TOLAŽBA - „Raje umrjem, kot da bi šel na operacijo!“ Zdravnik: „Čujte, saj eno ne izključuje drugega.“

PRAVA KNJIGA - Mlada mati vstopi v knjigarno: „Ali imate knjigo Kako pravilno vzgajam svojega otroka?“ - „Gospa, žal te knjige nimamo,“ se opravičuje prodajalka. „V redu,“ pravi mlada mati, „potem bi pa rada kupila

knjigo Umetnost samoobvladanja.“

INFORMACIJE - Na pošti Jure poskuša eno pero za drugim. Končno pravi uslužbenki: „Čujte, ali je morda že France Prešeren pisal s temi peresi?“ Uradnica prijazno: „Informacije na okencu 15!“

SPOZNAVANJE - „Očka,“ vpraša sine, „ali si spoznal mamo veliko časa prej, predno sta se poročila?“ - „Ne, dragi,“ odgovori oče, „spoznal sem jo precej časa po poroki.“

PETELIN - „Mestni otrok je prvokrat na počitnicah na kmetih. „Očka,“ vpraša neko jutro, „zakaj petelini pojejo tako zgodaj zjutraj?“ Oče: „Zato, ker morajo po hiteti, da se lahko oglasijo, preden se zbudijo kokoši.“

NEHVALEŽNOST - „Kako so danes otroci nehvaležni,“ potoži starejši moški prijatelju. „Kaj vse sem naredil za sina, da se je lahko izšolal za zdravnika! In več, kako ravna zdaj z mano?“ - „Kako?“ - „Prepovedal mi je piti in kaditi!“

KJE JE KAJ

Maj, spomini in odločitve -

Marko Kremžar 97

Papež 12. in 13. maja v Fatimi 98

Mag. Stanislav Hočevar

novi beograjski nadškof koadjutor 98

Nekje je dan - Vinko Beličič 99

Ljaramani in Slovenci -

Božidar Fink 100

Odpuščajmo in prosimo

odpuščanja 101

Sprava, ne razredno sovraštvo -

Janez Juhant 102

Kesanje in odpuščanje -

Božidar Fink 104

Papež Janez Pavel II. je romal v Sveto

deželo - Jože Pavlič 105

Živeti vero v polnosti in s ponosom -

Pastirsko pismo slovenskih škofov 108

Bogosluzni koledar za maj 110

Marija Pomočnica kristjanov -

Silvester Čuk 111

Marijine oči nas vedno spremljajo 111

Marija - Slovencev kraljica -

M. Elizabeta Kremžar 112

Odrini na globoko! -

Wilhelm Hünermann 112

Bog živi! - Marko Kremžar 114

Gospa sveta

M. Elizabeta Kremžar 115

Kapljica olja - Nadislava Laharnar 115

Ostareli, blagoslov ali breme? -

Avgust Horvat 116

Komu ljubezensko prvenstvo? -

Alojz Rebula 117

„Gospodu“ v poklon -

Marjan Magister 118

Kučan zavaja svet -

Sporočilo SSK 119

Slovenija danes -

Branko Rozman 120

Misijonar Ludvik Zabret SDB

se je oglasil 122

Jože Repovž - 87-letnik 123

Odšla sta 126

Iz naše kronike 103, 107, 109, 113,

127 128

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

Izdaja ga Slovensko dušno pastirstvo.

Urednik: Jože Škerbec - Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires, Argentina - Tehnični urednik: Stane Snoj - Registro de la Propiedad Intelectual N° 90.877- Stavljenje, oblikovanje in tisk: Talleres Graficos VILKO S.R.L.: EE. UU. 425 - C1101AAI Buenos Aires, Argentina - Tel.: (54-11) 4307-1044 - Fax: 4307-1953 - E-mail: vilko@ciudad.com.ar

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. **ZDA:** Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. **KANADA:** Rado Krevs, 75 Trowell Ave. Toronto M6M - 1L5 Canada. **ITALIJA:** TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italija. **GORICA,** Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italija. **AVSTRIJA:** Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 2000: \$ 55.- in izdatki za pošto; drugod US\$ 55.- Denarna nakazila na bančni (ne osebni) ček na ime: José Škerbec, Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires, Argentina.

Od zgoraj in od leve: 1. Miramarčani so 25. junija 1999 prvič praznovali slovenski državni praznik na mestnem trgu. - 2. Slovesnosti jubilejnega leta 2000 so se rojaki v Miramaru udeležili v narodni noči s slovensko zastavo. (Več podrobnosti o obeh slovesnostih v Miramaru berite v rubriki *Iz naše kronike*.) - 3. Učiteljstvo ABC po slovensko Jegličeve šole v Slovenski hiši. - 4. **Rast 28 ob koncu leta, od leve, 1. vrsta:** Martin Selan, Pavel Modic, Luka Qualizza; **2. vrsta:** Tatjana Javoršek, Aleksandra Omahna, Ingrid Kopač, Saši Kovačič, Marija Šenk; **3. vrsta:** ravnateljica prof. Neda Vesel Dolenc, prof. Metka Mizerit, Marta Petelin, Silvija Burja, Lučka Mehle, Diana Teraš, Andreja Obriskal, Marjanka Šparhaki, Sonja Kogovšek, dr. Marko Kremžar, prof. Jure Vombergar. - **Spodaj:** Fantovska Marijina družba v Metliki tedaj, ko sta bila tam za kaplana Janez Hladnik (sedi spredaj v sredi, z duhovniškim povratnikom) in Boris Koman (drugi levo od Hladnika, v talarju). Fotografijo je posredoval Jože Repovž, ki stoji v prvi vrsti v sredini desno od Hladnika.

**NOVA
ŠKOFIJSKA
GIMNAZIJA
V VIPAVI**

Eden od razredov škofijske gimnazije v Vipavi

Večnamenski prostor na podstrešju

**ZAVOD
SV. FRANČIŠKA
SALEŠKEGA
V ŽELIMLJEM**

Slavnostna prireditev v športni dvorani

Meruranti v specialni učilnici za fiziko

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovena. Director: José Skerbec
 Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires - Argentina - Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 90-877
 Composición, armado e impresión: Talleres Gráficos VILKO S.R.L. - Estados Unidos 425 - C1101AAI Buenos Aires - Argentina

Correio
 Argentino
 Suc. 7 Bs. As.
FRANQUEO PAGADO
 Concesión N° 6395
TARIFA REDUCIDA
 Concesión N° 2560